

ТРАКИТЕ императори

ЧУДЕСАТА НА
ЛЕЧИТЕЛКАТА ЕСТЕР БРАВО

НУМЕРОЛОГИЯ: ВОЙНА
И ИЗБОРИ ДО БЕЗКРАЙ

„ПУКАЩ ЗВУК“ ЛИ Е
АТЕНТАТЪТ СРЕЩУ ТРЪМП?

Intesta®

МЕТАБИОТИК ЗА ПЕРФЕКТНО ЗДРАВЕ

за поддържане на доброто състояние на стомашно-чревния тракт

Интеста съдържа натриев бутират - метабитицик за перфектно здраве, и то не само в червата.

Метабитициците са различни вещества, получени в резултат от метаболита на полезните пробиотични бактерии.

В последните години клиничните проучвания доказват благоприятните ефекти на късо-верижните мастни киселини върху здравето на всички органи и системи. Бутиратът има особено място по отношение на възстановяване на чревната бариера, защото подпомага правилното функциониране на червата. Има и свойството да уплътнява връзките между отделните колоноцити и по този начин да подпомага възстановяването на чревната бариера. Той стимулира енергийния метаболитизъм на епителните клетки на дебелото черво и така подобрява тяхната функция и здраве. Доказан е ефектът му по отношение на глюкозната обмяна: благоприятно повлиява инсулиновата резистентност и косвено редуцира телесното тегло.

Интересен е т.нар. „бутират-парадокс ефект“, свързан с протективното му действие по отношение на дебелото черво. В лабораторен тест е доказано, че той стимулира производството на енергия само в здравите клетки, докато при атипичните клетки води до унищожаването им.

При пероралния прием на бутират съществува сериозен проблем, свързан с неговото усвояване - лесно се резорбира в тънкото черво и въобще не достига до дебелото черво, където трябва да осъществи биологичния си ефект. Поради тази причина компанията **BIOTON** създава иновативна формула за микрокапсулиране, чрез която микрокапсулираният натриев бутират в триглицеридна матрица предпазва активното вещество от стомашната киселина и осигурява постепенното му доставяне през червата.

Подходящ е и за деца над 7-годишна възраст.

Пагаме в пресъхнал геран

Здравейте, приятели!

В ръцете си гържите още един изумителен брой на Списание 8, от който ще разберете, че повечето римски владетели (поне 19 със сигурност!) са били... траки! Да, правилно разбрахте. Историята, която учим в училище, не е истинската история (стр. 74). Затова няма как да се поучим от грешките си, нито пък да се възраждаме на успехите на предците си и да вдигнем гордо глави.

Предлагат ни се полуистини, постистини, сиреч чисти лъжи (стр. 70). Стигнахме дотам актьорът Руси Чанев да подменя текста на „Под игото“ на Иван Вазов (стр. 92)?! Сами се отричаме от най-голямата светиня – езика ни, от великата си история, от нравствеността и мъдростта на дедите ни. И колкото и да ни се иска да сме ударили вече дъното, не сме. Продължаваме да пагаме като в „пресъхнал геран“

(по Преподобна Стойна).

А от мъка кладенците ни наистина пресъхват, и реките, и потоците, и гори язовирите, източвани в тъмни доби от „зелени“ вецове. Спомням си гумите на дядо Веско от Смолян, който съграждаше до последен гръх чешми в Родопите: „Ще дойде ген, когато хората ще станат толкова лоши, че водата ще се скрие“. Е, този ген дойде. Водата се крие и бушуват пожари – вътре в гушите ни, в отношенията помежду ни и навън.

Как ще се измъкнем от този аг?

Ако не намираме отговор, можем да се доверим на Бог/Вселената да сътвори своите неочаквани обрати. От нас се искат четири неща: да сме спокойни като тихо езеро; да помним, че сме безкрайна светлина; да сме безусловно и гейно любящи като майките си; да виждаме мечтите си живи и да вярваме в чудеса. Защото, нека да си остане само между нас..., чудесата наистина съществуват (стр. 48)!

Ганета Сагова – Амбар

РЕДАКЦИЯ:

02/963 28 96

office@ossem.eu

Главен редактор

Ганета Сагова, 02/963 28 96, gsgova@ossem.eu

Редактор

Мария Русева, maria.ruseva@spisanie8.bg

Онлайн редактор

Найден Колчев, nayden.kolchev@spisanie8.bg

Дизайн Люгмил Иванов

Дизайн на корицата Люгмил Иванов

Снимки Добрин Кашавелов

Административен директор

арх. Динка Александрова

0897/92 44 01, abonament@spisanie8.bg

PR и реклама Пагка Тишелова

0878/83 45 04, rada@spisanie8.bg

Ръководител проекти

Дима Котева, dima@spisanie8.bg

Абонамент 02/963 28 96, abonament@spisanie8.bg

Юридическо обслужване

www.vladimirov-kiskinov.eu

VLADIMIROV KISKINOV

Издател: „Клуб 8“ ООД, ISSN 1313-650X

Собственици на „Клуб 8“ ООД:

Ганета Сагова, Динка Александрова

Адрес: София 1421, ул. „Дим. Хаджикоцев“ 35, вх. А, ан. 1

ISSN 1313-650X

www.spisanie8.bg

facebook.com/Spisanie8

instagram.com/Spisanie8

youtube.com/Spisanie8

Telegram: Спусанне 8

КОНСУЛТАНТИ:

Проф. г-р Георги Милошев (генетика)

Проф. г.т.н. инж. Жеко Ганев (електрофизика)

Проф. г. ук. н. г-р по социология Евгений Сачев

Проф. г.и.н. Сергей Изнатов (египтология)

Проф. Иля Прокопов (археология)

Проф. г-р Бойко Рангелов (геофизика)

Доц. г-р Веселина Вачкова (Късна античност)

Доц. г-р Вихра Баева (етнология)

Доц. г-р Михаил Малеев (минералогия)

Д-р Валентин Иванов (астрономия)

Доц. г-р Мария Папазова (холистична медицина)

Д-р Славян Столов (медицина)

Проф. Христо Смоленов (логика и евристика)

Станка Желева (изобразително изкуство)

Йордан Камджалов (музика)

Моника Балеяна (психология)

Иван Марков (математика, информатика)

Галина Герасимова (астрология)

Любов Миронова (детско развитие)

ТРАКИТЕ ИМПЕРАТОРИ

Дали римляните са били тракизирани и оказва ли се, че едни от определящите посоката и ценностите на Римската империя държавници всъщност са били траки? Онези, заради които християнският Рим е такъв, какъвто е, и заради които същият Влиза и после излиза от т.нар. „Криза през III век“. Сред тези императори са Каракала и Аврелиан, които налагат необичайни решения, които не биха били обясними, ако не знаехме за тракийския произход и на двамата. Верни на тракийската си кръв, тези владетели траки обожествяват майките си и прокарват идеала за отшелничество, както и особения статут на монашеството.

12 стр.

ЛИЦА В БРОЯ

**Веска
Цицелкова**

е необикновен художник. И не само защото е първата у нас, която твори с вълна, а заради изключителната си духовна проникателност. Когато е на пет години, тя вижда Исус и това бележи началото на един живот в доброта, състрадателност и оказване на помощ на стотици хора, които я посещават за съвет и утеха.

80 стр.

**Естер
Браво**

е едно от живите чудеса на света. Тя е прихваната от Бог, за да оперира с голи ръце! Хора от цял свят се стичат в паракличето ѝ в град Урданета във Филипините, където тя лекува.

Естер е построила десетки църкви, а молитвите, които отправя със съмишленици, имат силата да спрат бедствия и нещастия.

48 стр.

**Михаил
Михайлов**

е преподавател по йога, прана лечител и терапевт по енергийна психология. Той е усвоил тънкостите на кундалини йога и въпреки поканите да оглави ашрам, избира да живее в село Змейово до Стара Загора, където ви срещаме с него и вечната тема за болестите и цяра любов.

56 стр.

АБОНИРАЙ СЕ...

1 ГОДИНА

ЕЛЕКТРОННО ИЗДАНИЕ

50 лв.

ПЕЧАТНО ИЗДАНИЕ

86 лв.

ПЕЧАТНО + ЕЛЕКТРОННО
ИЗДАНИЕ

130 лв.

1/2 ГОДИНА

ЕЛЕКТРОННО ИЗДАНИЕ

25 лв.

ПЕЧАТНО ИЗДАНИЕ

46 лв.

ПЕЧАТНО + ЕЛЕКТРОННО
ИЗДАНИЕ

70 лв.

2 ГОДИНИ

ЕЛЕКТРОННО ИЗДАНИЕ

90 лв.

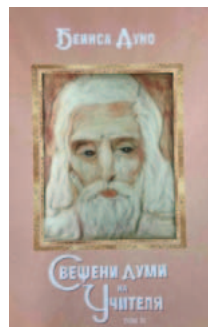
ПЕЧАТНО ИЗДАНИЕ

160 лв.

ПЕЧАТНО + ЕЛЕКТРОННО
ИЗДАНИЕ

240 лв.

...И
**ВЗЕМИ
ПОДАРЪК!**

Първите **30 души**, които се абонираат за печатното издание на Списание 8 **от 8 август до 7 септември**, ще получат като подарък книгата „Свещени думи на Учителя. Том IV“.

КАК ДА СЕ АБОНИРАТЕ ЗА ПЕЧАТНОТО ИЗДАНИЕ

• През www.spisanie8.bg

Плащате през PayPal, ePay, с карта или по банков път по сметка в ОББ АД;
IBAN: BG88UBBS80021066641520, BIC: UBBSBGSF

Основание за плащане: номер на поръчката
Съобщете на имейл: abonament@spisanie8.bg
или на тел.: **02/963 28 96:**

- Срок на абонамента
- Име, фамилия и точен адрес (пощенски код, населено място, жк, ул., бл., вх. или ПК, телефон, имейл)
- Номер на превода

• През „ДОБИ ПРЕС“

Платете сумата по банков път:
„ДОБИ ПРЕС“ ЕООД, по сметка в
Уникрегут Булбанк АД;
IBAN: BG11UNCR70001521513063, BIC: UNCRBGSF

Съобщете на имейл: dobi@dobipress.bg
или на тел.: **02/963 30 82:**

- Срок на абонамента
- Име, фамилия и точен адрес (пощенски код, населено място, жк, ул., бл., вх. или ПК, телефон, имейл)
- Номер на превода

• Чрез „Български пощи“ ЕАД –
каталожен номер 1693, 1278 (online),
1279 (online + печатно издание)

КАК ДА НАПРАВИТЕ ЕЛЕКТРОНЕН АБОНАМЕНТ

• През www.spisanie8.bg

Плащате през PayPal, ePay, с карта или по банков път

www.spisanie8.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

Вселената не е мъртва машина, а живо присъствие. Не можем да продължим да живеем по този начин. Трябва да имаме мечтата за братството, за любящата доброта и състрадание, и тази мечта е възможна тук и сега.

Михаил Михайлов

120 стр.

36 ТАЙНИ ОТ МИНАЛОТО

Не ние намерихме статуята, а тя нас

Арх. Людмил Вагалински след откриването на огромната статуя, вероятно на бог Хермес

42 ЗАГАДКИ

Антарктида Атлантида ли е?

Най-южният континент някога е бил свързан с Австралия, но бедствие го запокитило, където е днес?

48 ТВОЯТ КОСМОС

Чудесата на лечителката Естер Браво

Филипката прави операции с голи ръце, посещавана е дори от принцеса Даяна

56 ИНТЕРВЮ

Болестта е страх, любовта – нейното лечение

Как се случват чудоейни изцеления, обяснява прана лечителят Михаил Михайлов

64 НУМЕРОЛОГИЯ

Война и избори до безкрай?

Числата никак не ни помагат през 2024 г., а никой от българските политици няма благоприятни прогнози

70 СТРАНСТВАЩИ ЗАПИСКИ

Доналд Тръмп и постистината

Защо едно покушение срещу президент бе наречено от медиите „пукащ звук“?

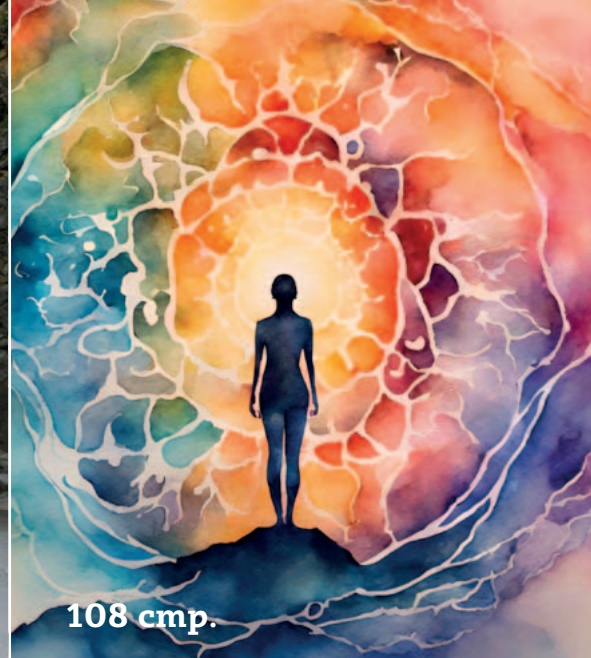
92 стр.

100 стр.

36 стр.

108 стр.

74 СТРАНСТВАЩИ ЗАПИСКИ

Какво забравя Европа

Поглед назад към фактите за освобождаването на Европа от фашизма от философа д-р Иван Драгоев

80 МАЙСТОРИ

Спомен за Веска Цицелкова

Жената със свръхсетива, която сътвори изящество и си отиде с музика и обич

92 ЕЗИК СВЕЩЕН

Подмениха нрави с „навици“, ястия с „яденета“

Слабоумни ли сме, та се наложи да ни превеждат Вазов на „съвременен“ език?

96 ПРОМЯНАТА

Да възродим зелените дворове!

Начинанието по разциментиране на външни пространства около къщи започна в столичния кв. „Симеоново“

100 НАУКА

Най-опасното място за живеене в България

Северното Черноморие крие най-много рискове, дори от цунами

108 ЗДРАВЕ

Духовни причини за болестите

Коя мисъл коя болка вика и как можем да имаме съвършено здраве

116 ОБРЕДЕН КАЛЕНДАР

Преображението на Исус и на лятото

Празникът, в който Слънцето ни обръща гръб, а божествените врати се отварят

120 АДРЕНАЛИН

Храм под водата

Колоната от дъвен храм, открита на гъното на морето, възновява Тодор Попов да построи подводен параклис

124 ЧЕТИВО

Муха в главата

Разказ от Але Горска

42 стр.

Елеазар Хараш и Гуру Йоги Тан ще ни учат как да се пробудим

Заповядайте на срещата с тях на 6 септември във Варна

„Пробуждане“ е надсловът на следващата съвместна беседа на двамата духовни водачи по пътя към истината и просветлението. Гуру Йоги Тан и учителят Елеазар Хараш ще споделят с нас мъдрост по извечните въпроси: Какво е пробуждане? Кое пробуждане е истинско и как да го различим от неистинското? Какво трябва да пуснем, за да се пробудим, и как да го пуснем?

Гуру Йоги Тан е последовател на учението за великото съвършенство – „Махашанти“. Откакто през 2010 г. за първи път посещава България, продължава да се завръща тук почти всяка година, за да ни направлява по пътя към вечната истина. Изнася беседи, провежда обучения и извършва различни благотворни начинания.

Елеазар Хараш е един от съвре-

менните български духовни учители, които в своето слово успява да премахне разделението и да прокара свързваща нишка между всички древни учения и религии. Близо 40 години изнася лекции за духовно развитие и себепознание и издава стотици книги на окултна, езотерична и мистична тематика.

Беседата ще се състои на 6 септември 2024 г. от 17,30 ч. до 20 ч. в зала 1 на Фестивалния и конгресен център – Варна. Входът е свободен, вратите отварят в 17 ч.

Събитието се провежда от Списание 8 и фондация „Елеазар Хараш“ със съдействието на книжарница „Учителят и ученикът“.

🏠 svetanaknigite.bg

🏠 yogitan.bg

▶ [EleazarHarashFoundation](#)

📘 [EleazarHarashFoundation](#)

📘 [YogiTanGuru](#)

Ще преодолеем ли скоростта на светлината

Група от учени и инженери, наречена „Приложна физика“ (Applied Physics), представи технология, благодарение на която човечеството би могло да пътува по-бързо от скоростта на светлината. Тя предполага придвижване на космически кораби посредством изкривяващ пространство-времето двигател (warp drive), чието устройство управлява тъканта на пространство-времето, като я свива пред летателния апарат и я разширява след него. Така се постигат невероятни свръхсветлинни скорости. Галактическите пътувания не биха продължавали векове, а само няколко часа.

Още през 1994 г. физикът Мигел Алкубиер публикува статия „Изкривяващият пространство-времето двигател: свръхбързо пътуване в рамките на общата теория на относителността“ и описва подхода, но същевременно отбелязва и че ще е нужна „екзотична материя“, за да се създаде изкривяването.

Идеята остава в историята до деня, в който екип на Джаред Фукс от Университета на Алабама представя решение за свръхсветлинно изкривяващо пространство-времето задвижване. Моделът съчетава установени и нови гравитационни техники, за да създаде мехур, който придвижва обекти с огромни скорости без ограниченията на познатата физика.

Кога ще наблюдаваме Млечния път

Една трета от всички хора по света не могат да видят Млечния път в небето. Сред тях са почти 80% от северноамериканците. Причината е светлинното замърсяване, предизвикано от широката употреба на изкуствено осветление. Ако обаче сте в България, в планината, далеч от градовете, това лято може да се насладите на гледката, уверяват астрономи.

Най-подходящите нощи за наблюдение са:

- **28 юли – 7 август**
- **26 август – 6 септември**
- **24 септември – 5 октомври**

Подходящото време зависи от това къде точно се намирате – в кое полукукло, на каква географска ши-

рина, при каква фаза на Луната (от последната четвърт до три нощи след новолунието, когато месечината залязва скоро след мръкване). Притокът на твърде много светлина от Луната намалява видимостта на Млечния път.

Колкото по на юг сте, толкова по-навътре в галактиката ще виждате. Най-подходящите часове за наблюдението ѝ са между 0,00 и 5,00 ч.

В спиралната галактика Млечен път се намира нашата Слънчева система. Тя е разположена в ръкав, наречен Орион, и е отдалечена на около 26 800 – 27 900 светлинни години от центъра на галактиката.

Календари на Млечния път за 2024 година, съобразно вашето местоположение, могат да бъдат изтеглени от сайта <https://capturetheatlas.com>.

8 Списание
ОСЕМ

8 на живо

СОФИЙСКА ОПЕРА И БАЛЕТ
SOFIA OPERA AND BALLET

9 НОЕМВРИ 2024

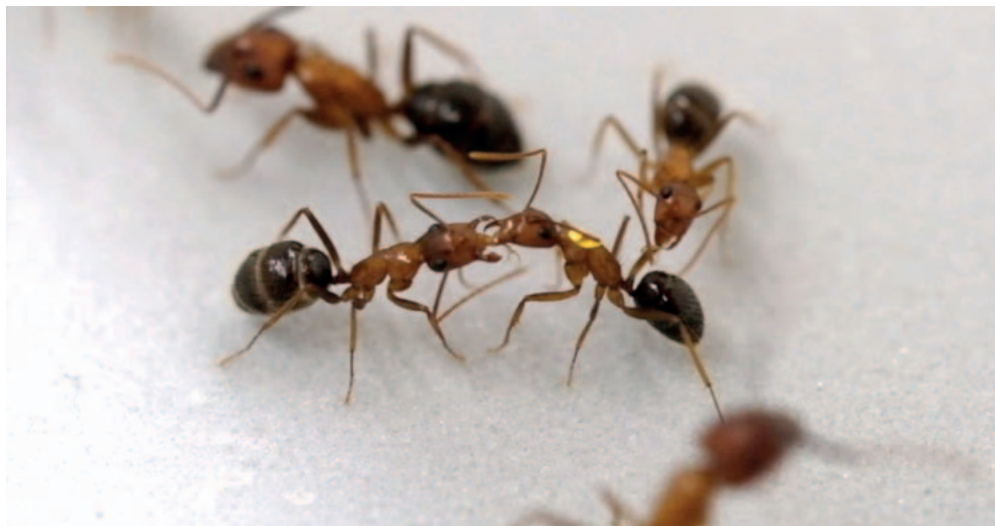
ОЧАКВАЙТЕ ПРОГРАМАТА

ДУХОВНИТЕ ВОДАЧИ НА БЪЛГАРИЯ

Билети:
events.spisanie8.bg

Мравки ампутират и почистват рани

Мравките от вида *Camponotus floridanus* извършват ампутации и почистват рани, за да предотвратят разпространението на инфекция. Това стана ясно от проучванията на екип от учени от кампюграма по екология на Университета в Лозана съвместно с изследователи от Института за наука и технологии в Окинава, Япония. Резултатите са публикувани в списание „Кюрент биолоджи“ (*Current Biology*).

Досега се смяташе, че само хората могат да провеждат подобни животоспасяващи операции. „Това е единственият случай в животинското царство, при който се извършва сложна и систематична ампутация при индивид от друг член на неговия вид“, заявява ръководителят на екипа д-р Ерик Франк.

Оказва се, че независимо от малките си размери тези насекоми са много интелигентни. Контролирани-

те научни опити доказват, че мравките преценяват дали ще успеят да излекуват раната с почистване, или ще се наложи ампутация на крайника. При нараняване на бедрото на мравка работник например мравките от колонията се насочват към пострадалия, обграждат го и започват да ближат раната, след което захапват пострадалия крак, докато бъде отрязан. С тези действия те значително увеличават шансовете му за оцеляване.

В случаите, когато експерименталното нараняване е върху подбедрената част на крайника, приятелите не го ампутират, а се заемат с по-усърдно обгрижване на раната. Те държат наранения крайник с челюстите и предните си крака, което им позволява да го ближат за продължителен период от време.

Резултатите от изследването впечатляват и със способността на индивидите в колонията да се грижат един за друг.

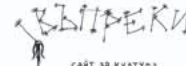
ПРАЗНИЦИ НА ИЗКУСТВОТА

АПОЛОНИЯ

28.08 - 7.09.2024 СОЗОПОЛ

БИЛЕТИ: В МРЕЖАТА НА EVENTIM

МЕДИЙНИ ПАРТНЬОРИ:

ТРАКИТЕ ИМПЕРАТОРИ И ЦАРЕ НА РИМ

Доц. д-р Веселина Вачкова, снимки архив

Според „Българския апокрифен летопис от XI век“ света Елена избягала от Рим в гвора на светия български цар Петър. Тук тя родила сина си Константин, а когато детето възмъжало, царят го изпратил на поклонение в Йерусалим. Пътъом Константин харесал място на Босфора, където по-късно издигнал свой град и зацарувал в него, а двамата с Петър запазили силна обич помежду си... Какво се крие зад този, останал единствен български средновековен разказ за великите римски императори траки и връзката им с българските царе? Какво са направили царете траки в Стария Рим на Тибър и в Новия Рим на Босфора? Кое от стореното тогава и до днес определя облика на Европа? Това са важни въпроси, чиито отговори ние, българите, които живеем десет века след св. цар Петър, трябва да търсим и да знаем.

РИМСКАТА ПАМЕТ ЗА ТРАКИЙСКИТЕ ЦАРЕ

СТР. 14

РИМСКИ ИМПЕРАТОРИ БЕЗ РИМ?

СТР. 22

ТРАКИЗАЦИЯ НА РИМ

СТР. 29

НАПОСЛЕДЪК ТЕМАТА ЗА ТРАКИЙСКИТЕ ИМПЕРАТОРИ ОТНОВО Е ДОСТА МОДЕРНА У НАС. ПО НЕЯ ПРОФЕСИОНАЛИСТИ И АМАТЬОРИ ПИШАТ СТАТИИ И ЦЕЛИ МОНОГРАФИИ С ЦЕЛ ДА ДОКАЖАТ СЪОТВЕТНО ИЛИ КОЛКО „СЪЩНОСТНО РИМСКИ“, ИЛИ КОЛКО „ЧИСТО ТРАКИЙСКИ“ СА ОКОЛО ДУЗИНА ОТ ВЛАДЕТЕЛИТЕ НА РИМСКАТА ИМПЕРИЯ. КАЗВАМ „ОТНОВО“, ПОНЕЖЕ ИНТЕРЕСЪТ НА БЪЛГАРИТЕ КЪМ ТРАКИЙСКИТЕ ИМПЕРАТОРИ Е ДОСТАТЪЧНО ГОЛЯМ ЧАК ДО КРАЯ НА ВЪЗРАЖДАНЕТО. РАЗЛИКАТА Е, ЧЕ У АВТОРИТЕ ДО ПОСЛЕДНАТА ЧЕТВЪРТ НА XIX ВЕК (И ПРИ НЯКОИ ОТ XX ВЕК, КАТО ГАНЧО ЦЕНОВ И ГЕОРГИ СОТИРОВ) ТРАКИТЕ СЕ ОПРЕДЕЛЯТ КАТО „БЪЛГАРИ“, А СЕГА БЪЛГАРИТЕ СЕ ОТЪЖДЕСТВЯВАТ С „ТРАКИ“. ТЯ ВЪВ ВТОРИЯ ВАРИАНТ ПОКАЗВА НАЙ-МАЛКОТО ЛИПСА НА ИНТЕРЕС КЪМ ПРИЧИНАТА БЪЛГАРИТЕ ДОСТА ОТДАВНА ДА НЕ СЕ НАРИЧАТ „ТРАКИ“.

РИМСКАТА ПАМЕТ ЗА ТРАКИЙСКИТЕ ЦАРЕ

КОИ СА РИМСКИТЕ ИМПЕРАТОРИ ТРАКИ И КОЕ Е
ТРАКИЙСКОТО В УПРАВЛЕНИЕТО ИМ

Липсата на интерес е обяснима, понеже всяко задълбочаване върху този въпрос засяга други, крайно чувствителни теми около етническата принадлежност, националната идентичност, историческите претенции, политическите ориентации и т.н. Назоваването „траки“, за разлика от наименоването „българи“, вече към III – IV в. сл.Хр., носи

не народностен, а цивилизационен, наг-временен и нагпространствен смисъл. Ето защо, когато госта рано (от VI век) ромейските автори ще започнат да наричат българите „мирмигонци“, „гардани“, „скити“, „мизи“, „трибали“ и пр., това не е анахронична погмяна на името, а припомняне на добре познати на двете страни стари реалности, т.е. незачитане на новите амбиции на западните съседи. Съвършено същото се отнася до отказа на българските ав-

◀ Синът, снахата и внуците на Публий Септимий Гета. Тонго на Северите, където ликът на Гета е изличен след убийството му от Каракала. Към Гета е приложено т.нар. „осъждане на забравя“, като всички негови изображения и споменавания са унищожени и забранени. Според римските историци точно тогава те започнали да наричат „гетите“ „готи“, страхувайки се да не бъдат наказани за неспазване на закона.

тори да наричат източните си съседи „ромей“, т.е. римляни, като заменят тяхното самоназоваване с оригиналното „римски елини“ или по-просто „гърци“. Накратко, в предмодерните времена, когато национализмът не е бил познат, родолюбието и историческата памет са изглеждали и са се изразявали по различен начин. Те например са позволявали да се подчертава българският род на някои римски импера-

тори, без това да води до каквито и да било претенции към римския престол.

Темата на настоящето изложение не позволява да се обърне внимание на изключително особеното средновековно българско схващане, че римският трон е бил владян (заедно или отделно от българския) последователно от български, гръцки и българо-гръцки царе. Все пак отбелязването на тази картина, най-детайлно представена в

►
 Бюст на малкия
 Марк Аврелий Север
 Антонин Август
 (станал известен
 като Каракала за-
 ради любимата си
 греха, вид ямурлук).

Т РАКИЙСКИЯТ ПРОИЗХОД
 НА ИМПЕРАТОРИТЕ СЕ
 СПОМЕНАВА ОБИКНОВЕНО
 КАТО КУРИОЗ – НАПРИМЕР
 ТРАКЪТ МАКСИМИН Е
 ВИСОК НАД 2 М ГИГАНТ, А
 СЪПЛЕМЕНИКЪТ МУ КЛАВДИЙ
 II ГОТСКИ (268 – 270) Е МОЖЕЛ
 ДА НОКАУТИРА КОН С ЮМРУК В
 ЧЕЛЮСТТА МУ

т.нар. „Български апокрифен летопис от XI век“, е много важно за разбиране на автентичния смисъл на феномена „траки“ (българи) на римския престол“. Всички владетели са били оценявани като „добри“ или „зли“ за българите и гърците спрямо делата им, а дали са „българи“, „гърци“ или „двуродни“ е зависело от връзките им с местните български или/и с константинополските царски родове.

Това ограничение донякъде може да се компенсира с привеждане на един задължителен за темата ни цитат от

◀ Монета на император Клавдий II Горски (268 – 270). Лъчите на слънчевия Бог постепенно изместват напълно традиционния римски лавров венец, увенчаващ императорите.

„Зографската българска история“, която Паусий със сигурност е познавал:

[Константинополски] Кесари от Българите:

Максим мъченик от Агрианопол (вероятно Максимин Трак, но не е изключено да е Константиновият тъст Максимиан Херкулий, а даже и Константиновият противник Максенций, бел. авт. – В. В.)

Иустин Цариградски

(Юстин, чичото на Юстиниан Велики, приемник на Анастасий, бел. авт. – В. В.) от Агрианопол

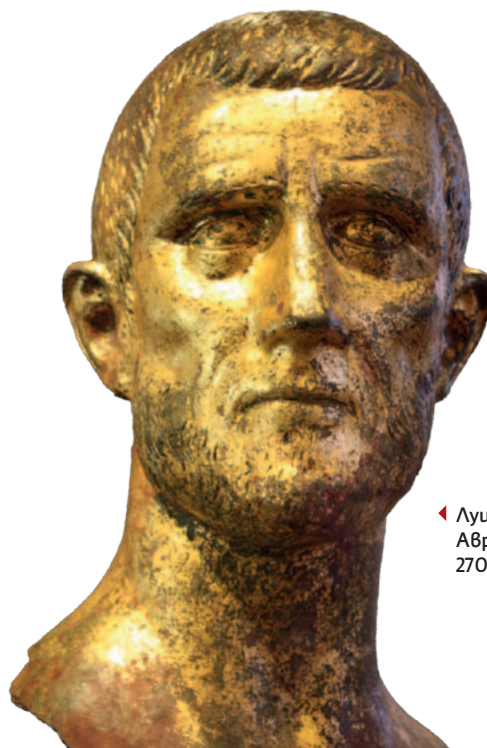
Иустиниан Велики от Охрид

Иустин сестричник Иустинианов

Иустин Млади от Охрид.

Относно споменатите в откъса „кесари Българи“ тук е важно да се подчертае, че авторът определено не споменава всички „императори от българите“ (императори траки). В периода, за който той говори – от 235 до 578 г. – ярките императори траки, сред които и св. Константин Велики, са петнайсетина. Следователно за възрожденския историк същественото е не „колко“, а „какви“ са били кесарите Българи

В ПЕРИОДА, ЗА КОЙТО ТОЙ ГОВОРИ – ОТ 235 ДО 578 Г. – ЯРКИТЕ ИМПЕРАТОРИ ТРАКИ, СРЕД КОИТО И СВ. КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ, СА ПЕТНАЙСЕТИНА. СЛЕДОВАТЕЛНО ЗА ВЪЗРОЖДЕНСКИЯ ИСТОРИК СЪЩЕСТВЕННОТО Е НЕ „КОЛКО“, А „КАКВИ“ СА БИЛИ КЕСАРИТЕ БЪЛГАРИ

◀ Луций Домиций Аврелиан, 270 – 275

▲ Еней изнася баща си Анхиз и сина си Асканий от горящата Троя. Това изображение е било сред най-почетните, раздавани в Древния Рим. Интерпретация на Джовани Бернини от нач. на XVII век.

САМИЯТ ИМПЕРАТОР КРЪЩАВА ПО-МАЛКИЯ СИ СИН ГЕТА ТЪКМО НА ДЯДО МУ. ИНАЧЕ КАЗАНО, НЕЗАВИСИМО КАК РОДЪТ СЕ Е ОЗОВАЛ ОКОЛО АФРИКАНСКОТО СЕЛИЩЕ ЛЕПТИС МАГНА, НЕГОВИЯТ КОРЕН Е БИЛ ПРИ ДАКИТЕ (ГЕТИТЕ), НАСЕЛЯВАЩИ КЪМ ТОВА ВРЕМЕ ЗЕМИТЕ НА СЕВЕР ОТ ДУНАВ

„какви“ са били кесарите българи. Нека последваме добрия му подход и го приложим към цялостната тема за траките на римския престол.

КОЛКО ИЛИ КАКВИ СА ТРАКИЙСКИТЕ ИМПЕРАТОРИ

За натрапчивото преобладаване на траки сред „войнишките“ императори през III век (така наричат императорите, издигнати и наложени от провинциалните легиони) говорят дори най-незаинтересованите от балканската история изследователи на Рим. Проблемът е, че и те, и най-изкушените в балканската проблематика автори не посочват една важна подробност: повечето императори, които през следващите три века ще формират християнския Рим, са траки. Траки са и тези владетели, заради които империята и влиза, и излиза от т.нар. „Криза през III век“, като съвсем неслучайно първият „варварски“ войник император е Максимиан Трак (235 – 238).

Тракийският произход на императорите се споменава обикновено като курюз – например тракът Максимиан е

Царството на славяните на губровнишкия абат Мавро Орбини. Труг, сериозно използван от българските възрожденски историци и обявяван за нещо като „Библия на илиризма“.

висок над 2 м гигант, а съплеменникът му Клавдий II Готски (268 – 270) е можел да нокаутира кон с юмрук в челюстта му. Фактът, че е трак от Сердика и „Възстановителят на света“ Аврелиан (270 – 275), се отразява само в най-подробни биографии на императора. Досега никой специалист или любител на историята не е обърнал внимание, че е трак и Каракала, императорът, който проправя път към римския престол пред „варварите“. През 211/212 г. той издава знаменитата „Антонинова/Каракалова конституция“, с която всички поданици на империята получават римско гражданство. Макар въпросното гражданство формално да е непълно, то е достатъчно основание след малко повече от две десетилетия споменатият Максимин Трак да стане законен римски император. За произхода на Каракала обикновено се говори във връзка с „африканския“ род на баща му Септимий Север и дядо му Публий Септимий Гета. Вярно е, че Септимий Север е обичал да демонстрира привързаността си към Северна Африка, но не по-малко вярно е, че в римската традиция козно-

ментът (фамилията) е изключителен белег за родова принадлежност. А не само бащата, а и чичото на Септимий Север се нарича Публий Септимий Гета. Самият император кръщава по-малкия си син Гета тъкмо на гядо му. Иначе казано, независимо как родът се е озовал около африканското селище Лептис Магна, неговият корен е бил при даките (земите), населяващи към това време земите на север от Дунав. Понятието „Дакия“

ФАКТЪТ, ЧЕ Е ТРАК ОТ СЕРДИКА И „ВЪЗСТАНОВИТЕЛЯТ НА СВЕТА“ АВРЕЛИАН (270 – 275), СЕ ОТРАЗЯВА САМО В НАЙ-ПОДРОБНИ БИОГРАФИИ НА ИМПЕРАТОРА. ДОСЕГА НИКОЙ СПЕЦИАЛИСТ ИЛИ ЛЮБИТЕЛ НА ИСТОРИЯТА НЕ Е ОБЪРНАЛ ВНИМАНИЕ, ЧЕ Е ТРАК И КАРАКАЛА, ИМПЕРАТОРЪТ, КОЙТО ПРОПРАВЯ ПЪТ КЪМ РИМСКИЯ ПРЕСТОЛ ПРЕД „ВАРВАРИТЕ“

▲ Публий Вергилий Маро, заедно с Клио и Мелпомена, музите на историята и трагедията. Вергилиевата „Енеида“ е била най-големият проводник на „илиризма“ с покъртителните стихове за спасението и прежеждията на главния си герой принц Еней – наследник на цар Ил и праотец на цар Ромул. От края на I в. пр. Хр. „Енеида“ е била задължително четиво за всеки римлянин, а днес – най-малкото за всеки грамотен европейец.

сериозно ще промени смисъла си едва при император Аврелиан, който ще премести провинция Дакия на юг от Дунав и ще издигне за нейна столица родния си град Сердика. От това време „даки“ или „гети“ би могло да означава трибали, серди, тимахи, даргани и пр.

ДОСТАТЪЧНО ТРАКИ ЛИ СА РИМЛЯНИТЕ?

Накратко, Каракала и Аврелиан са първите значими императори траки, което трябва да се разбира като сил-

ни римски държавници, успели да наложат нестандартни, спасителни, но и принципно неприсъщи за Рим решения за развитието му. Повечето от тези решения са трудно обясними извън тракийските традиции, които носят и реализират тракийските императори.

Без съмнение първото от тези решения е посягането върху уникалността на Рим – Вечния град, сърце на римския свят. Първата решаваща стъпка в тази посока е направена от Каракала с ограничаване на изключителните права на римските граждани чрез споделянето им с другите жители на империята.

Вече Максимин Трак ще си позволи да управлява, без нито веднъж да стъпи в Рим, а Клавдий Готски ще претендира, че тракийският му род идва директно от самия Ил, създателя на Троя и далечен праотец на Ромул, митичния основател на Рим. По тази станала възможна след 212 г. логика, съпоставката между императорите римляни и траки е възможно да се прави през призмата колкото на „достатъчно ли римляни са траките?“, толкова и на „достатъчно траки ли са римляните?“

ПОТОМЦИ НА ИЛ

Причината за тази парадоксална на пръв поглед ситуация е следната: макар съвременните учени все още да нямат яснота по въпроса кои точно и колко народа са „римляните“, в самия Рим още в началото на III в. пр.Хр. потеклото на римските патриции (бащи основатели) от троянския принц Еней е наложено със сенатско решение. Великолепните историци, поети и художници от I век насетне само ще облекат в разкази и красиви образи тази единствена римска идея за родното минало. Иначе казано, потомците на Ил излизат на историческата сцена с много сериоз-

НАКРАТКО, КАРАКАЛА И АВРЕЛИАН СА ПЪРВИТЕ ЗНАЧИМИ ИМПЕРАТОРИ ТРАКИ, КОЕТО ТРЯБВА ДА СЕ РАЗБИРА КАТО СИЛНИ РИМСКИ ДЪРЖАВНИЦИ, УСПЕЛИ ДА НАЛОЖАТ НЕСТАНДАРТНИ, СПАСИТЕЛНИ, НО И ПРИНЦИПНО НЕПРИСЪЩИ ЗА РИМ РЕШЕНИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО МУ

ни претенции векове преди през 30-те години на деветнайсетото столетие в Хърватия да се зароди т.нар. илиризм. Последното уточнение е твърде важно, защото българските критици на възрожденските ни историци никога не забравят да изтъкнат, че те, що се отнася до романтичните „спомени“ за илирическите (тракийските) крале, са под влияние на илиризма. Ако влияние е имало, то определено е било от времето на Клавдий Готски, през идеологията на Константин Велики (негов потомък и оттам – пряк роднина на Ил и Приам) и т.н. до времето на Възраждането в Хърватия.

Следващата стъпка, която ще отвори ерата на средновековните „Римове“, единият издигащ се на Апенинския, а другият – на Балканския полуостров, правят императорите траки от епохата на тетрархията (293 – 313/337).

МАКСИМИН ТРАК ЩЕ СИ ПОЗВОЛИ ДА УПРАВЛЯВА, БЕЗ НИТО ВЕДНЪЖ ДА СЪПИ В РИМ, А КЛАВДИЙ ГОТСКИ ЩЕ ПРЕТЕНДИРА, ЧЕ ТРАКИЙСКИЯТ МУ РОД ИДВА ДИРЕКТНО ОТ САМИЯ ИЛ, СЪЗДАТЕЛЯ НА ТРОЯ И ДАЛЕЧЕН ПРАОТЕЦ НА РОМУЛ, МИТИЧНИЯ ОСНОВАТЕЛ НА РИМ

ПРЕЗ 212 Г. ЕДИКТЪТ НА ИМПЕРАТОР КАРАКАЛА НЕ ПРАВИ АВТОМАТИЧНО ВСИЧКИ ЖИТЕЛИ НА ИМПЕРИЯТА РАВНИ, НО ИМ ДАВА ВЪЗМОЖНОСТ ДА СТАНАТ ТАКИВА. ПРЕЗ 235 Г. ПЪРВИЯТ, КОЙТО СЕ ВЪЗПОЛЗВА МАКСИМАЛНО ОТ ТАЗИ ВЪЗМОЖНОСТ, Е ТРАКЪТ МАКСИМИН, ИЗДИГНАЛ СЕ ОТ РЕДОВИ ВОЙНИК ДО ЗАКОНЕН ИМПЕРАТОР. МАКСИМИН УПРАВЛЯВА ИЗВЪН РИМ, ПОНЕЖЕ СЛОЖНАТА ВОЕННА ОБСТАНОВКА ИЗИСКВА ДА ПРЕДВОЖДА ЛЕГИОНИТЕ В ГЕРМАНИЯ. ВПРОЧЕМ НЕ ЕДИН РИМСКИ ИМПЕРАТОР Е ПОСЕЩАВАЛ РИМ, ПРЕДИМНО ЗА ДА ЧЕСТВА ТРИУМФИ. НЯКОИ СА БИЛИ ПРИВЪРЗАНИ КЪМ ДРУГИ СЕЛИЩА НАРАВНО С ВЕЧНИЯ ГРАД (НАПРИМЕР НЕРОН И КАРАКАЛА СА ОБОЖАВАЛИ ФИЛИПОПОЛ, ДН. ПЛОВДИВ), А ДРУГИ ОТКРОВЕНО СА ПОЧИТАЛИ РОДНИТЕ СИ МЕСТА ПОВЕЧЕ ОТ РИМ (СЛУЧАЯТ С ПРЕДПОЧИТАНИЯТА НА СЕПТИМИЙ СЕВЕР КЪМ ЛЕПТИС МАГНА).

РИМСКИ ИМПЕРАТОРИ БЕЗ РИМ?

ИДЕЯТА ЗА РИМСКА ВЛАСТ НЕ САМО ИЗВЪН, НО И НЕЗАВИСИМА ОТ РИМ, Е ДЕЛО НА ИМПЕРАТОРИТЕ ТРАКИ

У вековечавайки членовете на собствения си род, император Траян успява да осее доста гъсто римските провинции с градове, кръстени Улпия (на дяго му или сестра му) и Траяна (на самия него). Тук, разбира се, се следва политиката на Александър Велики и наследниците му. Техните и на съпругите им имена носят например знамени-

тите бъдещи църковни центрове Александрия, Антиохия, Никея, Филадельфия и т.н. Улпиите и Улпианите от времето на Траян, които обикновено са прекръстени гревни селища (или донаименувани, като Сердика), носят името Улпия като титла, която бележи особената им, интимна близост с владетеля.

Началото на отделянето на идеята за римската власт от Рим започва да се усеща при Траяновия наследник император

◀ Константинополска порфирна статуя на Тетрарсите Диоклетиан, Максимиан, Галерий и Констанций Хлор. Намирала се е на почетно място в Константинополския „Филадельфион“, а след 1204 г. е отнесена в „Сан Марко“, Венеция.

ХАРАКТЕРНА ЧЕРТА В УПРАВЛЕНИЕТО ОТ ВРЕМЕТО НА ТЕТРАРХИЯТА Е ТЕНДЕНЦИЯТА ПОЛИТИЧЕСКАТА И АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ НА ИМПЕРИЯТА ДА БЪДАТ КОМПЕНСИРАНИ С РЕЛИГИОЗНО ЕДИНСТВО

Паметен знак с текста на Галериевия едикт на толерантността от април 311 г. пред софийския храм „Св. София“. С Едикта правата на християнството се изравняват с тези на останалите религии в Империята.

Агриан (117 - 137). Агриан издига в Тиволи прословутата „Вила Агриана“, където, на 30 км от Рим, прекарва повечето си време. Той е и императорът, който започва да схваща Рим само като единия център на властта, където управлява единият от двамата римски цезари. Точно като колеги ще управляват Агриановите „внуци по закон“ (понеже са синове на от осинодения от Агриан император Антонин Пий) – Луций Вер и Марк Аврелий, а после Марк Аврелий и синът му Луций Комод. Реализацията на въпросната

идея за двата центъра и двамата императори обаче, както изобщо на идеята за римска власт не само извън, а и напълно независима от Рим, настъпва над сто години по-късно и е дело на императорите траки.

КЪМ „КОНСТАНТИНОВИЯ РИМ“ И „НОВИЯ РИМ“

В края на III в. императорът трак Диоклетиан налага политическа система, наричана тетрархия (власт на четиримата). Империята е разделена на Източна и Западна. Управлява се от двама августуси (старши - източен и западен) с двайсетгодишен мандат, подпомагани от двама цезари, които след 20 години би трябвало да ги наследят. Рим номинално остава столица на империята, но Вечният град вече сериозно е конкуриран от издигнатите нови административни центрове – Трир, Милано, Сирмиум (дн. Сремска Митровица), Ни-

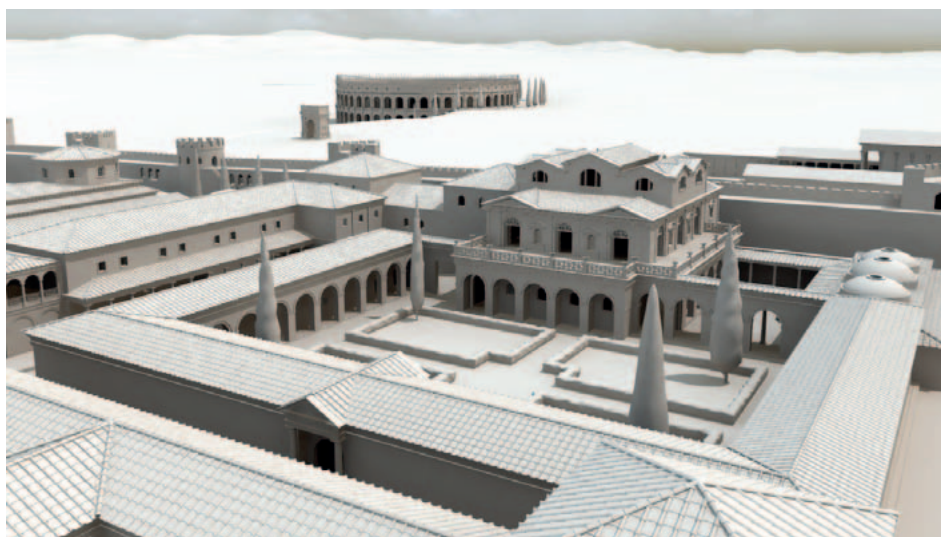
◀ Фрагмент от „Картата на Дунав от Виена до Никопол“ на главния картограф на Венеция Винченцо Мария Коронели, кр. на XVII в. Сердика изрично е отбелязана като родно място на Константиновата майка света Елена.

комидия (дн. Измит в Турция) и гр. Никомидия, към която старшият август Диоклетиан изпитва особена привързаност, става столица на Изтока и по този начин добива старшинство спрямо Рим. Всички без изключение членове на тетрархията са траки, макар някои от тях изворите да определят свободно като „дошли от Илирия“ („илири“ е название, с което древните гърци наричали съседните им народи на север, т.е. местните траки на Балканите, владени от митичния цар Ил).

Характерна черта в управлението

от времето на тетрархията е тенденцията политическата и административна децентрализация на империята да бъдат компенсирани с религиозно единство, което да гарантира целостта ѝ. Това обяснява подновените гонения срещу християните, които Рим спорадично провежда в продължение на двеста години, от времето на Нерон (54 – 68) до Галиен (260 – 268). В историята на църквата антихристиянските мерки, започнали през 303 г. от августу на Изтока Диоклетиан, остават като най-черния период, този на Великото

3D реконструкция на Константиновия Рим Сердика, авт. Атанас Димитров

гонение. Само две години по-късно Диоклетиан се оттегля от властта, по-неже мандатът му е свършил. Август на Изтока става Галерий, а на Запада – Констанций Хлор (Бледния). Първият е трак, роден в Сердика (дн. София), а вторият – в Найсус (дн. Ниш). След ранната смърт на Констанций Хлор (306 г.) неговият син Константин издига претенция за поста на баща си. Тази претенция е напълно незаконна спрямо мандатното управление на изборните августи и цезари. Тя обаче е изцяло в духа на новите идеи за римски владетел, чиито позиции зависят изключително от способността му да създаде към себе си достатъчно уважение, граничещ с култ към личността. Новият владетел на Рим, чиято фигура е обгърната в легенди, а

управлението му – в пищен церемониал, знамения и чудеса, прилича далеч повече на описания от Омир богоподобен цар Рез, отколкото на „първия сред равни“ император Август.

СЕРДИКА Е МОЯТ РИМ!

Галерий, макар да е август на Изтока, устойчиво издига за своя столица родния си град Сердика, която формално попада в западната част на империята. Точно тук, малко преди смъртта си през май 311 г., заедно с колегите си тетрарси той издава Едикта на толерантността. Трудно е да се каже дали сердикиецът Галерий, който е искал да преименува Римската империя на „Дакийска“, или съперникът му Константин, чиято майка също е от Сердика, е имал по-радикални реформаторски идеи. Конкретно що се отнася до ролята на Рим, предимството със сигурност е на Константин. Точно той прави последната крачка в разделянето на идеята за Рим от едноименния италиански град, като нарича свой Рим Сердика (*Serdika mea Roma est*). Обикновено специалистите по римска история от този период по повод уникалната титла епитет на Сердика отбелязват небреж-

ПРЕВЪРНАТА В БЛЕСТЯЩ РИМСКИ ГРАД ОТ СЕРДИКИЙЦИТЕ АВРЕЛИАН И ГАЛЕРИЙ, КОНСТАНТИНОВА СЕРДИКА НЕ САМО В МИСЛИТЕ НА НЯКОИ АВГУСТИ, А СЪВСЕМ РЕАЛНО ИГРАЕ РОЛЯТА НА РИМ, ПРЕНЕСЕН НА БАЛКАНИТЕ

но, че в епохата на тетрархията всеки град, където се е намирал императорът, е бил „негов Рим“. Проблемът е, че Диоклетиан сигурно е мислел така за Никомидия или Констанций Хлор – за Йорк. Но точно при домината (а и изобщо от времето на Август) никога преди Константин не е наричал някой град „свой Рим“. Прецеденти могат да се намерят по-скоро в периода на републиката. Например когато галите нападат Рим, Камил се оттегля в наскоро завладения етруски град Веї, който става „неговият Рим“ (396 г. пр.Хр.). Три века по-късно Гней Помпей, бягайки от Рим, намира временно убежище, по думите на Лукан, в „неговия Рим“ – остров Лесбос, откъдето е родът на съпругата му. Очевидно и в двата случая става дума по-скоро за метафорична литературна употреба на израза „мой Рим“, както се е случвало някои автори като Авзоний в поетичен изблик да назоват „нашия (малкия) Рим“ или „малкия галски Рим“ (Gallula Romana) градчета съответно като Капуа и Арл, или някои локални патриоти да се обръщат към родния Трир като към „мой белгийски Рим“ (Belgica Roma). В Константиновото, често повтаряно според съвременниците му заявление: „Сердика е моят Рим“, няма никаква поезия и метафора. От 317 г. до 330 г. той резидира постоянно в Сердика, откъдето издава множество закони. Превърната в блестящ римски град от сердикийците Аврелиан и Галерий, Константинова Сердика не само в мислите на някои августисти, а съвсем реално играе ролята на Рим, пренесен на Балканите. Освен с класическите бани, театри, храмове, водопроводи и т.н. „задължителни аксесоари“ на римския градски живот Сердика разполага и с първия истински римски дворец, чиито внушителни руини се намират в дн. Костинброд. Неговите прототипи – Адриановата вила в Тиволи и Нероновият „Домус Ауреа“ в Рим, са били брутално разрушени от самите римляни, а вторият е бил и център на изкуствата, а първият – на изтънчени-

те забавления. В сердикийския дворец е кипял държавническият живот на Рим, издавали са се едикти и са приемани посланичества. Тук се провежда например първата среща на най-високо равнище на християнски владетели между Константин и арменския цар Тиригат III, придружаван от главата на Арменската църква св. Григорий Просветител. Иначе казано, Сердика е била не само балканският Рим на Константин, а и царски Рим, отново след осем века (последният римски цар е детрониран през 510 г. пр.Хр.).

ГРАДЪТ НА ТРАКИЙСКИЯ ЦАР ВИЗАНТ

Царски Рим ще бъде и издиганият се на Босфора Византион, осветен от Константин като негов град – Константинопол – през 330 година и наименуван реторично (и донякъде пожелателно) през 381 г. Нов Рим. Събитията, свързани с делата на църквата, ще гарят Константин с прозвището Велик, а действията на следващите тракийски царе в Константинопол, сред които са не по-малко

Мраморни херми от първата половина на IV век, чиито лица вероятно са единственият запазен автентичен портрет на Константин Велики. Открити са в луксозна сердикийска вила (дн. кв. „Филиповци“)

► Изграждането на Константиновия град като Нов Рим на Босфора. Гоблен по картина на Петер Паул Рубенс, XVII в.

Великите Лъв Бес, Маркиан или Юстиниан, ще издигнат Константиновия град до истински Нов Рим. Сценарий, в който Рим се премества от брега на Тибър на Босфора, е бил неосъществим без главните му действащи лица – римските императори траки. Макар тяхната решаваща роля в изграждането на бъдещата Византия днес тенденциозно да се подценява, тя е усетена и отразена много точно от съвременниците на описваните събития. В края на пети век историкът Зосим, който никак не симпатизира на Константин Велики, се захваща да търси някаква естествена или свръхестествена причина за издигането на посредственото граче Византион в мегаполис, успял

да отнеме мястото и славата на Рим. След упорито и дълго търсене в множество древни ръкописи отговорът, който открива, е едно крайно мъгляво Сибилинско пророчество за бъдещото доминиране в Европа на Тракия и тракийския цар. Зосим озаглавява своето съчинение „Нова история“, което би трябвало да звучи кахърно, с тъга за отминалите златни времена на Рим. Златните времена на италиейския Рим по негово време наистина са отминали. Започвало е време, чиято емблема е щял да бъде древният град на тракийския цар Визант, превърнат от тракийските императори в Новия Рим на Новата история, която е щяла да обземе повече от десет века.

ОТ ВРЕМЕТО НА КОНСТАНТИНОВАТА ДО КРАЯ НА ЮСТИНИАНОВАТА ЕПОХА В НОВИЯ РИМ КРАЙ БОСФОРА УПРАВЛЯВАТ ПОЧТИ ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ИМПЕРАТОРИ ТРАКИ. СТАВА ДУМА НЕ САМО ЗА ДВЕТА ГОДИНИ УПРАВЛЕНИЕ, А ЗА ПЪРВИТЕ ДВА ВЕКА В ЖИВОТА НА ХРИСТИЯНСКАТА РИМСКА ИМПЕРИЯ. А МЕТАФОРИЧНО КАЗАНО, ПЪРВИТЕ ДВЕТА ГОДИНИ СА ТОЛКОВА РЕШАВАЩИ ЗА ЕДИН ДЪРЖАВЕН ОРГАНИЗЪМ, КОЛКОТО ПЪРВИТЕ И ВТОРИТЕ, И ТРЕТИТЕ СЕДЕМ ГОДИНИ ЗА ОФОРМЯНЕТО НА ЧОВЕКА. (НЕСЛУЧАЙНО ПЪЛНОЛЕТИЕТО ДЪЛГО ВРЕМЕ, НА МЕСТА И ДО ДНЕС, СЕ Е СВЪРЗВАЛО С НАВЛИЗАНЕТО В ТРЕТОТО ЖИТЕЙСКО ДЕСЕТИЛЕТИЕ.)

ТРАКИЗАЦИЯ НА РИМ

РИМСКИТЕ ВЛАДЕТЕЛИ: ОТ ГЛАВНОКОМАНДВАЩИ
НА ЛЕГИОНИТЕ СТАВАТ ЦАРЕ БОГОСЛОВИ, СТРОЯТ
ПОГРЕБАЛНИ КУПОЛИ И ОБОЖЕСТВЯВАТ МАЙКИТЕ СИ

Всамия край на миналия век Роман Томов, млад и за съжаление, твърде рано напуснал ни учен, развива тезата за византийската „гържава църква“ като плод от „150-годишна тракийска доминация“, когато в Римската империя са властвали императори орфици. Според него решаващо е управлението на шестима тракийски владетели: Маркиан (450 – 457), Льв I Бес (457 – 474), Юстин I Трак (518 – 527), Юстиниан I Велики (527 – 565), Юстин II (565 – 578) и Тибериус II Константин (578 – 582). Накратко Ро-

ман Томов се опитва един вид да историзира проходащата по онова време наука тракология, като покаже ефекта на тракийската религия и живите ѝ носители – императорите траки, върху съдбата на Европа и на целия християнски свят.

Опитът се оказва неуспешен. От чисто научна гледна точка причина е подбраният период, който позволява към всичко написано да се приложи обичайната контратеза: в средата на V в. Тракия, която от 45 г. е провинция, отдавна е романизирана. Колко е неоснова телна самата контратеза, говори фактът, че провинция Македония, в която

▲ Пирамидата на Гай Цестий, висока към 37 м, е включена (заедно с внушителния Агрианов мавзолей) безцеремонно от императора сердикиец Аврелиан в новите градски стени на Рим. Съвременен вид на монумента.

Влиза голяма част от елинските земи, е създадена през 148 г. пр.Хр. (самата Ахая е отделена през 27 г. пр.Хр.), а провинция Египет – през 30 г. пр.Хр., което не пречи да се говори изключително за елинско и египетско влияние върху Рим, а не обратното. Вярно е, че елините масово не са знаели друг език освен своя, което е било сериозна пречка за адекватното им възприемане на обкръжаващия свят. Не по-малко вярно е обаче, че историкът Полибий – най-големият апологет на Рим, обяснил (на гръцки език) в 40 книги моралното му и законово право да владее света – е бивш елински военнопленник след Третата македонска война.

Дали римляните освен „елинизирани“, „персизирани“, „египтизирани“ и

т.н. са били и „тракизирани“, най-добре говорят самите римски писания и артефакти. Първото, което трябва да се припомни, е следното: към средата на I век пр.Хр. римляните са убедени наследници на траките от Троя и „за тракизация“ може да се говори само условно – като за приети след това време тракийски културни емблеми. Следователно е важно да се види кога и как римският император престава да бъде главнокомандващ на легионите, което буквално означава титлата „император“ и „първ сред равните (му сенатори)“, което пък е смисълът на титлата „принцепс“.

ПОГРЕБАЛНИ МОГИЛИ

Тракийски влияния в тази насока могат да се долавят още при управлението на Август – с Мавзолея и Пантеона на Агрипа. Вероятно Витрувий, най-големият архитектурен теоретик на Античността, е прав, че строителството при Август възражда различни „класически“ традиции, в случая с Мавзолея – погребалните етруски домове (тумулу-

ДАЛИ РИМЛЯНИТЕ ОСВЕН „ЕЛИНИЗИРАНИ“, „ПЕРСИЗИРАНИ“, „ЕГИПТИЗИРАНИ“ И Т.Н. СА БИЛИ И „ТРАКИЗИРАНИ“, НАЙ-ДОБРЕ ГОВОРЯТ САМИТЕ РИМСКИ ПИСАНИЯ И АРТЕФАКТИ

◀ Поморийската могила, много неточно наричана „гробница“. Датировката ѝ най-често се свързва с времето II – IV в., като съответно липсва всякакъв опит монументът да бъде снабден с разказ за създателите му.

си/могили). Император Агриан със своя мавзолей сетне просто имитира Август. Имитацията очевидно не е свързана с опит за реанимация на самите „класически“ идеи и вярвания, които етруските, предримско население на Италия, са влагали в могилите си. По същия път на външна имитация Гай Цестий, съвре-

менник на Август, който е член на една от традиционните римски жречески колегии (тази на Седемте епулони, която отговаря за церемониалните храни), приживе също си строи гробница, но решава да издигне не груго, а пирамида.

Всички досегашни опити да се уточни как Агриановите архитекти и стро-

◀ „Асканий и Съборът на троянциите“. Миниатюра към Песен девета в т.нар. „Ватикански Вергилий“, 400 г. Всички троянци (и дошлите от Троя, и тези, заварени в Италия) са с типичната тракийска (фригийска) шапка, по която се разпознават тракийските персонажи (като Орфей).

ители са преустроили Пантеона в перфектен, непознат дотогава в Рим купол, и дали съвременната му, уникална тракийска могила в Поморие не е изпробване на технологията, засега са чисто теоретични. С други думи, обясненията на архитектурните и други „външни замки“ или „вътрешни възраждания“ винаги остават в сферата на хипотезите.

Предположенията биха могли да добият повече убедителност, ако формата на гаден паметник или културна традиция няма друга роля, освен да изразява идеята им. Ето защо обожествяването на Цезар, на Август, а сетне и на повечето римски императори, въплътено в императорския култ с всичките му атрибути, би могло да бъде в равна степен

▶
 Нерон получава императорския венец от Агрипина. Релефът е датиран преди 59 г., но убийството на Агрипина по никакъв начин не се отразява върху страхопочитанието към нея. Според Светоний Нерон бил сигурен, че тя ще го преследва и от отвъдното и извикал персийски магове, които да примирят духа ѝ с него.

и припомняне на възнеслия се в небето Енеев потомък цар Ромул, и влияние от елинистическия Изток или Египет.

По отношение на безспорните тракийски влияния, изглежда, първа е тенденцията за несъвместимото с никоя друга традиция обожествяване на императорските майки.

БОЖЕСТВЕНАТА МАЙКА НА ЦАРЯ

Обожествяването на императорските майки досега не е било специално разглеждано въпреки многобройните т.нар. джендър изследвания за великите жени в историята като цяло и в частност – за най-великите сред тях. Императорските майки, за които ще стане дума, формално не влизат в никоя от двете категории чак до времето на св. Елена. За сметка на това „света Елена Софиянка“, както я нарича хърватският поет Андрия Качич Миочич, ще стане за голяма част от Западния свят едва ли не най-великата жена след Богородица.

Обожествяването в случая не включва както при императорите посмъртен апотеоз (букв. – възнасяне при боговете). То се изразява в поемане (или вмняване) на владетелската майка на роли, които в римския свят или традиционно са изпълнявани от груги, чисто мъжки институции, или не са съществували, поне не като играни от хора. Първият ярък случай в интересувашата ни посока е още при скандалното управление на Нерон. Той получава императорския венец не от „римския сенат и народ“ (което означава прословутото римско SPQR), а от майка си Августа Агрипина-младша. Фактът, че Нерон от един момент нататък всячески ще се опитва да убие майка си и накрая ще я екзекутира (през 59 г.), изобщо не повлиява на методичното налагане на идеята, че властта божественният император може да получи само от явно не по-малко божествената си майка. Дори при

◀ Каракала, получаващ императорски венец от Тюхе на Сердика върху сердикийска монета.

съвсем повърхностен поглед върху художествените представяния на тази идея е очевидно, че традицията майката да увенчава сина си има паралел само в тракийската култура. Като изключим, че новоувенчаваният цар е херос, т.е. конник, стенописът в Свещарската гробница е госта точен прототип на скулптурите и релефите от Нероново време.

При Каракала Юлия Домна, освен че управлява често от името на сина си, става не само кръстителка (каквато е Агрипина-младша) и епоним (каквито са повечето елинистични царици и императорски съпрузи) на грагове. Тя става богинята закрилница на граговете. Точно това изразява например изображението на сердикийските монети, където император Каракала е увенчаван от Тюхе (Щастливата съдба) на Сердика. Ликът на богинята на щастливата съдба на

О БОЖЕСТВЯВАНЕТО
НА ИМПЕРАТОРСКИТЕ
МАЙКИ ДОСЕГА НЕ Е БИЛО
СПЕЦИАЛНО РАЗГЛЕЖДАНО
ВЪПРЕКИ МНОГООБРОЙНИТЕ Т.НАР.
ДЖЕНДЪР ИЗСЛЕДВАНИЯ ЗА
ВЕЛИКИТЕ ЖЕНИ В ИСТОРИЯТА
КАТО ЦЯЛО И В ЧАСТНОСТ –
ЗА НАЙ-ВЕЛИКИТЕ СРЕД ТЯХ

▲ Въвеждане във власт на тракийския херос (вероятно цар Дромихет) от Великата богиня, негова майка и съпруга. Стенопис от Свещарската гробница, III в. пр.Хр.

Сердика е този, който гербът на София и до днес носи – на Юлия Домна. Самият Константин Велики ще използва същата тема и образ, когато се представя като увенчаван от Тюхе на Константинопол.

Сердикийският император Галерий има по-екстравагантен подход в обожествяването на скромната си майка Ромулиана. Той подобно на другите владетели от тетрархията извежда рода си от Херкулес, но собственото си раждане Галерий представя като плод от връзката на майка си с дракон. Впрочем точно нежната грижа на Галерий към Ромулиана и силната привързаност между двамата малко по-късно историците

от Константиновата епоха приписват на Константин и майка му Елена. Елена, за разлика от Ромулиана, е била изключително властна и начетена жена. Тя е обявена за Августа и е дотолкова доверено лице на сина си, че разполага с държавната хазна. Тя обаче има и друга харизма освен това, че е майка на богоизбрания цар. Около 236/7 г. Августа Елена открива в Светите земи Кръста и другите реликви от Христовите страсти. Така името ѝ се свързва с доказването и опазването на свещената история на целия християнски свят. Неслучайно на Запад култът към св. Елена дълго време ще се развива напълно самостоятелно. На Балканите, където тракийската вяра в Сина и неговата майка – Великата богиня, е доминираща, култът към царствената двойка винаги е бил и остава двоен.

И НАЧЕ КАЗАНО, ТРАКИЙСКИЯТ ХРИСТИЯНСКИ РИМСКИ ЦАР ПОЕМА ЕДНА ЧИСТО ТРАКИЙСКА РОЛЯ, ЧИИТО ПЪРВООБРАЗИ СА ПРОСЛЕДИМИ НАЗАД ВЪВ ВРЕМЕТО ПРЕЗ ЗАЛМОКСИС И РЕЗ И ДО ОРФЕЙ

ЦАРЯТ – УЧИТЕЛ ВЪВ ВЯРАТА

Ако във въпросния двоен култ св. Елена е пазителката на свещеното предание на първите християни, то

Константин е наставникът в това предание на съвременните му християни. Иначе казано, тракийският християнски римски цар поема една чисто тракийска роля, чиито първообрази са проследими назад във времето през Залмоксис и Рез и до Орфей. И това не е ролята на царя жрец, както обикновено се обяснява. Подобна роля има в много общества и макар съвсем формално от времето на Август императорът на Рим също е понтифекс максимумс (върховен жрец). Ролята на св. Константин още преди откриването на Христовите реликви става да бъде наставник на (мира в) църквата. Институцията, която гарантира тази му роля, е Вселенският събор, за пръв път свикан от Константин Велики през 325 г. Онова, по което посочените в началото шестима тракийски императори са идентични, е тяхната страстна намеса не толкова в управлението на църквата, колкото във формулирането на онова, което църквата проповядва. Без тази лична ангажираност не би съществувала не само самостоятелната гревна църква на Балканите – Юстиниана Прима, създадена от Юстиниан Велики на Петия вселенски събор. Нямаше да се запази идеалът на отшелничеството и особеният статут на монашеството (което не е нито в клира, нито сред миряните), нямаше впрочем да има и толкова близкото ни наричане на Дева Мария – Богородица. Този епитет Рим и западната църква не признават до днес и той наистина от стриктно християнска гледна точка не е точен, понеже роденият от св. Мария Христос е Богочовек.

Терминът обаче е напълно съзвучен с вярата и мисленето на балканските християни и на императора трак Маркиан. През 451 г. той свиква в Халкедон Четвъртия вселенски събор, на който Дева Мария е издигната в Богородица, а нейният град на Босфора е утвърден като Нов Рим.

▲ Царствената двойка св. св. Константин и Елена с Честния кръст. Традиционно православно изображение в Крекиковския манастир

▲ Константин дарява града, а Юстиниан – Великата църква („Св. София“) на Богородица с Младенеца. Мозайка от „Св. София“, Истанбул

В НАЧАЛОТО НА ЮЛИ ПРИ РАЗКОПКИТЕ НА АНТИЧНИЯ ГРАД ХЕРАКЛЕЯ СИНТИКА, КРАЙ С. РУПИТЕ, ПЕТРИЧКО, ЕКИПЪТ НА ПРОФ. Д-Р ЛЮДМИЛ ВАГАЛИНСКИ НАМЕРИ ИЗЦЯЛО ЗАПАЗЕНА АНТИЧНА СТАТУЯ. АРХЕОЛОГЪТ ПРЕДПОЛАГА, ЧЕ ТОВА Е ИЗОБРАЖЕНИЕ НА БОГ ХЕРМЕС.

Археологът Людмил Вагалински:

НЕ НИЕ НАМЕРИХМЕ СТАТУЯТА, А ТЯ НАС

Д-р инж. Гинка Стоева, снимки Добрин Кашавелов

– Проф. Вагалински, как попаднахте на тази статуя?

– Случайно, без да сме я търсили. Тя ни намери, след като е престояла толкова дълго, затрупана от древните близо до изхода на големия канал на античния град (Слоаса Махита). Егва ли клима-

тичните условия са били добри за нея – горещо е, влажно... Мраморът е сравнително издръжлив, но не сме знаели по-рано, че може да я открием. Поначало в този участък от централния площад на града, наричан форум в римско време, археологическите проучвания и разкопки са

завършени още през 2018 г., само че той стои отворен. Градежите не са консервирани трайно и няма туристическа инфраструктура, защото участъкът попада в частен имот. Общината няма право да провежда трайна консервация и експониране. Затова тогава ние направихме аварийна

консервация с реставратори. По закон и по съвест се чувстваме задължени ежегодно да я поддържаме, макар да не е наша работа... Всяка година слагаме полиетиленови чували с пясък, които прегарят, правим покрития с дървени рамки, подменяме ги и пр. През 2018 г. сложихме решетки, за да обезопасим и решихме да отворим, за да проверим състоянието на канала. Отваряме решетката и започваме да оглеждаме стените с челници и фенерчета. Вътре има дебел, дълбок пласт земна маса, който смятахме за нанос, натрупан през годините. Престъргвайки пласта, забелязахме, че се белее малко парченце, приличащо на мрамор, което е необичайно. Какво да прави мраморът в големия канал?! Разчиствайки вни-

Хераклея Синтика е името на античен град, който рядко се споменава в изворите на древността. Повече от 100 години учените спорят къде се намира. Първите разкопки, направени от проф. Атанас Милчев през 1958 г., дават надежда за разкриване на истината, но едва 44 години по-късно, през 2002 г., намирането и разчитането на голям латински надпис върху мрамор не оставя съмнение за местоположението му. Той представлява рескрипт (официален отговор на молба) на император Галерий и цезар Максимин Дая до хераклеейците относно искането им да възстановят градските си права. Текстът с упоменатата 308 година е първото надеждно доказателство, ориентир за спорещите страни. Пет години по-късно, през 2007 г., започват системни разкопки на мястото под ръководството на археолога проф. д-р Людмил Вагалински. „Ние не търсим находки, а научна информация чрез интердисциплинарен подход и точни науки, с всякакви специалисти. За нас най-важна е датировката, после останалото, за да направим историята на града – с хронология, стратиграфия, чертене, заснемане, 3D замервания“, казва ученият, който написва и двутомника „Хераклея Синтика: История чрез археология“. Градът е основан през IV в. пр.Хр. от македонците на цар Филип II – бащата на Александър Велики. Работата на археолога сред останките продължава и до ден днешен.

Сред останките на Хераклея Синтика кипи оживление и труд въпреки лятната жегата.

Проф. Вагалински разяснява предложения подход за изваждане на скулптурата.

мателно, започна да се очертава човешко ходило от скулптура, което само по себе си не беше кой знае колко изненадващо, защото ние сме намирали парчета на различни места от централния площад, които са били натрошени по време на земетресенията. Предположих, че пак е така. Продължихме да разчистваме, за да видим колко е голямо парчето, но... то нямаше край! Така се появи една цялостна запазена статуя, която е първата по рода си у нас. Беше приятна изненада, че главата е на мястото си. Това е важно за тиловия анализ и датирането. Досега сме намирали само статуи без глави и една красива глава на богиня, внимателно погребана без тялото.

– Какво се случва сега?

– Продължава внимателното освобождаване на мраморната статуя, по-голяма от човешки ръст, защото е на божество. Висока е 2,10 м, тежи около 600 – 700 кг, при всички случаи над половин тон. Положена е на лявата си страна, плътно до стената и все още не може да се види отпред. На обекта се трудят работници, пристигат журналисти, имаме и студенти от няколко страни, които учат археология, и дори един дойде от Колумбия.

– Какви са първите предположения? Кой е изобразен?

– От това, което виждаме – нейния гръб и дясната страна, вероятно е статуя на бог Хермес, изваен по един от неговите иконог-

рафски типове. Хермес е особено популярен и почитан. Имаме надписи, в които се споменава, и то точно във връзка с площада, където е бил пазарът. Богът е покровител на търговците. Освен това сме намирали няколко бронзови статуетки от първи, трети и четвърти век, оброчна плочка с надпис и негово изображение. Вероятно статуята е стояла в някое от по-големите 15 застудени помещения, разположени верижно. Известно ни е, че северната страна е била с религиозно предназначение, а останалите три страни на правоъгълния площад са свързани с търговията. Статуята на Хермес много добре се вписва в цялостната архитектура на Хераклея Синтика и само по себе си откриването ѝ тук не е изненадващо.

От разкритото досега се предполага, че статуята е на бог Хермес.

– Има ли нещо, което би могло да ви изненада?

– Е, винаги може да има изненади и това е хубавото в археологията. Аз бих се изненадал приятно, ако намерим надпис, скулптирани или метално апликирани детайли, които биха ни дали допълнителна информация. Ще разберем дали има такива, когато видим отвсякъде каменната поставка на скулптурата.

– Какво друго предстои?

– Тежка и отговорна работа. Сега много бавно и внимателно ще опаковаме статуята. Предстои да се обърне по гръб на специално изработена за целта метална конструкция. Много трудно ще я изнесем, защото е вътре в канала и има едни междинни стени, дълбоко е... После ще бъде извозена и съхранена в музея в Петрич, където с нея ще работят реставраторите и други специалисти.

24 / 25

СЕЗОН 2024/2025

ПРЕМИЕРИ

ОПЕРА

ДЕКЕМВРИ
ФАЛСТАФ

Джузепе Верди

ЯНУАРИ

АДРИАНА ЛЕКУВРЬОР

Франческо Чилеа

ЮНИ

ТАНХОЙЗЕР

Рихард Вагнер

ЮЛИ

СЕЛСКА ЧЕСТ / ПАЛЯЧИ

Пиетро Маскани / Руджеро Леонкавало

БАЛЕТ

НОЕМВРИ

РОМЕО И ЖУЛИЕТА

Сергей Прокофиев

МЮЗИКЪЛ

МАРТ

МАТИЛДА

Тим Минчин

ОТНОВО В РЕПЕРТОАРА

ОПЕРА

НОРМА Винченцо Белини

КАРМЕН Жорж Бизе

ЛОЕНГРИН, ЛЕТЯЩИЯТ ХОЛАНДЕЦ Рихард Вагнер

РИГОЛЕТО, ТРАВИАТА Джузепе Верди

МЕДЕЯ Луиджи Керубини

ВЪЛШЕБНАТА ФЛЕЙТА Волфганг Амадеус Моцарт

РИЛСКИЯТ ПУСТИННИК Отец Кирил Попов

ТОСКА, МАДАМ БЪТЕРФЛАЙ Джакомо Пучини

ЖЕНАТА ОТ ЕЗЕРОТО Джоакино Росини

ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН, ДАМА ПИКА

Пьотър Илич Чайковски

БАЛЕТ

ЖИЗЕЛ, КОРСАР Адолф Адам

ХИДЯДА И ЕДНА НОЩ Фикрет Амиров

ДОН КИХОТ, БАЯДЕРКА Лудвиг Минкус

ЗОРБА ГЪРКЪТ Микис Теодоракис

ЛЕБЕДОВО ЕЗЕРО, АНА КАРЕНИНА,

СПЯЩАТА КРАСАВИЦА, ЛЕШНИКОТРОШАЧКАТА

Пьотър Илич Чайковски

ВЕЛИКИЯТ ГЕТСБИ Глас, Бърнстейн,

Гершиун, Гудман, Барбър, Чадуик, Милър

МЮЗИКЪЛ

БАЩА МИ БОЯДЖИЯТА Петър Ступел, Константин Драгнев

ЗВУКЪТ НА МУЗИКАТА Ричард Роджърс, Оскар Хамърстайн II

КЛЕТНИЦИТЕ Ален Бублил, Клод-Мишел Шьонберг

МАМА МИА! Бени Андершон, Бьорн Улвеус

ШРЕК Джанин Тезори

Антарктида Атлантида ли е?

НИМА АНТАРКТИДА НАИСТИНА Е БИЛА „МАЙКАТА НА ВСИЧКИ ЦИВИЛИЗАЦИИ“? СПОРОВЕТЕ ПРОДЪЛЖАВАТ

Радослав Райков, снимки Shutterstock и iStock

В този брой продължаваме темата за загадките на ледения континент. В бр. 6/2024 ви срещнахме с гревни селища, като пътувахме по тайнствени тунели и се ориентирахме по картата на Пири Реис, която съществува противно на всяка логика (и рисва бреговете на Антарктида

– без сняг и без човешки крак да е стъпвал там)... Хипотезите на неколцина учени гласят, че изворите на цялата цивилизация на Земята се крият точно там – под дебелия лед на южния континент. А може би, спасявайки се от залежаване, неговите изконни жители са побягнали към други части на света, просвещавайки живеещи там народи как

да отглеждат селскостопански култури, как да строят пирамиди, как да отчитат времето по звездите...

Митовите на индианците от преголумбова Америка разказват за „бели богове“, които пристигнали иззад морето. Това е причината, заради която коренното население първоначално не се защитава, защото всич-

ки очаквали един ден боговете да се завърнат. Кетцалкоатл например дошъл иззад морето „на лодка, която върви сама, без гребла“, и предал на хората своя опит как да обработват земята и как да отчитат времето по звездите.

Кокаин в Египет

Но кои са „белите богове“? Защо предания, създадени преди векове, разказват за някого с бяла кожа, дошъл да ги научи на знания? Още през 70-те години на миналия век д-р Светлана Балабанова от Института по съдебна медицина в Улм, Германия, изследвайки мумията на Рамзес II, открила не само в лентите, с които е бинтована, но и в тялото на самия фараон следи от тютюн и кока. Тя е един от най-уважаваните токсиколози и съдебни медици в света и проучванията ѝ сочат, че фараонът още приживе е употребявал тези наркотици (най-вероятно като обезболяващо). Но кокаиновият храст расте само в Южна Америка и само там са пушили тютюн. Как са могли тютюнът и кокаинът да попаднат в Египет преди новата ера?

Пирамидите и Сфинкът в Египет отдавна предизвикват въпроси, на които и досега е трудно да се отговори. Защото е лесно да си представим живота на скотовъдците и земеделците през онази епоха там: поля, стада, семена, ежегодни разливи на Нил – непрекъсната верига от грижи. И изведнъж – що за прищявка осенява тези хора? Ненадейно им се приискало да въздигат го пръстените си колиби исполински постройки от камък и не само това, ами и знаели как.

Антарктика

Защо аборигените в Австралия или бушмените в Африка, както и повечето други народи никога не са стигнали до подобна нелепа идея да започнат да издигат каменни постройки на височина 150 м и с общо тегло 6 млн. тона?

Хиляди години човекът е копаел земята, отглеждал е растения, опитомявал е животни, изработвал е глинени съдове. Никъде не съществувал и най-малкият намек, че изведнъж у някой от многочислените племена, приютили се в покрайнините на гората или по бреговете на реките, ще се появят развити държавни системи, писменост, наука, изящни изкуства, архитектура, строителство – ей така, внезапно, без предварително развитие. Тогава как тази невъобразима идея се е зародила в главите на жителите на пустинната страна? „Откъде архитектите на фараоните са знаели, че ъгълът на наклона на

пирамидите не може да превишава 52 градуса, иначе стената ще се срути“, пише Робер Бовал в своята книга „Загадката Орион“. Техните чертежи изглеждат като „прекопирани“ от по-стари такива. „Няма как архитектурата на т.нар. „голям стил“ да възникне буквално от нищото. Не може днес да строиш колиби, а утре – небостъргачи“, допълва Бовал.

В началото на 90-те години на XX век американски геолози, геофизици и египтолози изследвали ерозията в пиедестала на Сфинкса и стигнали до извода, че камъкът би могъл да ерозира така само при... много влажен климат. Обаче обилните дъждове били обичайни за Египет преди... 12 000 години! Нима Сфинкът или поне неговият пиедестал е бил построен хиляди години по-рано, откогато се предполагаеше досега? Тогава кой го е въздигнал? И само от любо-

питство експедицията предложила на криминалиста Франк Доминго, известен с пластичните възстановки на облика на хора по техните останки, да сравни образа на Сфинкса с този на фараон Хефрен, за когото се твърди, че изобразява. Изводът му гласял, че между гревния цар и каменната фигура няма нищо общо, но и въобще Сфинксът не притежава отличителните за египетската раса черти.

Цивилизация от старото време

Ако се върнем при индианците, в Боливийските Анди, близо до езерото Титикака, на височина 4000 м, тихо греме скромно селце. Тукашните планински места са унили и запустели. Само вятър и прах. Впечатлението довършват каменни блокове и колони, разхвърляни по платото. Това е град Тууанако – един от най-големите в Древна Америка. Най-известният паметник тук са Слънчевите порти. Те са обърнати на изток и точно по средата на портата преди 7500 г. (по изчисленията на астрономите) се показвало изгряващото слънце.

А ако Тууанако е създаден доста по-рано, подобно на пирамидите и Сфинкса? Или пък е построен от индианците (макар че на въпросите на конкистагорите това тяхно дело ли е, те клатели глава отрицателно и не знаели кой го е построил, той просто винаги си е бил там), но по готови вече планове, начертани в доисторическата епоха?

В такъв случай излиза, че около хилядолетия преди Христос някъде на нашата Земя е съществувала развита цивили-

Мумията на Рамзес II

зация, достигнала високотехнологично равнище. Обаче по някаква причина нейните представители е трябвало да напуснат родината си. Достигайки до Южна Америка, Междуречието и Египет, оцелелите бегълци предали знанията си на техните жители. Срещата е била сходна на тази, когато американски пилоти откриват племена (в

първобитно-общинния строй) при катапулти през Втората световна война над Папуа Нова Гвинея, или когато през 60-те години на XX в. международни експедиции се натъкват на пигмеи в северозападната част на бразилската джунгла, живеещи напълно откъснато. Очевидно един извор с едни и същи познания на еднакво ниво е захранвал

Вратата на Слънцето в Тууанако

и културите на древните египтяни и индианците.

В митовете на последните се споменава за „времето, което беше преди това време“. Така на запитването на Ернан Кортес как са издигнати огромните пирамиди на Теотиуакан (зград на североизток от Мексико сити, разграбен и изгорен около 750 г. сл.Хр.), ацтеките отговаряли, че не могат да му кажат, защото те не са ги построили – пирамидите и целият зград били тук, когато дошли, празен и изоставен дълго преди тях.

По същия начин в някои текстове в Древен Египет се говори за „старото време, дълго преди началото на новото време“. В последвалото хилядолетие египтяните не сумели да издигнат нищо подобно на пирамидите. Защо? Нали цивилизациите се развиват. Така както изведнъж са започнали да строят подобни невероятни постройки от нищото, така ненадейно са и спрели; сякаш творческата им мощ внезапно секнала. Сякаш изворът, който ги е хранвал, пресъхнал: чертежите са свършили или техните учители са се претопили в новата раса.

Дошли иззад морето

Митовете, които се предават от поколение на поколение, разказват за герои, пристигнали иззад морето – те умеели да строят градове и кораби, те ги научили на писмо и изкуство... За едни това са извънземните цивилизации, за други – древна култура, за наличието на каквато сочат хиляди и хиляди артефакти, говори и умозаключения. Не са малко и философските школи, които ни учат, че

ние сме петата или шестата цивилизация на Земята.

А тази, нанесла на карта точните очертания на Антарктида, преди да бъде покрита с тежките си бели одежди като легена кралица, не е трябвало да пътува надалеч; тя просто е начертала собствената си родина. Хилядолетия назад тази част на света е била топла и приятна за живеене. Тя се разполагала на 3200 км на север, в пояса на умерения климат меж-

кова силен, че изместил Антарктида силно на юг. Тя се плъзнала по земното кълбо и спряла в областта на Южния полюс. Рязкото застудяване покрило всичко и антарктичката цивилизация загинала. Спасили се малцина, а нейните достижения лежат под дебелия днес над километър и половина лед – във вечния музей на човечеството! Оцелелите отплавали на север. Достигнали Африка, Азия и Южна Америка, но единствените места, къде-

Тиуанако в Боливия е издигнат на 4000 метра надморска височина от непозната цивилизация.

ду 40-ия и 50-ия паралел. Ортодоксалната наука твърди, че преди 65 млн. г. Антарктида е била свързана с Австралия, поради което на нея все още имало тропичен до субтропичен климат и фауна, включваща торбести бозайници.

Антаркти = атланти

Преди 12 500 г. обаче тук се случило бедствие. Земната кора се раздвижила, а трусът бил тол-

то имало поне някакво разумно население, което би могло да разбере и приеме познанието им, били в Египет, по бреговете на реките Тигър и Ефрат и Централна Америка (няма иначе как да се обясни, че в Мексико ацтеките и маите градели пирамиди и изчислявали орбитите на звездите, а американските индианци само на 500 км на север живеели във вигвами и не разполагали с писменост).

С течение на времето те ги

научили да издигат големи постройките, предали им тайните на математиката и астрономията, разказали им за други земи и разделящи ги морета. „Антарктидите“ (= атлантите) изучили тяхната вяра, но и те самите влезли в пантеона им като „бели богове“, „културни герои“. Така историята им се запечатала в общностната памет на много първобитни народи, подобно на преданията за потопа и др.

Неправилно гатуране?

Тази история е много увлекателна, но ако оставим настрана

разсяклата го пукнатина? Противниците на голямата експедиция от началото на 90-те години и техните заключения посочват, че до 2300 г. пр.Хр. все още падали слаби валежи, водата се просмуквала в земята и отмивала солите от горните слоеве на пясъчника. После при разливите на Нил подпочвените води отново изнасяли солите на повърхността. Така се създавало едно перпетуум мобиле и когато климатът над Египет най-после се засушил, по камъка вече били отложени достатъчно соли, които кристализирали при липсата на гъжд и втвърдявайки се, започнали да разпукват камъка.

още не е точно изучен. Възможно е някои от тях да съдържат малки количества кокаин, а определени видове египтяните да са ползвали при мумифицирането заради другите им свойства, не непременно заради кокаина.

Методът проба – грешка

А пирамидите? Откъде египтяните са знаели, че техните стени могат да се изградят само под ъгъл от 52 градуса? Нима не са ги научили на това „антарктидите“? Още от края на миналия век откритията, направени в Египет, сочат, че те са достигнали до законите на строителната механика по метода проба – грешка. В оазиса Ел Фаюм в Мейдум фараон Снофру решил да въздигне пирамида и за себе си. Стените ѝ обаче били твърде стръмни (наклон от над 52°) и каменната облицовка на пирамидата се свлякла по стената и увлякла със себе си по пътя много блокове. Провалът се вижда днес във вид на огромна купчина от едри камъни с височина 70 м. Снофру веднага се разпоредил да започне строежът на нова пирамида – с още по-стръмни стени и по-голяма височина. С напредването на изграждането станало ясно, че така нещата очевидно няма да се получат и той наредил да се промени ъгълът на наклона на стените, този път в обратна посока и те да станат по-полегати. Строежът продължил с наклон от 43°. Вследствие на тези нескопосани опити днес имаме т.нар. Скосена пирамида в Дашур. Ама на Снофру му се искало, като умре, и той да полегне в нормална пирамида, а не

Теотиуакан с внушителните му пирамиди, за които не е известно кой ги е построил.

говодите, свързани с Египет и индианците в Южна Америка и древно Мексико, които пасват и на още гузина теории, всъщност липсват други що-годе правдоподобни доказателства за тази „антарктическа цивилизация“. Наистина ли Сфинксът ни гледа в продължение на 120 века от

Така възникнали следите от ерозия, които предпоставили гатурането на паметника от съвсем различно хилядолетие.

Разкритието за кокаина в мумията на Рамзес II вдига огромен шум през 70-те и 80-те г., но в Африка се срещат хиляди растения, чийто химически състав все

Храмът на Кетцалкоатл в Теотиуакан, Мексико, който дошъл иззад морето и научил хората на култура.

В разкрито чудовище като неговото. И наредил да се издигне Червената пирамида, пак там, в Дашур. Този път наклонът на стените бил 43° още от основите ѝ.

Възможно е нещата да не са се развили точно по този начин, но тези сгрешени пирамиди са там и могат да се видят от всички. Древните най-вероят-

но са достигнали до правилните закономерности постепенно. Ако ги бяха научили антарктиците, щяха да издигнат без грешка още първата пирамида...

Що се отнася до картата на Пири Реис, според някои учения не изобразява Антарктида. Ако отхвърлим целия лед, очертанията на континента ще са различни от тези преди об-

ледяването. Под тежестта на ледената мантия земната кора се приплесква и изменя. Контурите на бреговата линия биха били различни. Ако на картата някакъв континент напомня Антарктида, това не означава, че преди 12 500 г. той е изглеждал по същия начин. Картата на Пири Реис най-вероятно изобразява Средиземно море с всичките му островчета, заливи, рифове и течения.

С гюшек из океана

Най-накрая се твърди, че Антарктида била в умерения пояс, а после някакво чудовищно земно бедствие я отпратило далеч на юг. Идеята за стремителното движение на земната кора и преместването на Антарктида на 3000 км не се съгласува с общоприетата теория за движението на тектоничните плочи. Да, континентите наистина дрейфуват, но не се носят из океаните като надуваеми гюшеци. Няма доказателства и за настъпването на огромна катастрофа преди 12 500 г., както има за петте масови измирания на видовете на Земята, първото от които е през палеозойската ера поради разместване на земните плочи и континентален дрейф, когато изчезват 85% от всички видове на планетата.

Краят на спора не се вижда. Защитниците на изчезналите антаркти трябва да ни убедят, че под дебелината над километър и половина ледена броня на Антарктида лежи наследството им от градове, пътища и цялата прилежаща инфраструктура, съответстваща на една високо развита цивилизация.

Скосената пирамида на Снофру в Дашур – тук много ясно се вижда как рязко се променя ъгълът на наклона на стените по средата на пирамидата.

Има едно място на Земята, където лечителите пазят много древен обичай да лекуват, като оперират с голи ръце. За това чудо, което все още не е намерило своето обяснение от науката, сме ви разказвали неведнъж. Екипът на Списание 8 направи и документален филм за най-известния преди години лечител Алекс Орбито – „Човек на вярата.“ Преди шест месеца съдбата явно бе решила да ме върне отново там, където е солта на Земята (така се превежда името на провинция Пангасинан, където се раждат повечето духовни хирурзи). Когато моята приятелка Дени ме покани да се присъединя към група българи, тръгнаха да посетят духовната лечителка Естер Браво от град Урданета, не се чудих дълго. Всяка среща с такива хора отваря врата към тайнствения свят, който съществува успоредно с нашия, но ние сме загубили способността си да го видим и живеем. Когато проникнеш там, дори и за кратко, душата ти ликува, а сърцето ще се пръсне от радост. Животът се превръща в приказка, каквато би трябвало да бъде.

Чудесата на лечителката Естер Браво

С голи ръце тя прониква в тялото на болния, цери нелечими болести, строи църква след църква и връща вярата на хората в Бог

Текст и снимки Ганета Сагова – Амбар

Ието ни и нас – пет гами и един мъж, от България, на прага на лечебницата на Естер Браво – малък храм с голям надпис „Еспиритиста Христиана“, на 4 часа път с кола от Манила. Събуваме се и пристъпяме тихо. В стаичката има тридесетина души, насядали на дървени пейки. На мястото на олтара, под разтворена Библия, е поста-

вено легло, където Браво лекува пред очите на всички. И да, тя оперира с голи ръце! Прониква в тялото и изважда материализирана отрицателна енергия във вид на белезникаво-розова тъкан, както и различни образувания – кисти, камъни и т.н. Не използва упойка, няма ръкавици, нито антисептични средства, само тампони с гореща вода. Ако сте от хората, които не вярват в такива шантави неща, тук е мястото да се откажете да четете.

АПОО, МАНА КАБАЛЕН, АМЕН!

Очите ми се спират върху китарата, поставена на видно място под подиума. Какво ли прави там? До нея има кутия за дарения. Естер Браво не взема такса за лечение. Всеки остава толкова, колкото прецени. На полица отстраня са подредени библии на всевъзможни езици. Една от най-големите е на български и е най-отгоре. По стените има снимки на Естер с известни

личности, на баща ѝ, плакати с духовни послания. До мен е жена от Франция с деветмесечно бебе. В храма се чува тих шепот на смесица от езици: френски, японски, италиански, холандски, български. Българите посещават госта често Естер Браво. Дали заради мистиката, която неугържимо ни привлича, или заради постоянните неуредици в здравеопазването, не зная. Вероятно и двете.

Естер влиза и тихо поздравява хората. Скромна и мила жена, но само след десетина минути няма да я познаем. Тя започва да се моли. Молитвата ѝ е силна, ридаета, стенещата, умоляваща, всеопрощаваща, обединяваща. Толкова дълбока и искрена, сякаш от думите ѝ зависи съдбата на цялото човечество. В миг всички сякаш ставаме едно – един вопъл, отправен към Вселената. И тогава се случва първото чудо – преобразяването ѝ. Гласът става плътен, непоколебим, наставляващ. Казват, че Светият Дух влиза в тялото ѝ. Започва да говори за войната в Русия и Украйна, за глада в Африка, за дълга на всеки един от нас да пази мира, да отвори сърцето си за любовта, да бъде отговорен за всяка своя мисъл, дума или дело. Не спира да говори, думите се леят като из ведро, а водата измива всеки спомен за грешка, болка и недоимък.

БОГОГОВЕЕМ

След думите ѝ остава само тишина, пропита с мъдрост и любов. В този миг осъзнавам, че целта на лечението тук е друга – да отвори сърцата ни към божественото. Оздравяването е само допълнителна награда.

Духовната целителка по-

ставя лист бяла хартия пред първия пациент и вижда като на рентген къде има нещо нередно. След това отбелязва местата с „енергийни инжекции“, които поставя с ръка от разстояние. Изреждаме се всички, един по един.

И ето че един смелчага ляга на леглото за операция, а съпругата му застава до него за кураж. Когато пациентът е с придружител, той може да наблюдава как се случва чудото (стига да не припадне). Естер поставя тампон с топла вода на болното място и изважда някаква тъкан от тялото. След това ръката ѝ като магнит се премества при следващия увреден орган. Понякога взема белия

лист и поглежда през него, за да проникне с пръстите си в поредната наранена зона от човешкото тяло. Операция след операция, след операция. Работи с часове – права, без храна, без почивка, без да се оплаче. Лекува до последния пациент.

По време на лечението понякога Духът разговаря с човека, казва му защо е дошла болестта му, какво друго трябва да направи, за да се излекува трайно. Заръките към европейците най-често са: „Не яжте сирене, спрете кафето. Елате отново“. При по-тежките случаи хората е добре да се лекуват по-продължително време – 2 – 3 седмици или няколко пъти в годината,

Входът на малкия храм „Еспиритиста Христиана“, който изпълнява ролята и на лечебница на Естер Браво

В храма на мястото на олтарата има легло – там Естер лекува всички, които потърсят помощта ѝ.

години погред. Понякога изцелението става мигновено.

Болка при манипулациите на Естер няма. Рядко се усеща нещо като ограскване или пощипване – най-вече при операциите на главата.

След като лечението приключи, помощници на лечителката поставят върху болните места билкова смес, заредена от Естер, за да продължи лечебният процес. (Те също така правят параван с чаршаф при някои операции, за да не се притесняват пациентите.)

Напускайки храма, е добре човек да взема само хладък душ и да се обтрива с гъба (без сапун); да не пие алкохол; да си ляга навреме вечер; да пази пост както в храненето, така и в мислите и делата.

ИЗЛЕКУВАНИТЕ СА ХИЛЯДИ

Минути след лечението се събираме развълнувани в двора. Заговарям жената от Франция, тя ми разказва своята история. Преди години катастрофирала, вследствие на което няколко от прешлените ѝ са били смазани и тя е била парализирана. Точно по това време във Фран-

ция пристигнал филипински гурховен хирург на име Пол. „След 5 минути можех да ходя?!“, казва гамата и очите ѝ заблестяват. След време заради друг здравословен проблем тя намира Естер Браво и започва да я посещава веднъж годишно. Междувременно майка ѝ се разболява от рак, а Естер успява да я излекува от разстояние?! Уви, шест месеца по-късно ракът се връща и

” Светият Дух влиза в мен, а моята душа излиза от тялото“, усмихва ми се Браво, сякаш казаното от нея е най-естественото нещо на този свят. „Аз не присъствам по време на операциите – не мога да гледам кръв, става ми лошо, повръща ми се“

жената умира. Спомням си, че при лечението на Алекс Орбито (виж бр. 9/2012 и бр. 7/2017) хора с напълно излекуван при него рак също се разболяваха повторно. Алекс обясняваше, че тази болест обикновено е кармична и човек трябва да положи усилия да промени начина си на живот, да прости, да поиска прошка, да бъде непрестанно в любовта, ако иска да живее.

Французойката сподели още, че е с група, организирана от Стефан – бащата на бебето. Той също е имал онкологично заболяване, но от 7 години е в отлично здраве. Слабичката жена каза, че японската група, която е дошла при Естер, също е водена от жена, излекувана от рак при филипинската лечителка.

„Светият Дух влиза в мен, а моята душа излиза от тялото“, усмихва ми се Браво, сякаш казаното от нея е най-естественото нещо на този свят. „Аз не присъствам по време на операциите – не мога да гледам кръв, става ми лошо, повръща ми се“, добавя тя и започва да ми разказва как е започнало всичко.

Още от малка Естер е била избрана да бъде мост между световите. Една вечер малкото момиче, което се страхува от духовете, слага Библията си до прозореца. Събужда я шум от пти-

” Французойката сподели, че е с група, организирана от Стефан – бащата на бебето. Той също е имал онкологично заболяване, но от 7 години е в отлично здраве. Слабичката жена каза, че японската група, която е дошла при Естер, също е водена от жена, излекувана от рак

На полица в лечебницата са подредени библии на множество езици.

ца, влетяла в стаята. „Знаех, че е Светият Дух“, казва Естер. Тя чува три пъти звън от ангелски тропнети и вижда силует на мъж на стената.

„Станах и започнах да се издигам над пода, повдигах се, повдигах се и когато очите ми срещнаха очите на мъжа... видях, че е Исус Христос! Всичко стана синьо и съм припаднала“, разказва лечителката. Когато идва в

свят, тя хуква при баща си и му разказва за случилото се. „Защо не ме извика да го видя, щях да му разкажа за моите тегоби“, казва татко ѝ, но видението вече го няма.

Въпреки преживяното Естер нехае за духовността. Исква да играе с приятелките си, да е като другите момичета в училище. Като девойка гори бяга от къщи. Смята, че родителите ѝ са прекалено религиозни и строги. Отива при леля си и живее с нея няколко години. Връща се у дома малко преди да замине за Манила, където е приета в уважаван университет. Сестра ѝ обаче я убеждава да се върне в родния си град, за да помага на семейството, защото майка ѝ не е добре. Жената отказва да се храни, да се къпе, да спи, да говори, само стои седнала и гледа в една точка.

ЛУДА ЗАРАДИ БОГ

„Всички ми казваха, че е луда, че е опасно да стои у дома, защото може да го запали или да ни убие. Но ние им отговаряхме: „Един Бог знае какво ѝ е“. Тогава татко избра саможертвата и пое грижата за семейството. От сутрин до вечер беше за нас и баща, и майка.“

Тази драма отваря нова страница в живота на Естер. Баща ѝ започва често да я води със себе си на събиранията на църквата „Есперитиста“ (езотерично християнство, при което последователите общуват пряко със Светия Дух и изучават посланията от Библията). Една вечер гвамата тръгват, тя е много

” Станах и започнах да се издигам над пода, повдигах се, повдигах се и когато очите ми срещнаха очите на мъжа... Видях, че е Иисус Христос! Всичко стана синьо и съм принадлежала“, разказва лечителката

гладна, но баща ѝ ѝ забранява да яде, за да бъде чиста за срещата си с Бог. „Помня как се качихме в автобуса и там човек продаваше храна, но татко не ми даде и заляк да сложа“, спомня си Естер.

При едно от посещенията в църквата ѝ прилошава. Чувства някаква сила в нея да прави „Бубу-бу...“. „Мислех, че ще умра и заявих, че искам да си отида вкъщи. Но не ми позволиха да си тръгна“, спомня си Естер. Тогава за първи

път Светият Дух влиза в тялото ѝ. Тя изпада в транс, започва да говори с друг тембър и посочва мъж от залата да дойде при нея. Човекът е с тежка рана на главата, но не е отишъл в болница, тъй като е от бедно семейство. Цял ден раната му не спряла да кърви, гори се виждало от нея „да излиза бяло вещество“. Тогава Духът поискал парфюм от рози. Една от жените имала. Естер поставила ръката си, навлажнена

Нощна служба в един от построените от Естер Браво параклиси

” При едно от посещенията в църквата ѝ прилошава. Чувства някаква сила в нея да прави „Бу-бу-бу...“. „Мислех, че ще умра и заявих, че искам да си отида вкъщи. Но не ми позволиха да си тръгна“, спомня си Естер. Тогава за първи път Светият Дух влиза в тялото ѝ

с парфюма, върху раната и тя се затворила. Това е първото ѝ чудогейно излекуване.

ПРИНЦЕСА ДАЯНА

Друг път Духът ѝ казал, че ако се отгаде изцяло на духовния живот, майка ѝ ще се оправи. Ще стане нормална като на младини. „Беше ми трудно да повярвам. Но се оказа, че тя наистина е страдала заради мен, заради гарбата ми. Искала е да служи на Бог“, казва Естер Браво.

Впрочем единственият чо-

век, който разбира, че майка ѝ не е луда, е принцеса Даяна, която посещава всяка година Естер Браво. При едно от идванията си тя настоява да види майка ѝ. „Предупредих я, че е луда. Но като излезе от стаята, ми каза: „Майка ти не е ненормална, има напълно чист и ясен ум. Говорихме си на духовни теми“. Естер обаче отказва да повярва.

Двайсет години продължава вътрешната битка на духовната лечителка, разкъсвана между желанието си да води обичаен живот на млад човек, след това

на съпруга и майка на шест деца, и нейното истинско духовно призвание. Когато най-сетне идва този миг и тя поставя на първо място в живота си любовта към Бог, се случва немислимото. Майка ѝ оздравява?!

„Купих ѝ легло, за да спи добре, купих ѝ нови грехи. Бях толкова щастлива, но тя ми каза: „Естер, моята задача приключи и сега мога да си отида“. Пет дни покъсно жената умира. Малко преди това заръчва на гъщеря си: „Трябва да знаеш, че Бог ти е дал гарбата. Това лично Бог ми го каза. Заклевам те от днес насетне нищо лошо да не правиш и лоша гума да не казваш, дори да ти е на езика“.

ПО СТЪПКИТЕ НА БОГ

Естер спазва обещанието си. Всяка гума и стъпка в живота ѝ са продиктувани от Вселенския

След като натовареният ден в лечебницата приключи, Естер отива в някоя от построените от нея църкви, за да присъства на дългите среднощни служби.

разум. Така една след друга във Филипините никнат над тридесет църкви и параклисчета, издигнати от духовната лечителка Браво със средства, събрани от операциите, и гарения.

Естер ни показва две от тези места на вярата. Едното бе високо в планината, където пътят свършва, а пропастта отстрани е зейнала като паст на чудовище. Веднъж нейни приятели, пътуващи с автобус, за да помогнат да се изгради въпросната църквичка, падат 20 метра надолу в пропастта. Когато вестта стига до Естер, тя оперира поредния пациент. В нея е Духът, който чувайки новината... продължава да оперира. Едва по-късно вечерта, когато Естер се връща обратно в тя-

лото си, картината се променя. Тя започва панически да звъни в полицията, в „Бърза помощ“, за да разбере какво става. Оказва се, че всички до един са живи! Разминали са се само с уплах и граскотини. „Бог ги опази!“, усмихва се Естер.

В храмовете на есперитистите, както сама се убедих, последователите на Христос се събират, за да четат текстове от Библията, да ги тълкуват, правят пророчества, споделят лични преживявания и пеят. (Ето защо в лечебницата на Браво китарата бе сложена на пиедестал.) А огромната любов, която се натрупва по време на молитвите, върши чудеса. Не само внезапни изцеления. „Всеки път, когато Китай се закани да пред-

приеме военни действия срещу Филипините заради ламтеж за земи, ние се събираме, отиваме близо до мястото и започваме да се молим, да медитираме и да пеем“, разказва Естер. И винаги силата на любовта побеждава.

„Трябва да дойдеш с нас на мисия, при която ходим пеш нагоре в планината, за да усетиш силата на Бог. С нас са идвали здрави момчета, спортисти и всички те окапват по пътя. Не им стига въздухът. Но точно в такъв момент на пълно изтощение, ако човек се обърне искрено към Бог, той получава сила. Случва се нещо необяснимо“, споделя Естер.

Житейският път на филипинската лечителка е доказателство за това. Сутрин тя се грижи за шестте си деца, пере, готви, поддържа къщичките, в които настъпява болни. След това оперира цял ден, без да подгъне крак. Когато и последният пациент си тръгне, заедно с роднини и близки товарят в колите си храна и отиват в някоя от църквите, които Естер е вдигнала. Службата продължава цяла нощ, всеки един от присъстващите е поканен да сподели преживяване, прозрение или просто да изпее песен в прослава на Твореца. Чак тогава хората се разотиват, както и Естер. Питам я: „Ти изобщо спиш ли?“, а тя се усмихва и доближава палец до показалец: „Малко“.

Това е филипинската лечителка Естер Браво – една жива светица, чийто живот е светлина за всеки, тръгнал да търси истината.

За лечебни пътувания при Естер Браво може да се обадите на тел.: 0889 20 26 20.

МИХАИЛ МИХАЙЛОВ:

БОЛЕСТТА Е СТРАХ, ЛЮБОВТА – НЕЙНОТО ЛЕЧЕНИЕ

**ЧОВЕШКИЯТ ОРГАНИЗЪМ Е СЪВЪРШЕНА СИСТЕМА,
КОЯТО МОЖЕ ДА СЕ СПРАВИ С ВСИЧКИ БОЛЕСТИ, ОБЯСНЯВА
УЧИТЕЛЯТ ПО ЙОГА И ПРАНА ЛЕЧИТЕЛ**

Драгомира Суракова, снимки Добрин Кашавелов

– Г-н Михайлов, през последните години сте се посветили на занимания с лечебна йога и с пранично лечение и сте помогнали на пациенти с Паркинсонова болест, коксартроза и други заболявания, разкажете повече за способите си?

– Свети Августин казва: „Чудесата не се случват в противоречие с природата, а само с онава, която ни е известно в нея“. Човекът все още е невеж в областта на собствената си природа, съществуване и сила. Лечението с прана, което упражнявам, използва прана, или цята жизнена енергия. Прана може да бъде излъчена към друг човек и по този начин се постига „свърхестественно лечение“, което дава невероятни резултати дори при болести, смятани от днешната медицина за nelечими.

Ясновидци са наблюдавали, че всеки човек е заобиколен и проникнат от сияйна енергийно тяло, наречено биоплазмено тяло. Поради тази причина го наричат етерен двойник или етерно тяло. Запомни – ти си в тялото, но не си тялото. Именно чрез енергийното тяло жизнената енергия, или праната, се приема и се разпределя из цялото физическо тяло.

Лечението с прана се основава на два закона: закона за самовъзстановяването и закона за жизнената енергия. Това, което наричаме чудотворно лечение, не е нищо повече от повишаване на енергийното ниво и скоростта на самовъзстановяване на тялото. Човешкият организъм е съвършена система, която може да се справи с всички болести. Тялото е велик дар от Бога. Нито за миг не бди против него и нито за миг не си

Михаил Михайлов има най-високата акредитация за йога инструктори (RYT 500) от „Йога Алианс“, Великобритания. Международно сертифициран терапевт по енергийна психология. Практикува пранично лечение по древни източни методи. Обучавал се е и в Палма де Майорка. Изучава тънкостите на кундалини йога с истински индийски учители. Във Великобритания му предлагат да оглави ашрам в Раджастан. Ашрамът е забележителна 500-годишна крепост, но Михаил решава, че ще бъде много по-полезен в България. След 12 години отсъствие се завръща в родината. Казва, че кундалини йога е най-висшето медитативно изживяване на хатха йога. Запалва го един от българските ветерани в йогата – Веселин Лучански. Изучава книгите на Свами Шивананда, по-късно се запознава и с учението на Бихарската школа по йога и на Хироши Мотояма, които упражнява и до днес. Понастоящем преподава йога в Стара Загора и има забележителни успехи при работата с деца с аутизъм. Телефон за връзка с него: 0889 400 309

мисли, че си единствено тяло. Ти си много по-голям.

Вярата също е изключително важно условие при ползването на прана методите на лечение. Китайската медицина казва: „Няма нелечими болести, има нелечими хора“. Ако имате съмнения, те ще попречат на намерението на лекаря да ви помогне. Един гревен целител от Изтока казвал на пациентите си: „Сега сме заедно – аз, ти и болестта. Ако ти застанеш на моя страна, заедно ще победим болестта. Но ако застанеш на страната на болестта, аз нямам никакви шансове“.

Болестта е страх, а любовта – нейното лечение. Шотландският психиатър Ян Съти пише, че „Любовта на лекаря изцелява пациента. Затова, моля, помогнете ми, за да мога и аз да ви помогна. Истината е, че това, което знаем го

момента, не описва реалността, а само това, което знаем за нея. Всичко е възможно. В прана лечението няма нищо свръхестествено. То просто изглежда така, сравнено с познатата досега медицина.

– Защо се разболяваме?

– Постоянната загриженост за свързването на двата края, заедно с проблемите в съвременния живот водят до спираловидно натрупващо се напрежение, от което няма спасение. Постоянно се гледат, публикуват и коментират, меко казано, депресиращи, типично новинарски мрачни теми, водещи до агресия, гняв, чувство на безсилие, както и видима невъзможност за справяне с проблемите. Изградили сме система, която не можем да контролираме. Тази система

властва над нас и ние сме станали нейни роби и жертви. Повечето хора имат твърде много тревожност и буквално се борят за оцеляване така, както не го прави никое друго животно. Когато стресовите условия се задържат, съпротивителните сили на тялото биват изчерпани. Дисбалансите в автономната нервна система, в ендокринните жлези и в химическия и хормоналния състав на кръвта стават постоянно явление и все повече се нарушават функциите на всички органи и системи на тялото.

Трябва да се знае, че ако не се насочва фокусът в такива нежелани теми, те ще си останат само потенциални възможности за реалности, които няма как да се реализират на практика. Вселената приема всичко директно и изпълнява това, върху което е насочено вниманието на всеки един човек. Тя приема, че щом един човек се фокусира постоянно в дадено нещо, то значи той го желае в живота си и тя му го дава с пълни шепи. Така неосъзнато хората формират една истински грозна реалност, в която живеят и всички останали. Това е световен проблем, защото всички сме свързани, а фокусът на големи групи хора определя общата реалност за всички. Нашите наблюдения, намерения и внимание към каквото и да било създават нашата реалност. Която и да е реалност не може да съществува независима от своя наблюдател (създател). Това е доказано на практика от квантовата физика. Затова трябва да се научим да пренасочваме осъзнато вниманието си към онези неща, които желаем в живота ни и които ни правят щастливи, а не нещастни. Истинският интелектуален център при Гурджиев просто представлява умът, който започва да осъзнава себе си. Така че бъдещето съществува първо във въображението, после във волята, а след това в реалността. Да променим условията, означава да променим самите нас. Всичко, което вършим, е изключително важно. Всяка наша постъпка се вписва в нас и в околните. Има две

неща, които си струва да запомните във вашия собствен живот. Първото е – манталитетът на жертвата създава реалността на жертва. Второ – ако повярвате, ще го постигнете.

– Какво представлява мускулната броня и защо се образува?

– Мускулната броня се образува в резултат на хронични енергийни блокажи, причинени от незавършени емоционални преживявания. Тялото ни реагира по естествен и разбираем начин на външния гразнител – чрез свиване, т.е. напъгане на мускулите за по-нататъшно реагиране на ситуацията чрез ответна реакция – борба или бягство. Това, което скриваме от другите или от своето съзнание, остава в тялото във вид на мускулно напрежение. Напрежнатите

|| ПРАНА МОЖЕ ДА БЪДЕ ИЗЛЪЧЕНА КЪМ ДРУГ ЧОВЕК И ПО ТОЗИ НАЧИН СЕ ПОСТИГА „СВРЪХЕСТЕСТВЕНО ЛЕЧЕНИЕ“, КОЕТО ДАВА НЕВЕРоятНИ РЕЗУЛТАТИ ДОРИ ПРИ БОЛЕСТИ, СМЯТАНИ ОТ ДНЕСНАТА МЕДИЦИНА ЗА НЕЛЕЧИМИ

мускули запушват кръвоносните съдове и тъканите и органите не получават достатъчно кислород и хранителни вещества. Напрежението става хронично и още повече ограничава свободното движение на енергийните потоци, което рано или късно довежда до мускулна броня, която пресича естествената емоционална дейност на човека. В резултат на това сковаността и безжизнеността стават норма за човека, той даже спира да ги забелязва. Последствието – загуба на естествена емоционалност, чувстве-

// ОСНОВНАТА ЦЕЛ В ЖИВОТА ПРЕЗ ЗЛАТНАТА ЕПОХА Е СЕБЕПОЗНАНИЕТО, А НЕ ПОЗНАНИЕТО НА ЗАОБИКАЛЯЩИЯ НИ СВЯТ

ност, невъзможност да се наслаждава на живота, работата, на любовта и секса. Мускулните блокажи създават условия за развитие на болести, причинявайки застой в органите, нарушават целостта на личността – ментално и емоционално. Човек чувства, че малко неща го радват, че животът е пуст. Всеки един от нас се стреми към мир и хармония, защото тъкмо това липсва в живота ни. Когато вече не сме в състояние да променим гадена ситуация, сме принудени да променим себе си. Създадохме общество, в което богатите стават по-богати, а бедните стават по-бедни, и сме толкова погълнати от нашите непосредствени проблеми, че не можем да си позволим да осъзнаем какво се случва с останалото човешко семейство или нашата планета Земя. Неслучайно Райх споделя: „Трябва да промените изцяло начина си на мислене, така че да не мислите от гледна точка на държавата и културата, а от гледна точка на това, от което хората се нуждаят и страгат“.

– А как лекуваме душите си?

– Душата е константна, защото тя е, както казват китайците, празна, или не-форма. Тя играе всички роли, които играете вие, но не е нито една от тях. Тя е пластична. Тя е не-форма, защото е всички форми. Тя е „творческата пустота“ на даоистите. Всичко е построено върху мисълта. Умът създава всичко, което преживяваме. Той не различава физическите преживявания от душевните. Грубо казано, клетките на „сивото вещество“ изобщо не отличават реалното, т.е. материалното, от въображаемото, т.е. от мислите!

В 99% от случаите ние възприемаме реалността не такава, каквата е, а я интерпретираме въз основа на готовите образи от миналото. Съзнанието и неговото съдържание са функционално идентични: болките в душата ми съществуват за мен единствено в съзнанието ми. Ние сме това, което мислим. Необходим е само съзнателен подход. Възможностите на всеки човек са ограничени единствено от неговата фантазия. Събуденият мозък е съзнателно огледало, което знае, че винаги може да отрази нещо друго, като смени ъгъла си на отражение. Така се случват спонтанните изцеления. С новото съзнание болестта повече не

може да остане в тялото, тъй като се променя цялото състояние на душата. С промяна на мислите ни се променя и наборът от химични елементи, които участват в процесите, и човекът оздравява. В момента, когато започнете да го осъзнавате, умът притихва и се прочиства. Мога да кажа, че нивото на осъзнатост е ключът. Всеобщо откровение има за всички и във всичко. Божествената истина трябва да се познава по ефектите както върху разума, така и върху тялото. Винаги това, към което е насочено вниманието ни, ни отразява и ни „дава“ от същото. Когато ценим и обичаме себе си, тогава получаваме здраве и любов.

– Усещате ли божествена помощ при работата си с хората?

– Животът и Богът са едно и също нещо. Само че всичко, което можем да познаваме, са собствените ни мозъчни програми в действие. Цялата Вселена,

**// АКО ГЛУПОСТТА НАМАЛЯВАШЕ,
ПО-МАЛКО ПАРИ ЩЯХА ДА СЕ
ХАРЧАТ ЗА ТАКОВА ОГРОМНО
ОРГАНИЗИРАНО МАЛОУМИЕ КАТО
ВОЙНАТА И НАДПРЕВАРАТА ВЪВ
ВЪОРЪЖАВАНЕТО**

ИМА ДВЕ НЕЩА, КОИТО СИ СТРУВА ДА ЗАПОМНИТЕ ВЪВ ВАШИЯ СОБСТВЕН ЖИВОТ. ПЪРВОТО Е – МАНТАЛИТЕТЪТ НА ЖЕРТВАТА СЪЗДАВА РЕАЛНОСТТА НА ЖЕРТВА. ВТОРО – АКО ПОВЯРВАТЕ, ЩЕ ГО ПОСТИГНЕТЕ

която преживяваме, е вътре в главата ни. Кои сме и кои си мислим, че сме, е продукт, редактиран и оркестриран от нашия ум. Всеки, когото срещаме, е „художник“, създал подобно творение. Няма конкретна причина, поради която да съществуваме, нито за това да сме живи. Когато започнеш да вярваш, няма да имаш нужда да знаеш. Така че за това, за което не може да се говори, трябва да се мълчи.

Освен че се занимава с йога и енергийно лечение, Михаил отделя време и за да рисува.

– Кое е най-важното качество на един йога учител?

– Състоянието на просветеност – то означава, че човекът се е превърнал в любов, не някой, който обича: той е станал ЛЮБОВ. Любовта прониква вътре. Тогава не гледаме човека от външната страна. Ние познаваме себе си само чрез другите, а това, което те познават, е само външната форма. Затова започваме да се отъждествяваме с нея. За учителя е важно да разбере и осъзнае, че единственият начин е познанието, че хаосът не е във външния свят, а единствено в ума му. Когато умът е шумен, светът също е такъв. Когато умът ни е в покой, светът също е такъв. Познаването на ума е толкова важно, колкото опитите да променим света. Изобилието от избори прави човека нещастен. Когато умът гледа навън, той е нестабилен, когато е обърнат навътре, можем да открием

своя център и да останем в покой. Вселената осъществява намерението по пътя на най-малкото съпротивление, по най-ефективния и спестяващ усилия и енергия начин, а това нашият ум не може почти никога да предвиди, нито пък да разбере. Когато си пасивен и не правиш нищо, тогава около тебе се случва всичко. Нищо не те разсейва и нищо не ти убягва. Всичко се случва и ти го забелязваш, ти си му свидетел. Цивилизацията е обучение за това как да станеш нереален. Йога е обратният процес. Чистото съществуване не е Аз и Ти. То просто Е.

– Какво е важно да знае ученикът?

– Да проумее, че реалността, която чувства и вижда, е била генерирана от собствения му ум, че той е художникът, който я е създал, и че тя изразява собствените му надежди и желания, както и възможните вероятности. Истинско е само онова, което се случва лично с него. Истинско и живо е само онова, което израства и се развива лично в него. Запомнете завинаги: избягвайте знание, взето назаем! Човекът на заимстваното знание няма познание, то прикрива невежеството, а не го унищожавя. Следвайте широкия прав път с безмилостно прогонване на всякакви други образи, вербализации или впечатления, които преминават през екрана на съзнанието ви, ако не са били лично преживени. Основната цел в живота през златната епоха е себепознанието, а не познанието на заобикалящата ни свят.

– В днешно време хората живеят машинално, мислят машинално, според навичките си, защо? Какво изисква осъзнатостта?

– Това е резултат от развитието на разни идиотски идеи, които властват от векове над ума на човека. Неизбежно е светът да боледува. Ритъмът на енер-

гиите е нарушен. Хората, обществата, планетата са болни. Всички страдания са плод единствено на собствената ни глупост. Чрез непрекъснатото мислене за някоя грижа или болест само усилват своето страдание. Човек може да живее в богатство, наслада, може да изпита невероятно блаженство от собственото си съществуване. Преди всичко обаче трябва да приеме мисълта за собствената отговорност. Ако глупостта намаляваше, по-малко пари щяха да се харчат за такова огромно организирано малоумие като войната и надпреварата във въоръжаването и щеше да има повече средства за проектите, уължаващи живота. Мислете независимо. Съмнявайте се в авторитети. Отворете съзнанието си.

// ТРЯБВА ДА ИМАМЕ МЕЧТА: МЕЧТАТА ЗА БРАТСТВОТО, ЗА ЛЮБЯЩАТА ДОБРОТА И СЪСТРАДАНИЕ, И ТАЗИ МЕЧТА Е ВЪЗМОЖНА ТУК И СЕГА

Интелигентността е способността ефективно да се получава, декодира и предава информация. Глупостта е блокирането на този процес в която ѝ да е точка. Целта на човешкия живот е себепознанието. Научете се как да контролирате ума си. Човек не се нуждае от утеха, а от промяна. Нужен е само един начален импулс. Вселената не е мъртва машина, а живо присъствие. Не можем да продължим да живеем по този начин. Трябва да имаме още една мечта: мечтата за братството, за любящата доброта и състрадание, и тази мечта е възможна тук и сега. Имаме учението; имаме средствата; имаме достатъчно мъдрост, за да можем да живеем тази мечта. Осъзнатостта е сърцето на пробуждането, на просветлението.

Продължава в следващия брой.

В НАЧАЛОТО НА ГОДИНАТА ЗАПОЧНАХМЕ С БРОЙ ЗА НУМЕРОЛОГИЯТА. СЕГА, КОГАТО СМЕ ПРЕПОЛОВИЛИ ИЗПЪЛНЕНАТА С ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА 2024 Г., ВСЕ ОЩЕ СМЕ УГНЕТЕНИ ОТ БЕЗИЗХОДИЦАТА НА ВОЙНАТА И НЕВЪЗМОЖНОСТТА ЗА СЪЗДАВАНЕТО НА УСТОЙЧИВ КАБИНЕТ, КОЙТО ДА ПОВЕДЕ БЪЛГАРИЯ КЪМ ПОВЪРХНОСТТА, КЪДЕТО ТЯ НАЙ-СЕТНЕ ДА СИ ПОЕМЕ ГЛЪТКА ВЪЗДУХ. И ОТ ДВЕТЕ СЪБИТИЯ ЛЪХА УСЕЩАНЕ ЗА ЗАПРИЩВАНЕ, НО СПОРЕД НУМЕРОЛОГИЯТА ТОВА Е НАПЪЛНО ЗАКОНОМЕРНО.

Война и избори до безкрай?

ПОЛИТИЧЕСКАТА ОБСТАНОВКА В СВЕТА И В БЪЛГАРИЯ СЕ ЗАКУЧИ ДО КРАЙНА СТЕПЕН, ЗАЩОТО ЧИСЛАТА НЕ СА НА НАША СТРАНА ПРЕЗ 2024 Г.

Мария Русева, снимка iStock, илюстрация Людмил Иванов

З а проверка на нумерологичното положение се срещаме с любимата ни и веща в дълбоките гебри на числата Милена Иванова – ЕА. Тя никога не отказва да ни обясни зависимостите между нереджето на страната и света и добре познатата ѝ нумерология и започва да ни разяснява нумерологичното явление събвовен кръст, най-неблагоприятната геометрия, под чийто знак бяхме през целия юни и на която дължим участта си. Преди това обаче трябва да обясним как се получават числата, които влизат в квадрата на Питагор (на схемата тук обозначен с НК), като вземем за пример датата на началото на Първата световна война – 28.07.1914 г.

Числата на ден, месец и година се съкращават до едноцифрено, например $28 = 2 + 8 = 10 = 1$. Трябва да се получи едно едноцифрено число за деня, едно за месеца и едно за годината. След това тези вече съкратени числа събираме, както следва: ден и месец, ден и година и месец и година. Сборовете им са три нови числа, наречени още златни числа (ЗЧ). В този случай това са 8, 7 и 4.

След това събираме всяко от числата в датата със следващото го и записваме отделните редуцирани сборове. После събираме всички числа в датата и получаваме числото на живота (ЧЖ). Така накрая се получава дълъг нумерологичен запис (розовият правоъгълник на схемата). Всички числа от него се нанасят в нумерологичния квадрат, като под всяко число се слагат брой точки, колкото пъти е изписано то в запис.

ПРИМЕР ЗА ИЗЧИСЛЕНИЕ НА НК

28.07.1914

28. 7. 1914
 ↓ ↓ ↓
 ДЕН МЕСЕЦ ГОДИНА

1 6
 √ √
 28. 7. 1914
 (2 + 8 = 10 = 1) (1 + 9 + 1 + 4 = 15 = 6)

1 6
 √ √
 28. 7. 1914

1 6
 √ √
 28. 7. 1914 => (8, 7, 4)
 златни числа

Всички нули, поставени от съвременните хора, които не служат за обозначение на ден или месец, отпадат.

Съкращаваме ден, месец, година

Златни числа
 Събираме редукцията на:
 ден и месец (1 + 7 = 8),
 ден и година (1 + 6 = 7),
 месец и година (7 + 6 = 4)
 и ги пренасяме след знака =>

1 6
 √ √
 28. 7. 1914 => 8, 7, 4, 1, 6, 8, 1, 1, 5

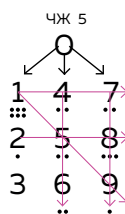
2 + 8 = 10 = 1
 8 + 7 = 15 = 6
 7 + 1 = 8
 1 + 9 = 10 = 1
 9 + 1 = 10 = 1
 1 + 4 = 5

След изчислението на златните числа, всяко число от датата на раждане се събира със следващото и се записва редукцията му от другата страна на редицата.

1 6
 √ √
 28. 7. 1914 => 8, 7, 4, 1, 6, 8, 1, 1, 5, 5

2 + 8 + 7 + 1 + 9 + 1 + 4 = 32 = 5

1	4	7
2	5	8
3	6	9

После се събират всички числа от датата на раждане, за да получим числото на живота.

Накрая всички числа от нумерологичния запис се нанасят в квадрата.

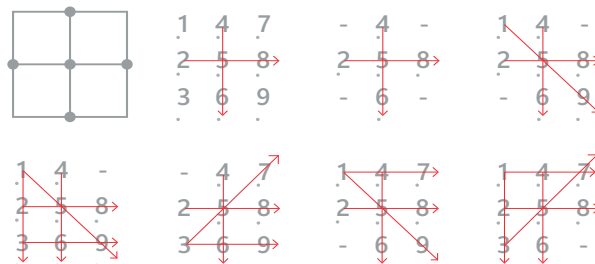
Всички възможни събвовни числови съчетания в нумерологичния квадрат се образуват в група от по три числа – хоризонтални, вертикални, диагонални. Вертикалните са 1, 2, 3; 4, 5, 6 и 7,

8, 9, хоризонталните са 1, 4, 7; 2, 5, 8 и 3, 6, 9, а диагоналните – 1, 5, 9 и 3, 5, 7. Всяка линия означава различно нещо, а когато се свържат няколко линии, се получава геометрия, която също говори за кар-

ПРАВИЛА ЗА ОБРАЗУВАНЕ НА СЪДБОВЕН КРЪСТ

Винаги, без изключение, когато в нумерологичния квадрат имаме налични числа 2, 4, 5, 6, 8, без наличието на едно или повече от числата 1, 3, 7 или 9, говорим за съдбовен кръст.

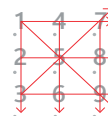
ПРИМЕР:

НАЛИЧИЕТО НА ВСИЧКИ ЧИСЛА В НУМЕРОЛОГИЧНИЯ КВАДРАТ НЕ ОБРАЗУВА КРЪСТ

ПРИМЕР:

Това се нарича пълен квадрат

тата и нейната насоченост.

ЕА ни припомня, че геометрия съдбовен кръст е знак за неочаквани неприятни обрати, природни бедствия, аварии, злополуки, заслепяване за истината и за правилните решения, лъжа, измама и всякакви неблагоприятни стечения на обстоятелствата. Винаги, когато в квадрата на Питагор, в който поначало са включени всички числа от 1 до 9 (виж схемата отгоре), присъстват числата 2, 4, 5, 6 и 8, а от нумерологичния запис липсват числата 1, 3, 7 или 9, говорим за съдбовен кръст.

ГЕОМЕТРИЯ НА ВОЙНИТЕ

Началото на Първата световна война (28 юли 1914 г.) е съдбовен кръст при 5 (тоест сборът от всички числа от гатата на започване на войната прави 5) с липсващо число 3. Петицата поначало отговаря за всичко свързано с политика, управление, обществени дейности, протести, движение, размирици и войни. Липсата на тройка в точно този съдбовен кръст означава, че събитията,

които ще започнат и ще се случат през този ден, стават заради липса на късмет и сговор. Тройката е късмет, възможност, леснина, намиране на бързи решения и истина, а когато отсъства, това дава забрана за всички тези неща.

„Проследяваме събитията и виждаме, че началото на Руско-украинската война отново е съдбовен кръст при 5. Само че тук липсват 1, 3, 7 и 9. Тъй като липсва деветката, това дава безкрайно и неразрешимо положение. Смисъл също няма, защото няма сегмица, няма и късмет

ЗА ДА СЕ СПРЕ ТАЗИ ОТРИЦАТЕЛНА СЪДБОВНА ЗАСИЛКА, МИЛЕНА ОБЯСНЯВА, ЧЕ ТРЯБВА МНОГО ВАЖНО СЪБИТИЕ ИЛИ ПРЕГОВОРИ ДА СЕ СЛУЧАТ НА ИЗКЛЮЧИТЕЛНО БЛАГОПРИЯТНА ДАТА, КОЯТО ДА НЕУТРАЛИЗИРА ПЪРВАТА И ДА ДАДЕ НОВА ДОБРА ПОСОКА

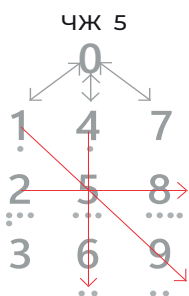
и помощ свише, понеже липсва 3 и 7, и няма зачитане на личния възглед на гражданите, защото отсъства единица“, обобщава изгледите за войната нумероложката.

За да вникне в дълбочина в този военен сблъсък, тя прави разбор на нумерологичните данни на двете водещи лица във войната – Владимир Путин и Володимир Зеленски, съотнесени към датата на избухване на войната. Открива, че нумерологията и на двамата е

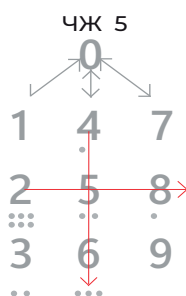
съдбовен кръст при 5. И началото на войната като гата, и годишният аспект на Зеленски са без деветка, което дава трудно разрешаване на конфликта. Милена се опасява, че двамата много трудно ще намерят допирни точки, за да се сложи край на войната в скоро време. Когато двете геометрии на Путин и Зеленски се съберат, се образува кармичен кръст при 1, което означава принудително начало на сблъсък. Тези геометрии на началото образуват причинно-

следствена връзка нататък във времето, която дава ехо в следващите месеци и години. За да се спре тази отрицателна съдбовна засилка, Милена обяснява, че трябва много важно събитие или преговори да се случат на изключително благоприятна дата, която да неутрализира първата и да даде нова добра посока. „Докато това не стане, тази война ще е безкрайна. Годишният аспект на света към 2022 година също е съдбовен кръст при 5, което също обуславя започването

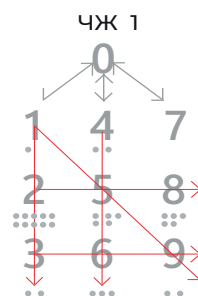
**Годишен/
месечен аспект
на Р.Р.
18.6.2024 г.**

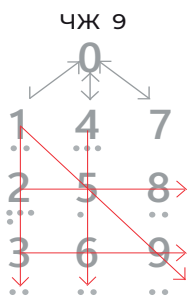
**Годишен
аспект
на България
3.3.2024 г.**

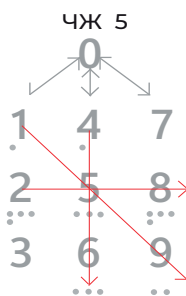
**Сборна
карта**

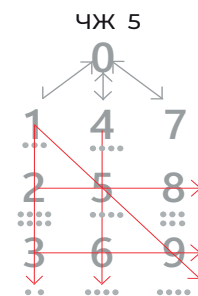
**Годишен/
месечен аспект
на Б.Б.
13.6.2024 г.**

**Годишен/
месечен аспект
на Р.Р.
18.6.2024 г.**

**Сборна
карта**

ЗАДАВАМЕ Ѐ ВЪПРОСА ЗАЩО ОЩЕ НЯМАМЕ ПОСТОЯНЕН КАБИНЕТ, А ТЯ РАЗГЛЕЖДА ДНЕВНИЯ АСПЕКТ НА ПАРЛАМЕНТАРНИТЕ ИЗБОРИ В БЪЛГАРИЯ НА 9 ЮНИ ТАЗИ ГОДИНА, ЗА КОЙТО ВЕЧЕ БЕЗ ИЗНЕНАДА ОТКРИВА, ЧЕ ОТНОВО Е С ГЕОМЕТРИЯ СЪДБОВЕН КРЪСТ

на сблъсъци в световен мащаб“, премества поглед към общото световно положение ЕА.

След това тя започва разказа си за това какво е довело България до поредните несползотворни избори през юни.

БЕЗ СМИСЪЛ, УСПЕХ И СГОВОР

През 2024 година годишният аспект на България е същият

съдбовен кръст при 5, както в началото на Руско-украинската война. Както споменахме в брой 1/2024, това значи, че тази година ще е изключително трудна и предизвикателна, няма да липсват престъпления, насилие и обществена криза в тежка форма. Нашият водач в света на числата предвижда, че българските политици няма да са в състояние да се справят с положението и може да царят беззаконие. Авторката на „Но-

мерология на успеха“ затвърждава казаното през януари, че тази година страната ни е на изпитание, което, ако премине успешно, ѝ предстоят по-добри дни.

Задаваме ѝ въпроса защо още нямаме постоянен кабинет, а тя разглежда дневния аспект на парламентарните избори в България на 9 юни тази година, за който вече без изненада открива, че отново е с геометрия съдбовен кръст. Това показва

пълнен разпад и невъзможност за обединение, както и за приключване на свади, защото липсва деветка, а отсъствието на седмица пък прави тези избори напълно безсмислени за гържавата. Единица в квадрата от числа от гатата на изборите също няма, което означава, че хората няма да вземат отношение. Последното обяснява ниската избирателна дейност на българите.

ВСИЧКИ ПОЛИТИЦИ – С ВЪРЗАНИ РЪЦЕ

Милена проверява и нумерологията на българските политици и техните числови съдби за близкото бъдеще. Там вижда, че годишният и месечният аспект на Румен Радев също са съгубовен кръст при 5, което значи, че той няма да е в състояние да обедини хората и те да го послушат. Спрямо годишната нумерологична карта на България отново се образува кармичен кръст, този път при 1, което е принудително ново начало и може да означава избори до безкрай.

Годишният и месечният аспект на Бойко Борисов е съгубовен кръст при 9. Това, както Милена с тревожност споделя, е сред най-тежките съгубовни кръстове, при които липсва

числото 7. Недвузначно това лишава всички действия, сделки и уговорки от смисъл и успех. „Съгубовният кръст при 9 в нумерологията е за приключване и положение на завършване. Дава се невъзможност да се мисли и да се прилага логика“, обяснява Милена.

„Дневният аспект на изборите за Европейския парламент (отново на 9 юни 2024) също е кармичен кръст при 5, което показва обща европейска и световна тенденция, неводеща го нищо добро. Когато имаме единствена кармична кръста с разнообразие от групи геометрии, е приемливо. Но щом имаме толкова повтарящи се фигури, това недвузначно показва, че нещата, които трябва да се случат, са неизбежни“, със съгубовен тон обобщава събеседничката ни и добавя, че числата на Борисов и тези на Радев, събрани, отново правят съгубовен кръст при 5. Това значи, че двамата няма да имат възможност да се разберат помежду си или да направят нещо гравивно.

Делян Пеевски, който напоследък отново е сред главните лица на политическата и медийната сцена, също е сред непощадените от участието на числата общественици. Картата му спрямо страната ни отново прави кармичен кръст, само че при 2. Според ЕА това го прави

склонен да повлече много кавги, спорове, принудителна раздяла, подялба, сблъсък с противници, клюки, разправи, задулиясе.

В края на разговора ни Милена сподели, че е изчислила картите на всички водачи на партии и важни лица на политическата сцена у нас днес, а вече с не толкова голяма почуда открива, че всички без изключение! са били в геометрия съгубовен кръст през изборния месец.

Тъй като към гатата на написване на статията изгледи за съставяне на правителство няма, попитахме нумероложката кои са благоприятните негели през есента за насрочване на избори, а тя след изчисления ни отговаря, че няма нито една напълно добра гата, но най-малко зловредни биха били избори на първи или 22 септември.

И за да не завършваме минорно, в последната графика ви споделяме отново числов код за противодействие на неблагоприятните обстоятелства и ви желаем вярата и любовта ви да са толкова силни, че с тях да преборите и преминете отвъд всички спънки през останалите от зловредната 2024 г. месеци.

**КОД ЗА
НЕУТРАЛИЗАЦИЯ
9933779**

ДНЕВНИЯТ АСПЕКТ НА ИЗБОРИТЕ ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ (ОТНОВО НА 9 ЮНИ 2024) СЪЩО Е КАРМИЧЕН КРЪСТ ПРИ 5, КОЕТО ПОКАЗВА ОБЩА ЕВРОПЕЙСКА И СВЕТОВНА ТЕНДЕНЦИЯ, НЕВОДЕЩА ДО НИЩО ДОБРО

ДОНАЛД ТРЪМП И ПОСТИСТИНАТА

ОТРАЗЯВАНЕТО НА АТЕНТАТА В АМЕРИКАНСКИТЕ МЕДИИ Е КАТО СВЕЖДАНЕТО НА „МАТЕУС ПАСИОН“ НА БАХ ДО ВИКАЩИ ХОРА И СТЪРЖЕНЕ ПО КОТЕШКИ ЧЕРВА С ОПЪНАТИ КОСМИ ОТ КОНСКА ОПАШКА

Иван Драгоев, g-p по философия, снимки Associated Press

На 13 юли в Пенсилвания на митинг на Доналд Тръмп се случи събитие, отразено в американската преса по следния начин:

USA TODAY: „Trump removed from stage by Secret Service after loud noises startles former president.“

„Ю Ес Ей Тудей“: „Тръмп бе отстранен от сцената от тайните служби, след като силни шумове стреснаха бившия президент.“

NBC NEWS: „Secret Service rushes Trump off stage after popping noises heard at his Pennsylvania rally.“

„Ен Би Си Нюз“: „Тайните служби изтиквават Тръмп от сцената, след като на митинга му в Пенсилвания се чуват пукащи звуци.“

Associated Press: „Donald Trump has been escorted off the stage by Secret Service during a rally after loud noises ring out in the crowd.“

„Асошиейтед Прес“: „Доналд Тръмп беше изведен от сцената от тайните служби по време на митинг, след като

силни звуци отекват в тълпата.“

CNN: „Secret Service rushes Trump off stage after he falls at rally.“

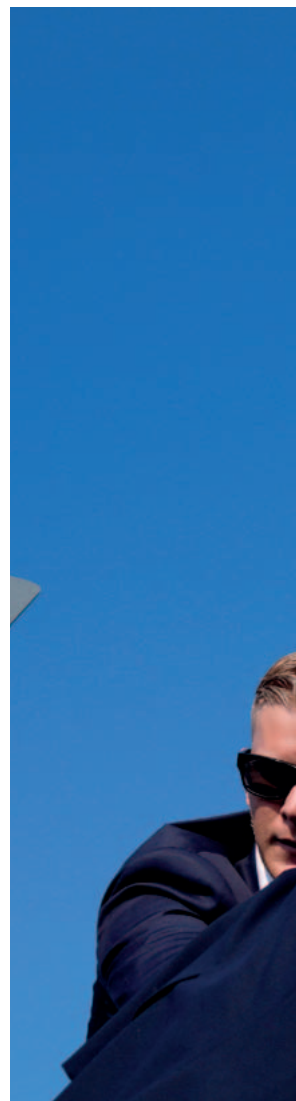
„Си Ен Ен“: „Тайните служби изблъскват Тръмп от сцената, след като той пада по време на митинг.“

Washington Post: „Trump taken away after loud noises at rally.“

„Вашингтон Поуст“: „Тръмп е изведен след силни шумове по време на митинг.“

Тези заглавия, въпреки че привидно и несъмнено описват случилото се, създават един наратив, в който ни се струва, че липсват няколко ключови думи (по Ноам Чомски), които биха позволили неговото разбиране:

1. Изстрел (вместо шум).
2. Опит за убийство.
3. Тръмп е представен в чисто безучастната роля на човек, който е избутан, свален, изтласкан от сцената от тайните служби, които явно са представени като безспорен главен герой (въпреки че тяхната ефективност е определена от бивши членове на ЦРУ като Лари Джонсън и Рей Макгавърн като, меко казано, некомпетентна).

ПОЛУИСТИНА

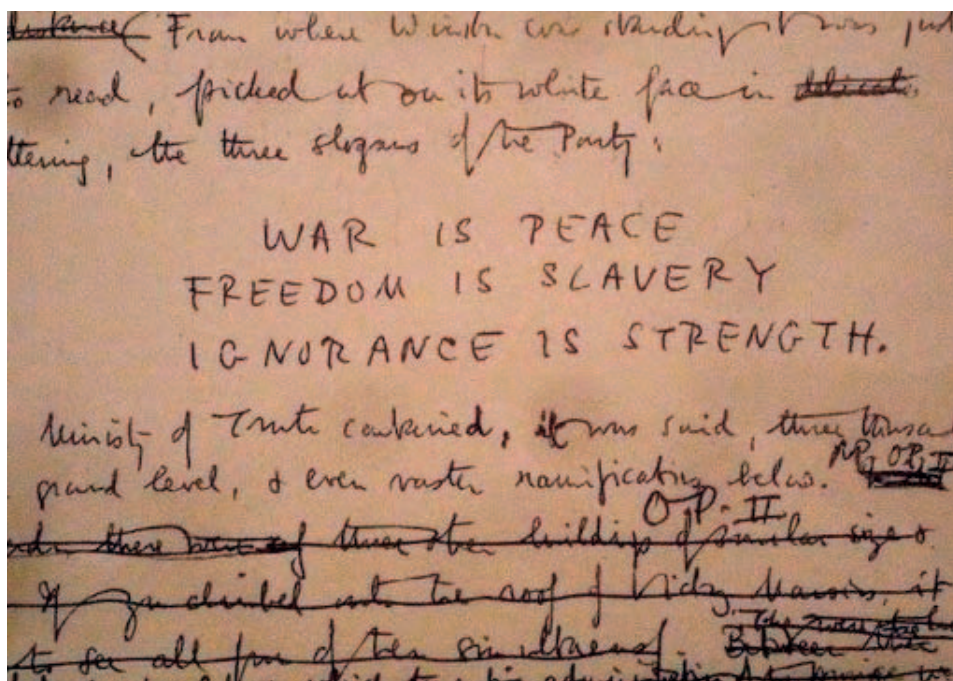
Когато в една история бъдат *премълчани* ключови понятия под привиден стремеж към *обективност*, можем да открием следния вид *научнообразни* описания: *В една църква хора крещат и стържат по котешки черва с опънати косми от конска опашка*. За какво говорим: за сатанински ритуал или за изпълнение на Бах – „Матеус пасион“ (St Matthew Passion BWV 244)?

Когато фокусът на описанието бъде прекалено смален или прекалено увеличен, често това е с ясна цел да бъде избегнато точно и разумно обсъждане на даден въпрос и създаване на обстановка за емоционално смаляване или преувеличаване. Избягването на думата

**ПОЛУИСТИНА СА
ОБСТОЯТЕЛСТВА,
ПРИ КОИТО
ОБЕКТИВНИТЕ ФАКТИ
ИМАТ ПО-МАЛКО ВЛИЯНИЕ
ВЪРХУ ИЗГРАЖДАНЕТО НА
ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ,
ОТКОЛКОТО ПРИЗИВИТЕ КЪМ
ЕМОЦИИ И ЛИЧНО МНЕНИЕ**

та „убийство“ лишава случилото се от неговата същина, а именно превръщането на Доналд Тръмп във вълпещение на *американския дух* посредством

Факсимиле на страница от ръкописа на романа „1984“ на Джордж Оруел

инстинктивния му отговор – вдигането на юмрука и призива към своите последователи: *Борете се! Борете се!*

Случва се съвсем същото като свеждането на „Матеус пасион“ на Бах до викащи хора и стържене по котешки черва с опънати косми от конска опашка – не само разрушаване на целостта на музикалното произведение, но и пълно пренебрегване на свещеното в тази пиеса. Както казва една еврейска пого-

ворка: *Половин истина е пълна лъжа.*

По този начин можем спокойно да работим в рамките, описани от Джордж Оруел в „1984“:

Войната е мир.

Свободата е робство.

Незнанието е сила.

ПОСТИСТИНА

Този начин на обработване на сведенията бе наскоро определен с не особено точното понятие **постистина** (post-truth). За първи път терминът е използван от американския автор от сръбски произход Стив Тесич през 1990 г.:

Бързо се превръщаме в прототип на народ, за който тоталитарни чудовища биха могли само чувствено да мечтаят в сънищата си. Всички досегашни диктатори е трябвало да работят усилено, за да потиснат истината. С действията си ние казваме, че това вече не е необходимо, защото сме се сдобили с духовен механизъм, който може да лиши исти-

**ДЕМОКРАТИЧНАТА
ИНФОРМАЦИОННА
СРЕДА“ МОЖЕ ДА СЕ
ПРЕВЪРНЕ В ЕДНА ТОТАЛИТАРНА
„ЕКОСИСТЕМА“, МНОГО ПО-
ЕФИКАСНА ОТ ФАШИСТКАТА
ИЛИ КОМУНИСТИЧЕСКАТА
ПРОПАГАНДА**

ната от всякакъв смисъл. По много фундаментален начин ние, като свободни хора, свободно решихме, че искаме да живеем в постистинен свят.

След избирането на Доналд Тръмп за президент на САЩ и успешната кампания за английския Брекзит през 2016 г. Оксфордският речник въвежда официално този неологизъм със следното определение: *обстоятелства, при които обективните факти имат по-малко влияние върху изграждането на общественото мнение, отколкото призивите към емоции и лично мнение.* В това определение старателно се избягват предупрежденията на Оруел и на Тесич, че *демократичната информационна среда* може да се превърне в една тоталитарна *екосистема*, много по-ефикасна от фашистката или комунистическата пропаганда.

ИСТИНАТА Е ЛЪЖА

Обикновено Доналд Тръмп е представян като един от най-сръчните **майстори на постистината**. В описания от нас случай обаче сме изправени пред най-простите *постистинни технологии*, използвани против самия него:

1 Създава се подходяща обществена обстановка на обща истерия не само с непрестанни нападки в *сериозната преса*, но и посредством *бележити* художествени творби като филма „Гражданска война“, в който президентът странно прилича на Доналд Тръмп (а Путин, Орбан и Фицо са абсолютно зло, което трябва да бъде победено на всяка цена). За

целта се снижава или разширява до безкрай интерпретативната призма. (*Кой е насилникът?, Кой е расист?, Кой е диктатор?, Кой е фашист?* – историческата и терминологичната точност са ненужни – важно е емоционалното въздействие.)

2 Заклеймяване като носител на *теории на заговора* на всеки, който се осмели да оспори преобладаващото мнение, с цел да се поддържа на всяка цена един общ дискурс на *социален консенсус*.

3 Когато подгържането на този преобладаващ дискурс стане невъзможно, тогава се заявява: *Е, и?... Това вече всички го знаехме... престани да се ровиш в миналото.* Това се отнася както за обвиненията срещу ЦРУ в самофинансиране чрез продажба на наркотици, за химическите

оръжия в Ирак, така и за необходимостта от ваксиниране, карантина и носене на маски.

С тези бележки по повод опита за убийство на Доналд Тръмп се опитвам единствено да се спра върху медийното отразяване в първите 12 часа след покушението в американската преса, в която се виждат явни елементи на постистина – понятие, което си заслужава да бъде анализирано, онагледено и разяснено в отделен текст. Останалите страни на това важно събитие остават извън рамките на тези кратки размисли. Тук искам да привлека вниманието на читателя върху стратегията за превръщането на едно епохално събитие в редирационални фрагменти и емоционални картинки. В крайна сметка за това как словото се превръща в образ, който унищожава всеки възможен разговор, разумен спор или анализ.

Какво забравя Европа

Европейците никога няма да простят на руснаците, че ги освобождават от нацистите. Ноам Чомски е прав – за едно общество може да се научи много повече от това, което не иска да помни

Иван Драгоев, д-р по философия, снимки архив

Днес е 22 юни. Прегледах внимателно всички български и повечето европейски вестници. Търсех поне една дума, че на 22 юни 1941 г. започва операция „Барбароса“ – над шестмилионна войска, съставена от Вермахта, подкрепена от румънци, испанци, италианци, французи, хървати, финландци, норвежци, холанци напада СССР и поставя началото на една от най-черните страници в историята на Европа, довела до повече от 30 000 000 жертви от руска страна.

От друга страна, в европейската и американската преса бе

широко отразено честването на 6 юни – операция „Овърлорд“ (Overlord) – десанта в Нормандия, разглеждана от мнозина като ключов момент във Втората световна война. Така ли е в действителност?

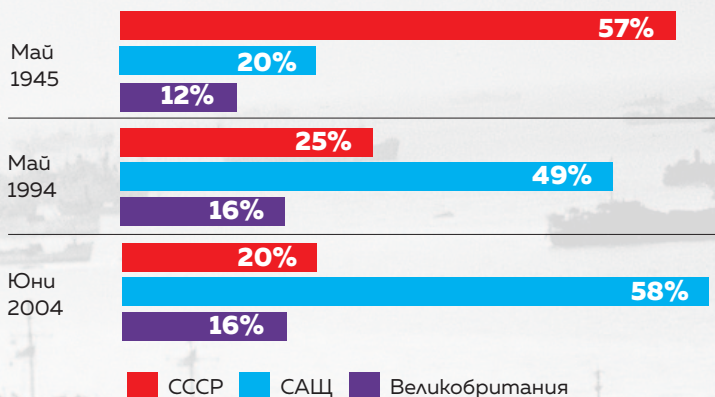
Като отправна точка за въпросите, които бих искал да поставя, нека да използваме следното социологическо проучване,

проведено във Франция:

На зададения въпрос: „Коя е страната, която според вас е допринесла най-много за поражението на Германия през 1945 г.?“ откриваме странен огледан отговор с почти 60-годишна разлика: през 1945 г. 57% от французите смятат, че това е СССР, докато през 2004 г. 58% от допитаните смятат, че това е САЩ.

Допитване във Франция:

„Коя е страната, която според вас е допринесла най-много за поражението на Германия през 1945 г.?“

Подобни резултати, с леки вариации, могат да бъдат наблюдавани и в останалите западноевропейски държави. Може би си заслужава да се запитаме на какво се дължи тази промяна във възприятието за Втората световна война.

Опирайки се на изследването на Пол Рикъор в „Паметта, историята, забравата“, може да различим три вида забрави:

1. На когнитивно ниво.
2. На прагматично ниво.
3. На институционно ниво:

държавната власт решава какво трябва да се помни и какво да се забрави, посредством изтриване и унищожаване на исторически паметници и манипулиране на текстове, както и с „честването“ на нови паметни събития.

Нека се върнем към отправната ни точка и следвайки методологията на Ноам Чомски, според която трябва да се обръща повече внимание на премълчаното и отсъстващото, а не толкова на казаното и присъстващото, да се опитаме да отговорим на въпроса: „Какво Европа иска да забрави, за да се утвърди като „морален и етичен стожер на общочовешките ценности?“.

Нека започнем с няколко прости въпроса:

ПРЕВЪЗХОДСТВО НАД ДРУГИТЕ КРАЛЕ

Какво означава името „Овърлорд“? В английския етимологичен речник можем да прочетем следното: „феодален началник, владетел, притежаващ феодалната власт на други владетели“, от *over* и *lord* (п.). В английската история – това е крал на едно от англосаксонски-

Янки маршируват под Триумфалната арка в Париж.

те кралства, които е имал превъзходство или власт над някои от другите крале и вождове. Думата е избрана през 1943 г. за кодова дума на проведен *Денят Д*.

Следващият, налагащ се от само себе си, въпрос е: Ако англосаксонците искат да „освободят Европа“, гали в този случай най-подходящата форма е чрез съюзен (феодтален владетел)? Защо в анализите на това събитие изследователите почти не обръщат внимание на тази малка, но явно красноречива подробност, към която един от основните актьори в тези исторически събития, Шарл го Гол, е особено чувствителен?

ЩЕ ИЗБЕРЕМ ВИНАГИ САЩ

Когато Жорж Помпигу прави възможното и невъзможното, за да осигури присъствието му на честването на 20-годишнината от десанта в Нормандия, получаваме следния отговор (недостъпен в писмена форма – радиоархив): „Решението ми е взето. Франция бе третирана като парцал. На 4 юли Чърчил ме из-

вика от Алжир в Лондон. Той ме накара да отида в един влак, където бе разположил щабквартирата си, както един благородник вика своя слуга. Той ми съобщи за десанта, в който не бе предвидено участието на нито една френска военна част. Ние твърдо се противопоставихме един на друг. Аз го упрекнах в това, че се поставя в подчинение на Рузвелт, вместо да му наложим една обща европейска воля. Той ми изкрещя с пълна сила: „Имайте предвид, че ако трябва да избера между вас и Рузвелт – ще избера винаги Рузвелт. Ако трябва да избираме между Франция и САЩ, ние ще изберем винаги САЩ. Ако трябва да избираме между континента и морските ширини, ще изберем винаги океана.“ Десантът на 6 юни беше англосаксонско дело, от което Франция бе изключена. Те бяха решени да се настаният във Франция като в неприятелска територия, както го бяха направили вече в Италия и както се готвеха да го направят в Германия. Те бяха приготвили своя военен наместник, който трябваше да управлява суверенно във

” Шарл дьо Гол е наясно, че самото име на операцията покрива нейната същност. Иначе казано, че целта на американците далеч не е „освобождаването на Европа от фашизма“, а налагането на феодални по своята същност стопански, политически и идеологически отношения

Франция с напредването на тяхната войска. Те бяха напечатали своите фалшиви банкноти, които биха имали изкуствено наложена стойност, и щяха да се държат като в една завоювана страна. Точно това би се случило, ако аз не бях наложил моите републикански комисари, моите префекти, моите освободителни комитети. И вие искате аз да чествам техния десант?! Можете да не разчитате на мен. В Прованс, моето място ще бъде на 15 август в Монт Феран, защото френските военни части бяха доминиращи в десанта в Прованс.“

Иначе казано, Шарл дьо Гол е наясно, че самото име на операцията покрива нейната същност. И че целта на американците далеч не е „освобождаването на Европа от фашизма“, а налагането на феодални по своята същност стопански, политически и идеологически отношения.

За повечето европейци гнес Втората световна война е свързана предимно с операцията „Овърлорд“ и филма на Спилбърг „Спасяването на редник Райън“. Това се дължи основно на американската нежна сила. Заедно с плана „Маршал“ за стопанско

възстановяване през 1946 г. са подписани и договореностите „Блум-Бърнс“ по отношение на културната политика и най-вече по отношение на културната промишленост. Бихме могли да обобщим тези съглашения по следния начин:

– В медиите (радио, кино, по-късно телевизия): 20% от културните продукти са френски, а останалите 80% – американски.

– Благодарение на американски „стипендии“ от страна на фондациите „Рокфелер“ и „Форг“ ударението в изследванията на съвременната история се измества от изучаване на

Среща на американски и руски войници при срутен мост над р. Елба, 1945 г.

” Какво означава, че честваме и помним десанта в Нормандия, а сякаш удобно забравяме 22 юни – свързан с операциите „Барбароса“ и „Багратион“? Историята винаги е своеобразен поглед към миналото с цел да се оправдаят действия в настоящето

архиви към интервюта, мемоари, „преку участници“.

Какво всъщност означава, че честваме и помним десанта в Нормандия, а сякаш удобно забравяме 22 юни – свързан с операциите „Барбароса“ и „Багратион“? Историята винаги е своеобразен поглед към миналото с цел да се оправдаят действия в настоящето.

За руснаците случващото се в Украйна е свързано с една болезнена памет за събитията между 1941 и 1945 г. (Израз на това са шестивията на „безсмъртните полкове“).

Европейската позиция предполага различен прочит на същото това минало:

а) Поставя се ударение върху действията на НКВД (Народен комисариат на вътрешните работи, известен с прилагането на репресиите от Сталин), Гладомора (смърт от глад на милиони семейства предимно от украински произход заради политиката на Сталин за колективизация), насилственото разкулачване (кулаците са заможни селяни, които се противопоставят на колективизацията) и индустриализацията.

б) Това би трябвало да оправдае и обясни защо ОУН (Организация на украинските националисти) на Степан Бандера и Шевченко усилено съдейства с Вермахта и в частност със СС в печално известната СС дивизия „Галиция“.

в) Основно ударение се по-

ставя върху пакта за ненападение между Германия и Съветския съюз „Молотов-Рибентроп“ (1939 г.), в който де факто е разделена Полша. Доста неудобен исторически факт, който СССР в продължение на повече от 50 години държи в тайна.

От европейска страна се премълчава или се говори по доста заобиколен начин за Мюнхенските съглашения от 1938 г., в които Франция и Англия позволяват на Германия и Полша да си разделят Чехословакия.

Далеч от това да искаме да изобелим или да очерним една страна, ни се струва важно да обърнем внимание на това, което се премълчава или върху което се набляга от всяка една от противопоставящите се страни тук и сега.

Манипулациите на паметта за Втората световна война се налагат като стратегически

момент в пропагандата на две противопоставящи се идеологии. Особено притесняващо е банализирането и нормализирането на фашизма като идеология, което е поне толкова перверзно и опасно, колкото идеализирането на социалистическия тоталитаризъм.

Описването на една картина в черно и бяло независимо от приетата страна, липсата на нюансиране и възможност за разумен спор води неизбежно до цензура и пропаганда от чисто идеологическа гледна точка, независимо от коя страна на барикадата се поставяме.

Като заключение бихме могли да кажем, че за същността на едно общество може да се научи много повече от това, което иска да забрави, отколкото от това, което то привидно се опитва да „помни“.

Американски и съветски генерали край бреговете на р. Елба, 1945 г.

8

СТАНИ ОСМИЧЕСКИ ДАРИТЕЛ!

Вече всеки от вас, който желае да бъде до нас по пътя на свободната журналистика, която се подчинява единствено на съвестта, може да го направи, като стане наш патрон! Можете да ни помогнете, като дарите средства през сайта на [Spisание 8](#) и в платформата [Patreon](#).

Своите сърдечни благодарности и любов отправяме към дарителите ни от последния месец:

Ани Лазарова
Ива Игнатова
Камен Каменов
Кремена Вичкова

Любимка Джумбева
Мария Иванова
Милен Луканчевски
Милен Тушев

Нана Александрова
Розмари Генова
Сиа Симова
Севдалина Братанова

Симеон Илински
Стефан Петров
Тихомир Виденов
Цветелина Спасова

Виж повече на: patreon.com/spisanie8

СПОМЕН ЗА ВЕСКА ЦИЦЕЛКОВА

БЪЛГАРКАТА С ДУХОВНА И ТВОРЧЕСКА ДАРБА
Е ПРИМЕР ЗА СЪСТРАДАНИЕ И СКРОМНОСТ

Мария Русева, снимки архив

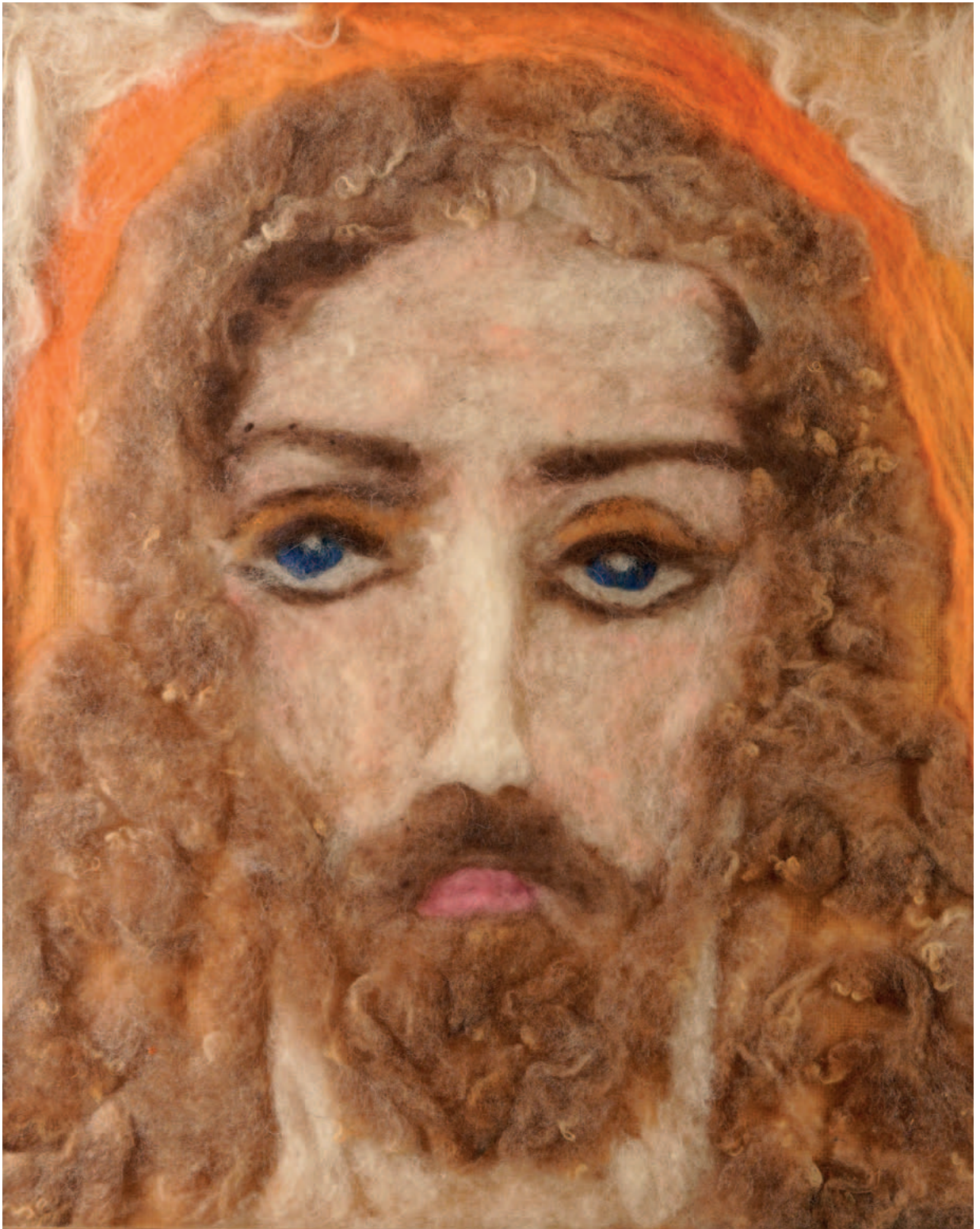
Василка Цицелкова е художник, извървял изключителен духовен път. Още като петгодишна вижда Христос. Пътува по целия свят, приема в дома си хиляди хора, сред тях и такива от културния елит на София. Духовна приятелка е на Людмила Живкова. Поети и писатели, художници и политици, всички обичат да се радват на нейната компания и гостоприемство. Другарува си с пророчицата Ванга и събира своите спомени за това приятелство в книгата „На кафе с Ванга“, издадена от Списание 8, както и в книгите на Жени Костадинова „Пророчествата на Ванга“, „И остави Ванга следа“. Ясновидката от Петрич ѝ казва: „Море, ке рисуваш вълни, вълни...“. Веска ѝ отговаря: „Вълните на морето? Ще ходя на море ли?“. „Вълна – повтаря Ванга, съсредоточена във видението си, – като Златно руно, оттам ке взимаш материал и един ден целият свят ке заговори за теб“. Тя прави портрети на Леонардо да Винчи, Богородица, архангел Михаил, св. Георги Победоносец, св. Петка, Учителя Петър Дънов, Бетовен и др. и е първият художник у нас, който рисува с вълна. Веднъж Дечко Узунов ѝ казва: „Аз съм пръв в боята, но ти си първа във вълната. Ние сме пионери“. Спомените си за нея разказва Малина Кулова, която я познава две десетилетия, а последните три години живее при нея, обгриввайки я до сетния ѝ час.

Тайната вечеря

Картините – защитници на България

Еля Веска е нарисувала 21 портрета на Христос за седем дни – по три на ден. В дома ѝ приживе тези картини бяха погредени под специален ключ, за да пазят България. За година направихме 10 изложби, като за месец събрах около 100 творби, които нейни приятели ми предоставиха от колекциите си. На изложба в Рибарица бяхме погредили картините в реда, по който бяха и в дома ѝ преди. Оказа се, че след три дни в същия този хотел, където са картините на Христос, отиват 120 пастори да пеят за Христос в два поредни дни. Така стана откриването на изложбата. Докато редихме обаче един от портретите падна три пъти на земята. Чудехме се защо се случва, накрая го заковахме, за да стои мирен и помежду си си казахме, че това трябва да е знак. Два дни по-късно се случи земетресението в Турция, но България остана защитена.

Иисус Христос

Бог отец, Иисус Христос и Светият Дух като гълъб

Рожество

„Бог много ме обича“

Тя пребиваваше в непрестанна връзка с Бог и ако нещо ѝ се приядеше или имаше нужда от каквото и да е, винаги се появяваше някой, който ненадейно ѝ го носеше. Винаги беше благодарна и казваше „Бог много ме обича“. До последно се молеше, изричайки: „Господи, дай ми сили да мога да ти служа по най-добрия начин“. Веднъж след някаква инжекция кракът ужасно я болеше и ходеше с бастун. След няколко дни я видях без бастуна, а тя ми разказа, че една вечер заплакала от болка и пред нея застанал Бог. Тя му казала, че плаче, защото много я боли и тогава той духнал към крака ѝ. Тя станала, отишла в работилницата си и започнала да го рисува така както го е видяла, заедно с Христос и Светия Дух като гълъб. Когато завършила картината, погледнала навън и видяла, че се е съмнало. Тогава болката вече я нямало.

Свръхсетива и връзка с други светове

Бях отишла при леля Веска, за да гледаме заедно филма „Остров“. Изведнъж усетих как цялата градина притихна и попитах защо изведнъж стана толкова тихо, да не би цветята да слушат филма? А тя спокойно отвърна: „О, ами разбира се, тук има и елфи, и ангели“. Друг път, когато едновременно двама души я оприличихме на оракулката от филма „Матрицата“ и ѝ го казахме, тя поиска да гледаме заедно с нея всичките му части в дома ѝ. След половината на втората част от филма тя изглеждаше сякаш спи. Не я обезпокоих в привидната ѝ дрямка, а когато и третата част свърши, я попитах какво е разбрала от филма, след като спа през повечето време. Тогава тя ми разказа сюжета, смисъла, поуците от него, а аз останах слисана. Тя беше гледала филма, но с други, духовни очи.

Българка от Розовата долина

Волфганг Амадеус Моцарт

Светите братя Кирил и Методий

Позна, че ще остана в „8“

Бях на стаж в Списание 8 вече петти ден, а там толкова ми харесваше, че бях казала на главната редакторка, че искам да остана за постоянно. „Нямаме свободни места сега“, каза ми тя напът към дома на леля Веска, където отивахме да ѝ занесем плодове и да я видим. Влязохме при нея.

– На теб много ти харесва при тях, нали? – наруши мълчанието баба Веска.

– Да – казвам, – наистина много ми гонпага работата.

– Ще останеш там – продължи тя, – двете с Ганета ще правите списанието.

Минаха се едва два месеца, дойде ковид и заради кризата екипът се пръсна, скоро останахме само двете с нея в редакторския екип на печатното издание. Всеки път, щом ме попитат как съм започнала да пиша за „8“, се усмихвам и разказвам тази история с благодарност към баба Веска, че успя да успокои душата ми и ме увери, че ще имам точно онова, за което силно копнеех.

Мария Русева

Уговорката за напускане

Целият ѝ живот бе много красив, затова и ни напусна по такъв начин. В дома ѝ цареше безвремие, спокойствие, един мир отвъд време и пространство. Един ден бе спряла да диша за няколко минути, после сподели: „Бях при дядо Боже, той ме взе при себе си. Аз му казах, че чакам един човек да дойде, и той ми разреши да остана още колкото е необходимо“. В последния ѝ земен ден беше в много добро състояние и стана така, че дойде да я види една фотографка, която направи много снимки на нея и картините. След това голям духовен учител, неин приятел, също дойде да я навести и благослови, а на изпроводяк ми каза: „Много хубава обстановка за напускане, къщата е чиста, тя е в добра телесна и умствена форма, заобиколена е от хора, които я обичат, освен това душата ѝ е в светлина и е въпрос на часове тялото да изключи“.

Орфей

„Няма край на пътешествието“

На 13 юни тя се влоши. Приятелка ми каза, че леля Веска очаква да я посети висок млад музикант. Човекът, заради когото се върна от онзи свят? Веднага се обадох на музиканта, за когото реших, че става дума. Оказа се, че е в София. Влезе, хвана я за ръце, оставихме ги насаме. Запя ѝ поема на Руми – „Няма край на пътешествието, няма никога край за влюбеното сърце да спре да се отваря“. Дали бяха минали две-три минути, усетих как нещо олекна, влязох вътре, точно в 22 ч. тя ни беше напуснала. Музикантът ми разказа как е усетил, че изведнъж е полетяла красиво като листо. На другия ден съседката ѝ ме вкара в хола на леля Веска и ми показа три портрета от 21-те на Христос, които оприличила на музиканта от предната вечер. Не очаквах това. Леля Веска си тръгна на празника Петдесетница с музика, с поезия и красота.

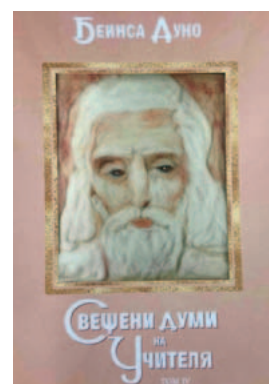
Света Богородица

Лудвиг ван Бетовен

Първите **30 души**, които се абонират за печатното издание на Списание 8 **от 8 август до 7 септември**, ще получат като подарък книгата **„Свещени думи на Учителя. Том IV“**, която е открита в личната книжна колекция на леля Веска и е издадена след края на нейния земен път.

Романът „Под игото“ на патриарха на българската литература Иван Вазов се появи, преразказан на „съвременен български“ за българчетата в чужбина на възраст между 8 и 15 години. Опростеният прочит е дело на актьора Руси Чанев, който е работил върху него 7 години. На корицата на книгата никъде не пише, че текстът не е истинският на Иван Вазов. В сайта на БНР може да се чуе и звукозапис. Промененият текст предизвика остри спорове в социалните мрежи.

Тук ви представяме мнението на актьора общественик Янко Лозанов.

Той е дългогодишен уредник на къщата музей на Иван Вазов в София и е автор на звукозапис с изначалния текст на романа, слушан от 4,5 милиона българи.

ПОДМЕНИХА НРАВИ с „навици“, ЯСТИЯ с „яденета“

И още безчет своеволия в глуповат преразказ и звукозапис на ПОД ИГОТО – менце!

Янко Лозанов, снимки архив

Позорната нова версия на „Под игото“

За какво му е на именит и обичан български актьор да осакати цветистия, жив език на Вазов, да го „превежда“ на съвременен изказ, сякаш днешните читатели са слабоумни, децата на българите нямат право на памет и дълбина, а Вазов е безкрайно далеч!

Това ли е представата ни за обучение в родолюбие – да си нагодим удобно и понятно всичко, което не разбираме днес, без да се потрудим да вникнем в неговата същност?

Да посегнеш на Вазовия език именно в ПОД ИГОТО – роман, който празнува езика, превръща го за пръв път, след пет века робство, в художествено изразно средство! Да извършиш това кощунство с гордост, да се трудиш върху това ялово дело седем години (романът е сътворен за малко повече от година, на теб са ти нужни седем, за да го преразкажеш!?), да направиш и звукозапис! Да те насърчават и възхваляват за стореното зло, да бъдеш разгласяван, разпространяван и разказван като някакъв великан на

духа, който е създал общонародно богатство? На сайта на Българското национално радио това изпитание за волята и търпението да е оповестено под заглавие „БНР чете ПОД ИГОТО“. Ако това е прочитът на националния ни роман от националното ни радио – горко ни, братя българи!

Послушах! Неслушаемо е!

НЯМА „ОБЕСИХА ГО НА КАСАПНИЦАТА“

Само „Обесиха го“. Няма го даже последното изречение, което хваща за гърлото поколения подред – „Тоя луд беше единственият човек, който се осмели да протестира“. Просто го няма! Пародийно, коварно, вандалско действие! Думата „касапница“ вероятно е премълчана от страх да не ни посетят за същинското значение на това мащабно злодеяние. Но най-тъжното е, че то представя някакъв гузен, хилав, плосък, примитивен, смален и недъгав вариант на гениалния текст, с недопустимо променен смисъл и отнета многопластовост, от който отсъства всеки помен за поетика и величие, а това превръща името на Иван Вазов на корицата в пълна и преднамерена измама. Сбития преразказ на всяка глава с по две-три изречения в свободен текст дори няма да обсъждам. И всичко това с оправданието, че било за деца! Толстой, който сега не е на мода, казва: „За деца се работи, както за възрастни, но по-добре“. Тази „работа“ не става нито за деца, нито за възрастни, понеже ограбва, подвежда и мамии децата, а възрастните гневи и натъжава. Принизява творбата, оскърбява автора и осакатява въздействи-

Янко Лозанов е актьор, общественик, радетел за опазване на българщината. Завършил е НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. Бил е преподавател по правоговор и художествено слово в катедра „Сценическа реч“ и водещ на предаването „Знаете ли български?“ по БНТ.

От 2015 г. е уредник в къщата музей „Иван Вазов“ в София, където ръководи Ателие за българско художествено слово „Обичам те, българска реч“. Автор е на звукозапис на текста на романа „Под игото“ от Иван Вазов от 1894 г. На 22 август 2015 г. Вазовите стихотворения „Опълченците на Шипка“, „Българският език“, „Паисий“, „Обичам те, българска реч“ и „Моите песни“ в изпълнение на Янко Лозанов са включени в Златния фонд на Българското национално радио.

През 2020 г. в Борисовата градина в София и в Античния театър в Пловдив по негова идея и сценарий е създаден концертът спектакъл „Българию, аз всичко тебе дадох!“, посветен на 170-ата годишнина от рождението на Иван Вазов.

През ноември 2023 г. по повод 140 години от написването на „Опълченците на Шипка“ изпълнява знаменития текст във видеопродукция заедно с музиката на „Кантата за четец и симфоничен оркестър „Опълченците на Шипка“ на Георги Андреев.

Произведения на Иван Вазов в изпълнение на Янко Лозанов може да намерите в Ютуб.

ето, посланията и прелестта на езика.

Това не е Иван Вазов, грази читатели и слушатели!

Не и неговият роман.

ОПАСНО ЗАЛЪГВАНЕ

Казвам го трийсет и пет го-

дини след първото ми изпълнение на „Опълченците на Шипка“, след като имах честта да бъда уредник в къщата музей „Иван Вазов“ – София, десет години след запис на моя, първи в България, пълен, свещен художествен прочит на романа от изданието на Т. Чипев – 1894 г., под редакцията на Иван Вазов.

Записах го с прекрасен екип на

” Въобще чуete ли колко „неразбираем“ гнес бил Вазов, как трябвало да превеждаме възрожденската си класика, за да я „припознае“ съвременният човек – знайте със сигурност – става дума за чисто безродие!

„Доли Медия студио“ – тонрежисьори: Живка Желязкова, Петър Петров, Евгений Манев, Ангелия Вихрова и Добромир Чочов, през 2014 г. – по повод 120 години от първото самостоятелно издание на романа и 70 г. от смъртта на издателя – Тодор Чипев. Качих го на собствения си сайт – понеже и тогава нямаше, и гнес няма никакъв интерес от обществените ни медии към изначалния текст. Нула внимание! Добър въпрос е защо медиите нехаят за появата на значим творчески труд, а се втурват тутакси да „подпомагат“ и разгласяват негодносчетата, които цапотят, гребният, пародират, осмиват, оспорват, рушат или уродливо кривят родната класика – тази склонност за целенасочено насърчаване на разпада, разрухата и омаловажаване на всичко родно значимо стана твърде натрапчива, придобива мащабите и значението на опасно залъгване и няма как повече да остава мълчано.

4,5 МИЛИОНА СЛУШАХА ИСТИНСКОТО „ПОД ИГО“

Създадох 16 часа и 30 минути професионален студиен запис с думите на Иван Вазов и никога от обществените медии не забелязат това. А там, на моя скромен и непознат сайт, изначалният текст

на ПОД ИГОТО бе слушан 4 500 000 пъти от цял свят. И никога от слушателите не спомена, че езикът е стар и неразбираем, че се нуждае от „превод“ и осъвременяване. Нелепо внушение на определен кръг „интелектуалци“, които се самопровъзгласиха за корифеи и обслужват съмнителни интереси, но биват щедро отрязвани и разгласявани като значими творци. Въобще чуete ли колко „неразбираем“ гнес бил Вазов, как трябвало да превеждаме възрожденската си класика, за да я „припознае“ съвременният човек – знайте със сигурност – става дума за чисто безродие! Жалко оправдание за вандалски посегателства над духовни светини! Подла лъжа, с която облъчваме съзнанието на младите българи, вместо да им обясним значението на непознатите гуми, за да запазим художествената стойност на българския език.

ПРЕСТЪПЛЕНИЕ КЪМ ПОКОЛЕНИЯТА

Това е родителското нехайство, заради което не успяваме да обясним на децата си красотата на авторовата реч. Това е учителското предателство, заради което преподаваме полткоректно повестването. Това е актьорската немощ, заради която не можем да внушим на слушателя чрез чувство, тон

и смисъл усещане за значението на отделната дума. Това е продажническата алчност и жалко чувство за малоценност, с които „модерният“ Ганьо – мултикултуралист, хитрец нагаждач и безнравствен плазмодий се срами от своя език и е готов да заличи всяка частица България от себе си, от децата си и от вас в името на чужда полза, битово удобство и гребна изгода.

Ето защо и заради какво подменяме авторовата реч, вместо да я разберем, обикнем и съживим.

Налице е въпросът имаме ли право да вършим това!

ПРЕТОПЯВАНЕ И ОБЕЗБЪЛГАРЯВАНЕ

Освен образователна и езикова въпросът има творческа, нравствена и законова страна.

Кой опазва правата на автори и произведения с погасена гавност и обществен гостъл?

Кой отговаря да бъде съхранена целостта и тъканта на творбата, името, достойнството и паметта на автори от общонародна значимост?

Особено остро стои и въпросът защо не секват попълненията тъкмо към най-българския роман и най-българското стихотворение на родния ни поет и писател?

За мен отговорът е ясен:

препопяването, на което сме подложени, напада яростно и последния щит на българското народностно самосъзнание – езика! Обезбългаряването достигна свещените национални текстове – хранилища на паметта. Средството е размиване на истинността!

Разбира се, всичко това е недопустимо, вулгарно и погло.

Няма да мине!

Понеже не сме индианци. Имаме не само пъстри носии и

древни предания. По тези земи има наша култура от хилядолетия. Има смайващи песни, български букви, писана памет, погинали в бран бележити владетели, просияли светци, велики творци, мозъчна духовност, жива вяра в Христа и мъдър народ! По тези земи сме ние, били са предците ни и ще пребъдат децата ни!

Ще опазим езика, рога и земята си!

Бог да благослови България!

АЗ СЪМ ЕВРОАТЛАНТИЧЕ?

П.П. Моля, ако в бъдеще някой колега реши да пренапише АЗ СЪМ БЪЛГАРЧЕ като „Аз съм евроатлантиче“ или да „преведе“ ОПЪЛЧЕНЦИТЕ НА ШИПКА като „Доброволците от село с име на планински храст“ – да напише на корицата само своето име и да не досяга името на Вазов.

Гениалният ни автор е живял за България и е пъл на езика ѝ. Както сам казва: „Тоя език преди мене го нямаше – аз го изрових от пожарите и от пепелищата на робството“! Няколко е как да знае, че днес някой безочливо и гръзко ще понечи да го „адаптира“. Той пише веднъж за Славейков, че: „стиховете му влечат тежките топузи на напъванията и безсилието“ и че: „Славейков насилва езика, кога пише стихове, поради липса на лирическа мощ“!

Разбрахте и без „адаптация“, нали!

Сега си представете какво би ни казал, ако можеше да чуе и прочете напъванията ни днес!

„Линее нашто поколение“ – за неразбралите пояснявам: Линееене се нарича смяната на телесната покривка (хитинова обвивка, кожа, пера, косми, люспи) у животните. Бива възрастова, сезонна и периодична. Обуславя се от нервната система и от хормони. При линееене селскостопанските животни се поставят на съответен режим.

Статията е публикувана във:

facebook.com/YankoLozanovIYAN.

„Да възродим зелените дворове!“ Този призив отправят група граждани от столичния квартал „Симеоново“ към всеки жител на планетата, който осъзнава своята лична отговорност за осъществяването му. Баща на начинанието е г-р Росен Милев – историк и културолог, основател на Готски информационен център „Дом Вулфила“, където от 20 години се работи върху изследването и прославянето на българската култура. „Да възродим зелените дворове!“ е още една духовна искра, проблеснала в това огнище на духа.

ДА ВЪЗРОДИМ ЗЕЛЕНИТЕ ДВОРОВЕ!

Столичанинът Николай Петров от рода Шикови постави началото на това прекрасно дело, като реши да запълни с пръст басейна в своя двор и да го превърне в зелена градина. Нека да го последваме!

Д-р инж. Гинка Стоева, снимки Добрин Кашавелов и архив

Идеята оживява заедно с Дебеляновия стих и незабравимия спомен за прекрасната розова градина на Ценка Бекова, или леля Ценка, както всички я знаят. „Това място беше нещо невероятно! Уханните и красиви рози бяха не само нейната голяма любов и страст, но и гордост за целия квартал. Когато леля Ценка беше жива, дори заснеха документален филм за тях. Щом идваха гости в „Дом Вулфила“, аз ги водех при нея, а тя им подаряваше по някое стръкче от градината. Мъчно ми е, че сега всичко това е унищожено. Наследниците разделиха

Вдъхновителят на начинанието г-р Росен Милев

на две имота. В едната половина се лее неуморно толкова бетон, че и половин квадрат зелена площ не остана. Другата половина тъжно пустее, обрасла с паразитни растения, и няма и следа от грижливо отглежданите рози“, споделя с огорчение Милев. Но носталгията към отминалото време не е основна движеща сила на похвалния замисъл.

Жизнената среда

На всички ни е позната картината с новостроящите се блокове на мястото на къщите с дворове, изчезващите плажове и дюни, обезлюдените села, чиито жители търсят препитание в големите градове. Там, където лете въздухът е нажежен от бетона, а полетата и градинките в междублоковите пространства все повече намаляват... Строежът на високите, гъсто разположени сгради затруднява свободното движение на въздушните маси и само трепти мараня над асфалта.

Поголовната сеч на гървета ощетява не само нас, хората, които търсим прохлада при климатиците вместо под сянката на зелената корона. Лишава птиците от естествената им среда за гнездене и размножаване. По данни на Българското дружество за защита на птиците към 2023 г. популацията на вида домашно врабче се е смалила с цели 52% (в сравнение с 2005 г., когато започва наблюдението). В европейски столици като Париж и Лондон малките птички са напълно изчезнали.

Ab urbe ad urbes!

Резултатът от блицпроучване на случаен принцип, направено лично от Росен Милев, сочи, че отрицателната посока на развитие към засилена урбанизация през последните десетилетия се наблюдава в Германия, Австрия, Франция и др. „Проблемът не е само у нас, но бих се радвал, ако инициативата за възраждане на зелените дворове тръгне

Николай Шиков наблюдава работата по превръщането на бетонния басейн в зелена градина.

Изглед от красивия зелен двор на дом „Вулфила“, откъдето тръзва идеята

от България. Нека вместо да изискваме от държавата, да събудим личното съзнание на хората и всеки да започне със собствения си двор или предблоково пространство“, споделя вдъхновителят на начинанието и неуморно обсъжда темата със съседите и приятели.

Той е убеден, че при разбиране и действия от тяхна страна силата на личния пример ще възкреси древния римски девиз: *Ab urbe ad urbes!* („От града към градовете!“).

Да разциментираме дворовете

Постепенно се появяват първите привърженици, споделящи възгледа на Ро-

сен Милев за възраждането на зелените дворове. Сред запалените сподвижници е летописецът Николай Петров от рода Шикови, посветил десетилетия от живота си за проучването на историята на Симеоново и околните села. „Тук поголовно се строи! В Симеоново събориха 260 построени, готови къщи в комплекс „Ривър парк“ – рекламиран с години, за да направят блокове сега. Това си е направо престъпление спрямо околната среда заради изхвърлянето на тонове цимент и строителни отпадъци!“, възмутено говори Шиков и добавя: „Време е да разциментираме дворовете!“.

Той се включва в делото на Росен Милев с личен пример. Решава да разруши басейна си и да отвори място за допълнителна зелена площ, както това е сторил с всеки друг свободен квадрат от двора си. С грижата на отговорен стопанин той отглежда цветя, зеленчуци и плодни гръвчета.

Привърженик на начинанието „Да възродим зелените дворове!“ е и проф. д-р Вася Велінова – директор на Центъра за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“, която разказва: „Започнала съм работа тук през 1997 година. Тогава мястото беше вилна зона с ниски къщи, вековни, сребристи борове и китни градинки. Всичко беше толкова красиво, направено с вкус. Самият проф. Дуйчев, в чийто дом се намираме, е бил

Иван Войков

западен планинар, който всяка неделя е по пътеките на Витоша. Полека-лека всичко си отиде и се построиха тези безлични блокове. Отсреща има къща с хубав двор, но когато стопанинът ѝ почине, наследниците едва ли ще го запазят... Край булевард „Пушкин“ имаше поляни. Имаше... Обичам природата и е хубаво, че има и други хора, които милеят за нея и искат да я възстановят, доколкото това е възможно“.

Уличката, носеща името на видния български историк и филолог, е нагледен пример за настъпващата промяна през годините. На нея старите къщи, потънали в зеленина, съжителстват с модерното строителство на жилищни блокове, останали без педя растителност.

Подобна гледка може да се види и в други столични квартали. Иван Войков – филолог, служител на Националния археологически музей, правнук на ген. Йордан Венедиков, споделя: „Аз съм израснал в къща с двор в кв. „Лозенец“ и винаги ми се е струвало, че това е най-добрият начин на живот. Там гнес са моите родители. Винаги се завръщам с голяма любов на това място при почти вековната къща, където е живял и дядо ми – Иван Венедиков, археолог, историк, траколог и филолог. Решен съм да я запазя, защото в нея е духът на моя род. Въпреки засиления интерес от страна на различни инвеститори няма да я продам. С цялото си сърце подкрепям идеята за опазване на зелените дворове“.

Какво ни пречи?

Делото, заченато в „Дом Вулфила“, набира скорост чрез съмишлениците, които радушно го посрещат, но положението е зависимо от много други обстоятелства, отвъд личното светоусещане.

Обърнахме се към арх. Искра Накова, проектант, преподавател в УАСГ, член на Камарата и на Съюза на архитектите в България, както и на Експертния съвет към Столичната община, с въ-

Арх. Искра Накова

проса: „Какво в нормативното законодателство на страната ни обуславя обезпокоителната тенденция на повсеместно застрояване в градовете?“.

Ето нейния отговор: „В първоначалния си вид нормативното законодателство е в полза на богатото озеленяване с много разнообразна растителност. Но възможността, която дава законът – за частично изменение на плана за регулация и застрояване, както и различните му тълкувания и методологии за прилагане водят до този резултат. Контрол от общините се осъществява само при въвеждане на съответния обект в експлоатация. Не на последно място, проблемите създават безхаберие, липсата на отговорност и средства от страна на държава, общини и хора...“.

Начинанието „Да възродим зелените дворове!“ е едно добро начало, което се нуждае от подкрепата ни, за да запазим красотата, прохладата и чистотата на нашата природа. Като граждани имаме лична отговорност да поддържаме и съхраняваме зелените пространства около домовете си, защото те допринасят за качеството на въздуха, осигуряват места за почивка и имат съществено значение в борбата срещу изменението на климата. Чрез това начинание можем да вдъхновим и други общности. Последването на примера ще позволи постепенно да превърнем нашите градове в по-зелени, по-красиви и устойчиви места за живеене.

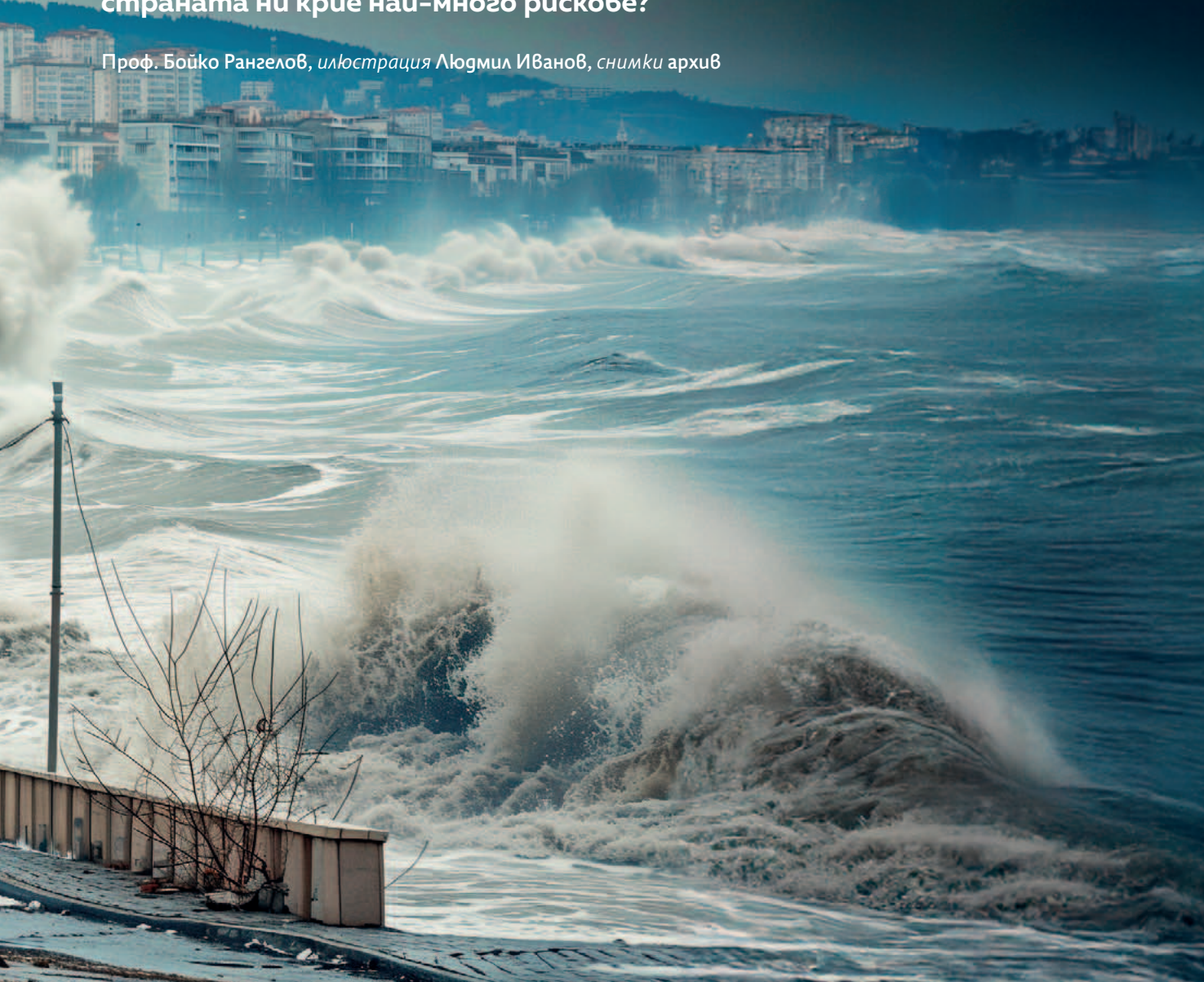
Къде е най-страшно да се живее у нас? Какви опасности ни дебнат? Кога и как могат да се случат бедствия, които да застрашат живота, здравето и домовете ни? Да се отговори на тези въпроси, не е никак лесно, защото трябва първо да поставим критерии за това какво е „най-опасно място“, защо е „страшно да живеем“ там, „колко страшно“ е в действителност и как можем да измерим тази „опасност“.

НАЙ-ОПАСНОТО МЯСТО ЗА ЖИВЕЕНЕ В БЪЛГАРИЯ

През III в. пр.Хр. потъва древногръцката колония Бизоне. Тя е наводнена от цунами, породено от огромно свлачище, което е причинено от земетресение. Това е действително събитие, случило се... на Северното Черноморие. Защо тази част от страната ни крие най-много рискове?

Проф. Бойко Рангелов, *илустрация Людмил Иванов, снимки архив*

Местата, където природата е съсредоточила своите „опасности“, са много и разнообразни. Често те са скрити за наблюдателите, а събитията там протичат през такива големи периоди от време, че поколенията забравят какво ги е сполетяло в миналото.

И така – кое е или кои са най-опасните места, застрашени от природните бедствия у нас? През 1991 г. бе направена Карта на геоложката опасност в България. Авторите ѝ се постаряха да съберат на едно място всички исторически сведения за станали природни бедствия по нашите земи и да ги обобщят в един документ (към картата беше подготвена и издадена цяла монография, описваща принципите на създаването ѝ, както и всички източници на информация, известни до този момент).

И ТОГАВА БЛЕСНА ЦЯЛАТА ИСТИНА

Оказа се, че в България съществуват всички бедствени явления, познати по света – над 60 на брой, с изключение на три: действащи вулкани, постоянен лед и пустини (въпреки че още тогава се наблюдаваха някои признаци на опустиняване в отделни части на Югозападна България). Но най-наситена с природни опасности с тежки последици за хората и инфраструктурата, и продължителност и постоянство на отрицателните въздействия от исторически времена до днес се оказва областта на Северното черноморско крайбрежие!

Какви са основанията за това? От една страна, са опасностите, от друга – застрашеният туристически сектор, от трета – наличието на голямо струпване на хора и промишленост в околията. Сега идва ред на водовите.

Ето един участък от Картата на геоложката опасност за указаната област (фиг. 1).

- ▶ **Очаквана земетръсна интензивност:** VII-VIII-IX до X степен (наблюдавана на самия бряг през 1901 г.) по Европейската макросеизмична скала за период от 500 години.
- ▶ **Пропадимост на лъос.** Опасността е по в северната част на Черноморието. Примесена е и с някои карстови опасности. Отрицателното влияние може да се очаква върху сградните конструкции, подземния добив и пропадането на земеделските земи. Нивото на разрушителната възможност е ниско, тъй като просто геоло-

гично и геофизично проучване може ясно да определи зони-те на възможна заплаха.

- ▶ **Каменопади и напукани сегменти.** Опасността се намира по скалите близо до морето. Обусловена е от т.нар. абразия и лесно може да бъде определена къде се намира. Ниска разрушителна възможност.
- ▶ **Действащи несеизмични разломи и скални нарушения.** Това са повърхностни геодинамични фактори с ниска разрушителна възможност (виж фиг. 2).
- ▶ **Кални потоци (вулкани) и извирание на газ.** Разположени са изцяло в морето (често са означавани като турбидити), те могат да предизвикат цунами. Изтичането на газ показва възможност за samozапалване. Всички те имат средна разрушителна възможност.
- ▶ **Действащи разломи и земетресения.** Типичният представителен сеизмичен из-

Фиг. 1. Карта на опасностите по северното българско черноморско крайбрежие

Фиг. 2. Нос Калиакра. Наблюдават се склонови прояви – действащи и спящи разломи и каменопади и свлечения.

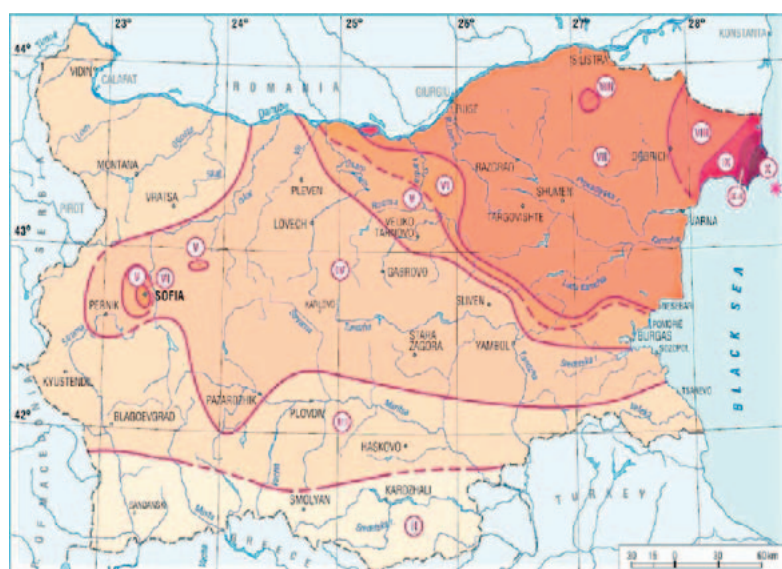
точник е т.нар. земетръсно огнище Шабла – Калиакра. Според картите на сеизмичната опасност това е един от най-опасните сеизмични действащи източници. Типичен пример е земетресението от 1901 г. – магнитуд 7,1, I тах (максимален интензитет) X EMS (виж фиг. 3). Местоположението на епицентъра е в морето на около 10 – 15 км от брега. Земетресението предизвиква слягане на големи блокове суша (около 3 км²), големи каменопади, свлечища и дори явни ефекти от цунами (около 3 м нахлуване на морето на пристанището в Балчик). Някои теории подозират задействане на напречното сечение на разлома, други – подводно свличане, но няма ясно потвърждение кое от всичко това се е случило. Има много исторически описания за древни силни земетресения с много големи

магнитуду, силни разрушителни ефекти и задействане на групи опасности, като свлечища, падане на камъни, цунами и т.н. Разрушителната възможност е много висока и предпазните и

обезопасяващи мерки са от съществено значение. Сеизмичният източник е един от най-активните и опасни по цялото Черноморие. Разглежданият район показва различни геодинамични елементи, а всички установени разломи имат своите типични особености (фиг. 4).

Нека да обобщим кои са най-големите рискове, които ни дебнат по Северното Черноморие.

- ▶ **Индуцирана (предизвикана) сеизмичност.** Някои данни за причинени от човека земетресения с магнитуд до 4,5 се наблюдават поради експлоатацията на огромното солно тяло край Провадия. Предполага се, че методът на извличане на солена разтвор чрез сондажи е причина за преразпределение на напреженията и предизвикване на относително слаби земетресения. Наблюдава се и слягане, както и аварирание на сондажи по солното тяло.

Фиг. 3. Макросеизмична карта на земетресението от 31 март 1901 г. Магнитуд – 7,1, максимална сила – X степен

- ▶ **Цунами.** Както беше споменато, някои местни земетресения могат да предизвикат цунами. Наблюдавани са и далечни вълни цунами със сеизмичен произход – с източници от Крим, Северноанатолския разлом, Вранча и гр. Има данни за цунами, създадени от други явления – като подводни свличания (турбидити), атмосферни смущения, както и с неизвестен произход. Типично представително събитие е това от 7 май 2007 г. То създава локални изменения на морското ниво с амплитуда около 3 м. Моделите, изчислени въз основа на подводно свлачище (тъй като сеизмична дейност не е открита), както и на атмосферен произход, не потвърждават със сигурност източника на този механизъм за създаване на цунами. Има някои предположения, че подобно явление може да бъде предизвикано и от големи газови емисии и кални вулкани. Моделните изчисления за някои типични случаи показват, че височината на цунами не може да надхвърли 3 метра. Но други модели показват много специфичен ефект (поради рефракция) от някои местни особености на гънния релеф и геометрията на брега, които могат да насочат силата на цунами към някои локални участъци. Това може да бъде много опасно и изисква специални изследвания и моделиране. Засега разрушителната възможност се оценява като средна.
- ▶ **Свлачища.** Почти цялата територия на Северното

Фиг. 4. Схема на разломите, разломните системи, разломни сателити (кленове) и ешелони с елементи от тяхната геодинамична дейност (от Варна до крайбрежието на Южна Румъния)

Легенда: звезда – действащ; ромб – спящ; кафяв овал – ешелон; червена линия – разлом с изразена морфология; светкавица – с ярко зацепване; триъгълник – пълзящ; кръг – спящ, неактивен; квадрат – листричен (полегато затвърещ); стрелка нагоре – изтичане на газ.

черноморско крайбрежие се състои от големи действащи свлачища, които се пораждат от валежи, промени в нивата на подпочвените води, предизвикани от земетресения, и гр. Разрушителната възможност е много висока и преди векове са унищожени много пътища, сгради и други съоръжения (случаят Каварна, III в. пр.Хр.). Случаят Каварна е станал христоматиен. През III в. пр.Хр. земетресение задейства свлачището на Чиракмана край Каварна. Огромни маси от скала се свличат в морето (те и досега личат – фиг. 5.), а селището (гръцката колония Бизоне), разположено на платото, е наполовина унищожено и се премества навътре – по-далеч от брега. В съвременността огромното свличане край спирка

„Журналист“ на Златни пясъци затвори за няколко години крайбрежния път.

- ▶ **Ерозия на сушата и крайбрежните скали (абразия).** Широко разпространена по цялото крайбрежие. Много ясно изразено и може да се избегне. Ниска разрушителна възможност.
- ▶ **Нахлуване на солени води и салинизация (осоляване).** Широко разпространено и някои засолените земи са негодни за ползване. Ниска разрушителна възможност.
- ▶ **Наводнения.** Внезапните наводнения са често събитие, обикновено свързано с бури. Те могат да засегнат низините и речните естуари и делти. Висока разрушителна възможност.
- ▶ **Бури.** Цялото черноморско крайбрежие е уязвимо на бури. Често с тях се наблюда-

Фиг. 5. Чиракмана – огромно свлачище от III в. пр.Хр.

дават и високи нива на морската вода, която понякога се повишава до няколко метра. Често по време на бурните ветрове се затварят пристанища. Градушките и снежните бури са обичайни за зимата. Като цяло – висока разрушителна възможност.

- ▶ **Заледеяване.** Северната част на крайбрежието често е засегната от заледеяване през зимата. Понякога дори морето замръзва.
- ▶ **Комплексни бедствия.** Голямата специфика на изследваната област са т.нар. „комплексни бедствия“. Това означава възможността едно мощно разрушително събитие да предизвика различни вторични опасности. Например: силно земетресение => каменопади (свлачища, турбидити) => цунами или пък проливни дъждове => свлачища или изтичане на газ от дълното (кални

вулкани) => турбидити => цунами и т.н. Такива събития са документирани напоследък при различни археологически разкопки (например храмът на Кибела в Балчик).

ОПАСНИТЕ МЕСТА

През последните години бяха събрани масиви от данни и сведения от исторически описания, археологически разкопки, полеви

Фиг. 6. Храмът на Кибела в Балчик, III в. пр.Хр. – VI в. сл.Хр. Следи от пожар, силен трус, отложения от цунами. Останките са покрити от мощно свличане и последваща седиментация от ерозия.

експедиции, геоморфологични и геофизични изследвания и археосейсмологични проучвания на археологически обекти и наблюдавани систематични сеизмични деформации и дислокации на различни по вид структури. Представяме ви данни от няколко национални и международни експедиции в рамките на двустранното сътрудничество България – Русия, проведени през 2018 – 2022 г.:

Дуранкулак – много древен обект, развит в дълъг период от време от неолитни структури до средновековни сгради с наблюдавани сеизмични ефекти (масивни деформации и премествания) и документирани съвременни разломи. Установени са нови следи от неизвестни досега древни трусове със значителен интензитет.

Балчик – сравнително дълготрайно бедствие в Балчишкия комплекс (443 – 445 г. сл.Хр.) с последващо разрушаване и пог-

ребване на храма на Кибела: земетресение, цунами, свлачище, покритие от ерозионни сегменти (фиг. 6).

Каварна – древногръцката колония Бизоне е потънала, наводнена от цунами, породено от огромно свлачище, което от

своя страна е заради земетресение. И понастоящем се намират артефакти (пристанищни съоръжения и др.) под водата на няколко десетки метра от брега. Мястото е пример за огромно комплексно бедствие, довело до изчезване на половин град с всички древни пристанищни съоръжения.

Калиакра – древен град, крепост и крепостни стени, които са източник на много палео- и археосейсмодислокации. Геоморфоложки изразени действащи разломи, свлачища и каменопади.

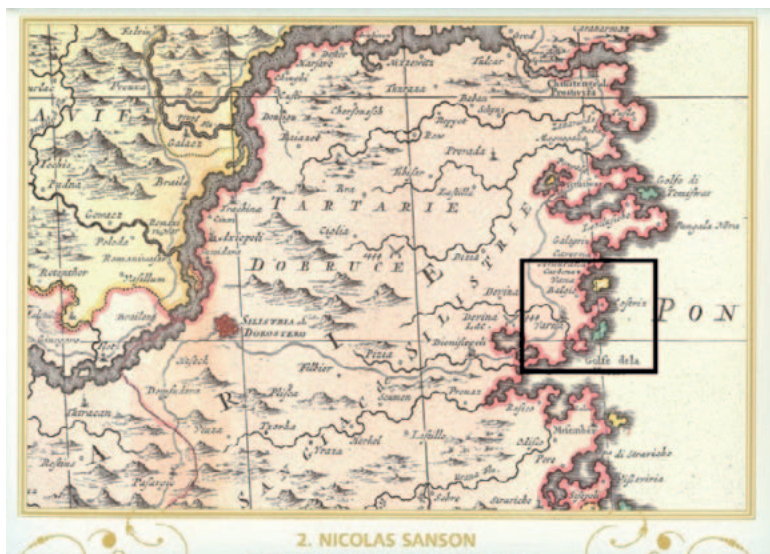
Яйлата и Камен бряг – документирани са абразионни ефекти и мощни каменопади през холоцена.

Варна – в стария град Огесос има много римски сгради с наблюдавани сеизмични ефекти върху запазените антични структури – Римските терми (фиг. 7), раннохристиянска базилика и др.

Побитите камъни – природният резерват е съхранил дълготрайна геоложка история на

Фиг. 7. Сеизмични деформации, наблюдавани в римските терми във Варна

Фиг. 8. Античната карта на Никола Сансон от 1648 г. Вижда се изчезналият остров в морето срещу Аладжа манастир (черният квадрант).

сеизмични и геоморфологични ефекти върху вертикалните каменни колони – от холоцена досега има запазени сеизмични размествания.

Провадия – Солницата – най-старите документирани разрушителни ефекти от силно земетресение в Европа – 45 – 46 в. пр.Хр., с определено прогнозно епицентрално местоположение на огнище Калиакра – Шабла и мощност на събитието – магнитуд над 7,5!

Комплексно бедствие в Каварна – през III в. пр.Хр. на платото Чиракмана се е случило земетресение, последвано от цунами и свлачище – комплексно

бедствие, документирано по-рано от исторически описания на хронисти и потвърдено от полева експедиция.

Аладжа банка – сензационно откритие на изчезнал остров в Черно море след XVI в. сл.Хр. Островът е изобразен на антична карта от 1648 г. [Факсимиле Никола Сансон, 1648 г.] – фиг. 8.

В направения преглед на преишни и скорошни проучвания за природните опасности, тяхната разрушителна възможност, местоположение и отрицателни последици са представени основните рискови фактори за Северното българско черноморско крайбрежие. Описаните

събития и явления показват голямо разнообразие от опасности за инфраструктурата и хората, живеещи и почиващи в тази част на страната.

Изследванията показват, че най-опасната площ в България по отношение на природните бедствия и техните последици е Северното ни Черноморие. Като част от туристическия отрасъл, тази област е много населена особено през лятото. Това поставя въпроса за снижаване на очакваните отрицателни въздействия от всички тези бедствия, което е част от националната безопасност за хората и околната среда.

КЪДЕ КАКВО БЕДСТВИЕ МОЖЕ ДА СЕ СЛУЧИ

Какво е здраве? Отличната работа на нашите клетки, органи и тяло, така, както го е предвидил Творецът. Но то включва също и душевно здраве, което означава способност да излъчваме светлина, да се радваме на живота, да сме състрадателни и добронамерени към живия свят и планетата Земя. А какво е болест? Очевидно това са нарушения в работата на клетки, органи и цялото ни тяло, както и неравновесно състояние на нашата душа, която се е предала на отчаяние, униние, страх, мъка, болка, тъга, омраза, самоосъждане.

Как от здравето се стига до болестта? Колко от нас вярват, че болестите са неизбежни по пътя към старостта? А защо да не повярваме, че съществува живот без болести до дълбока старост, а старостта може да бъде много забавена и отложена? Има толкова примери на хора, живели по 120 и повече години и останали на крака до сетния си дъх. Какво ги отличава от останалите?

ДУХОВНИ ПРИЧИНИ ЗА БОЛЕСТИТЕ

и пътят към съвършеното здраве

Румяна Халачева, илюстрации Adobe Stock

Болестите имат две причини – телесна и духовна. Телесната се състои от четири неща: лоша храна, неправилно дишане, неизлагане на слънце и липса на движение. А духовната причина се корени в отрицателните ни мисли и чувства.

И докато телесната е ясна за много хора, духовната все още остава неразбрана докрай.

Човек живее, мисли, прави нещо... Ту обича, ту мрази. Ту се радва, ту скърби. Ту се усмихва, ту се ядосва... Когато ги редува по този начин, нещата

са криво-ляво добре. Но когато дълго се загържи на едно лошо чувство, то кара струната на здравето да затрепти фалшиво и да избие в болест.

МИСЛИТЕ

Умът материализира всяка отрицателна мисъл, която поддържа дълго и настойчиво, и след време тя се проявява в тялото на човека.

Най-лесният начин за справяне с отрицателните мисли е изработването на една или повече словесни формули, като например: „Призовавам

Светлината и Доброто!“, „Бог е винаги с мен!“, „Усещам Божията закрила и присъствие!“. Всеки може да измисли такова словосъчетание, което трепти в съзвучие с душата му, и да започне да си го повтаря незабавно, когато го връхлети лоша мисъл. Така тя ще бъде прогонена навреме, преди да остави отпечатък в тялото.

Много полезно упражнение е също използването на силата на гумите и техните трептения. Когато сме тъжни и унили, можем да си повтаряме на глас „радост“ много пъти. Когато усещаме сърцето си празно, можем да си повтаряме „любов“. Когато ни тормози остаряването, можем да си повтаряме „младост“ и т.н. Важното е да произнасяме гумите с чувство, което да усетим със сърцето си, защото чувството кара нашите мисли и желания да се сбъдват.

ЧУВСТВАТА

Чувствата са по-висшето състояние на мислите. С една лоша мисъл можем да се справим сравнително

КОЯ МИСЪЛ КАКВА БОЛЕСТ ВИКА

- ▶ Осъждането води до болести и камъни в бъбреците.
- ▶ Омразата (старата гума е „жлъч“) тежи като камък в душите ни и съответно води до болести и камъни в жлъчката.
- ▶ Когато мисълта за работа и пари изместити любовта, тогава заболява сърцето.
- ▶ Страхът и постоянното безпокойство поразяват стомаха, а страхът, че не ни бива гостатъчно, причинява язва.
- ▶ Продължителното състояние на дълбока тъга и липсата на радост от живота причиняват диабет.
- ▶ Когато не искаме някой човек да присъства в живота ни, ние изграждаме в съзнанието си щит срещу него и заболява щитовидната жлеза.
- ▶ Чувството за несигурност кара хората да ядат прекомерно и да затлъстяват. Когато осъзнаят, че няма нищо сигурно на този свят освен връзката ни с Бога, и се научат да се доверяват на живота, свръхапетитът и пълнотата изчезват от само себе си.
- ▶ Когато се нагърбим с много работа и отговорности, ни заболява гърбът, защото животът се е превърнал в тежест.
- ▶ Когато продължим с години да вървим в неправилна посока, отклонявайки се от предназначението си, с което ни е изпратил на Земята Творецът, започват да ни болят краката.
- ▶ Финансовите притеснения предизвикват болки в кръста.
- ▶ Силното и дълго поддържано негодувание причинява рак. Ако негодуванието е към любимия, ракът е в половите органи. Ако е свързано с децата – ракът е в гърдите при жените; ако негодуванието е към себе си – ракът е в стомаха; ако негодуванието е към живота и Бога – ракът е навсякъде.

лесно, защото тя е плод на мозъка. Но лошото чувство излиза от душата ни и за да го преодолеем, трябва да променим своето светоусещане. Ако отрицателното чувство се появи, но бързо успеем да простим, да го изчистим и да не оставим следа от него, то няма да нанесе поражения на тялото. Но ако го подхранваме постоянно и го таим в себе си, позволявайки му да ни залива от време на време, тогава болестта е сигурна. Неправилните чувства най-често са насочени към другите, които са ни наранили, и са гняв, злоба, омраза, отмъстителност, жестокост, ревност, завист... Но не помалко разрушителни са чувствата, насочени към нас самите: вина, самообвинения, чувство за несигурност, ниска самооценка, тъга, униние, покруса, отчаяние, страх, алчност, чувство, че сме жертва, чувство, че сме винаги прави, а всички покрай нас грешат... Съществува дори неправилно състрадание, при което толкова се вживяваме в страданието на близък човек, че по мисловен път пускаме болестта му в себе си. Ако сме от този тип хора, можем да си казваме в такива случаи: „Обичам те и те благославям да се изцелиш, но съм свободен/а от твоята съдба и оставам съвършено здрав/а!“.

МЕДИЦИНАТА

Но нека да навлезем в подробности при духовните причини за болестите. В последните десетилетия човекът започна сякаш да вярва на медицината. Хирургията и зъболечението имат изключителни постижения. Дори спорните антибиотици могат да спасят човешки живот. Но философията на съвременната медицина разглежда физическите

страдания като независими от душата на човека. И се опитва с хапчета да потиска признаците на болестта, вместо да лекува същинската причина. В по-стари времена лечителите са разкривали пропукванията в съзнанието на хората, които са пуснали в телата им мрак вместо светлина и са довели до гагена болест. И не просто са предписвали билково лечение, а са учели страдащите как да изчистят душите си. Днес такива лечители са рядкост. Затова пък вече ни е гагено знанието, че можем сами да открием всяко неразположение в тялото си и да разберем как да го отстраним. Достатъчно е да седнем в тишина, да се самовгълбим и да огледаме с вътрешното си зрение тялото отвътре. Тогава можем да видим всеки орган и неговото състояние. Можем да помолим висшия си аз за помощ, за да изчистим страданието на душата, което е разболело тялото. Можем да извикаме божествената лечебна светлина и да я насочим към болното място, придружена с молитва.

ПОМОГНИ СИ САМ

За съжаление, често пъти ние просто предпочитаме да пием цял живот хапчета с шепи и да понасяме страничните увреждания на органите, до които водят, вместо да направим усилие, за да разберем причините за нашите болести и да ги отстраним. „Помогни си сам, за да ти помогне и Бог!“, е казал народът, а от българските поговорки по-верни няма, както твърди един приятел грък. Лесните и удобни решения обичайно не са добри. Ако се молим и Висшата сила реши да ни помогне, тя няма да го направи даром, а ще ни постави пред трудни задачи и ще изиска от нас усилия. Ще дам пример с близък приятел състудент, когото не бях виждала много години. Срещнахме се и той беше госта напълнял. Движеше се като „гълтнал бастун“. Каза ми, че има четири дискови хернии и изпитва болки. Попитах го защо не отиде на няколко от онези изпукващи масажи, при които ти наместват гръбнака. Отвърна, че лекарите не позволяват, но бил помолил Бог за помощ. Пропуснах да кажа, че е силно вярващ. Попитах как Бог ще отстрани механичен проблем като неговия, а той ми отвърна, че не знае, но Бог знае. Срещнахме се отново след половин година. Той изтича с лекота по стълбите, за да ме посрещне. Беше отслабнал с двадесетина килограма и се движеше като в студентските ни години. Бях удивена, а той разказа, че поради липса

ДА ОРИ ПРИ НАЙ-СТРАШНИТЕ ЕПИДЕМИИ В ЧОВЕШКАТА ИСТОРИЯ, КОГАТО СА ИЗМИРАЛИ МИЛИОНИ ХОРА, ДРУГИ СА ХОДЕЛИ МЕЖДУ УМИРАЩИТЕ И СА ОСТАВАЛИ НЕЗАСЕГНАТИ. ЗАЩОТО НЯКОИ ХОРА СА ИЗГРАДИЛИ СИЛЕН ДУХ, СВЕТЛА ДУША И ИЗПЪЛНЕНО С ЛЮБОВ СЪРЦЕ. ТАЗИ ТРОЙНА ЗАЩИТА Е НЕПРОБИВАЕМА

на работници за усиления летен сезон му се е наложило три месеца да работи в собствената си фирма като шофьор, разносвач на тежки каси и чували с хранителни изделия. Работел от ранна сутрин до късна вечер, пиейки само по някое кисело мляко от стоката си. От голямото и продължително физическо усилие, съчетано с оскъдна храна и стопяване на мазнините, мускулите му се стегнали толкова, че изправили гръбнака и херниите изчезнали. Заради безпрекословната му вяра Бог му бе дал изпитание, което да го излекува, и той го бе приел. Ако беше казал: „О, не! Аз не мога да се напрягам така с гискови хернии!“, щеше да си остане болен. Но тази случка показва и още нещо – физическото ни състояние зависи от нашия силен дух и воля. Когато се съсредоточим, съберем цялата си душевна сила и си кажем, че сме млади и здрави, то се случва.

РОДЪТ

Наследствените болести не са нищо друго освен наследени модели на мислене и поведение от нашите предци. По женска линия в рода най-често се предават душевни състояния като работохолизъм или мързел, постоянно бързане и напрежение, завист, злоба, кривотия, вечно недоволство от другите, липса на радост от живота, поучително поведение... По мъжка линия се предават грубост, пиянство, принижаване на жените, склонност към насилие, цинизъм, непочтеност, алчност, перчене и налитане на бой, загуба на самообладание... Гледайки от деца и попивайки тези мисловни и поведенчески модели, ние несъзнателно поемаме болестите, които те носят. Ако осъзнаем роговата обремененост, можем да я изчистим волево за себе си. А можем и да измолим прошка, да направим със свободната си воля отказ от роговата орисия и да я изчистим за целия род, така че да няма сила да премине в нашите потомци.

ПАРИТЕ

Настройката „Няма значение какво ще работя, важното е да изкарвам много пари“ неизменно води до болки, скованост и дори парализа на краката, защото в стремежа си към богатство отказваме да следваме предназначението си и поемаме в грешна посока. А когато се вслушваме в сърцето си и правим това, за което сме създадени, материалното богатство идва само.

В ПО-СТАРИ ВРЕМЕНА
ЛЕЧИТЕЛИТЕ СА
РАЗКРИВАЛИ
ПРОПУКВАНИЯТА В
СЪЗНАНИЕТО НА ХОРАТА,
КОИТО СА ПУСНАЛИ В ТЕЛАТА
ИМ МРАК ВМЕСТО СВЕТИНА И
СА ДОВЕЛИ ДО ДАДЕНА БОЛЕСТ.
И НЕ ПРОСТО СА ПРЕДПИСВАЛИ
БИЛКОВО ЛЕЧЕНИЕ, А СА УЧЕЛИ
СТРАДАЩИТЕ КАК ДА ИЗЧИСТЯТ
ДУШИТЕ СИ. ДНЕС ТАКИВА
ЛЕЧИТЕЛИ СА РЯДКОСТ

КАРМАТА

Всеки от нас се е прераждал много пъти на Земята и е „изграл“ различни роли. Били сме и насилници, и насилвани; и господари, и роби; и богати, и бедни; и високомерни, и скромни; и мъже, и жени... Всяко наше преживяване е оставило запис в клетъчната ни памет и в душата ни. Белезите по рождение показват, че на това място човекът е получил тежка рана в предишен живот и е загубил от нея. Има деца, които се раждат с увреждания. Причината за това е или в някой техен минал живот, или в необходимостта родителите да платят със страданието по недъгаво дете за свои минали прегрешения. Децата, които не проговарят до пета-шеста година, вероятно са дали обет за мълчание преди векове. Много болести, които се проявяват в по-късна възраст, също се дължат на сторено в минали прераждания.

Темата за кармичните товари е особено важна днес, когато се създава новият свят, предсказан и в Библията, и от нашите видни пророци на XX век. Тъй като той ще бъде свят без насилие, принуда и съревнование, и ще се основава на законата за любовта, в него могат да преминат само хората, които напълно са изчистили душите си от всички отрицателни неравновесни състояния и са ги заменили с любов, благодарност и грижа за живия свят и планетата. Това означава осъзнато освобождаване от всички кармични товари, а то се постига чрез прошка и даване превес на

любовта над всичко останало. Лесно на думи, трудно на дело. Начинът да се постигне такова изчистване е чрез духовни упражнения, като „Изцеление на времевата линия“ на Сал Ракели, регресия, тета-хийлинг, рейки, метода „Силва“, метафизична анатомия, влизане в Акашовите записи, работа с всемирната енергия и много други. А можем просто да се научим да се молим така, че молитвите ни да достигат до Висшия свят и да получаваме пряка помощ оттам.

СТРАДАНИЕТО

Когато човек страда, това означава, че се намира в преломен момент от живота си, когато трябва спешно да научи нещо ново. Страданието се явява катализаторът, чрез който се постига нужното осъзнаване. Болестта като вид страдание не е присъда. Тя е просто погсказка, че нещо дълбоко грешим в храненето, начина на живот, мислите, чувствата, работата със съзнанието и е време да го поправим.

ПРИЕМАНЕ

Много болести се дължат на неспособността да приемаме това, което ни се случва. Припяването „Защо все на мен?“ или „Няма ненаказано добро“ и усещането, че сме жертви, е един от сигурните пътища за увеличаване на страданието. В действителност и най-тежките неща, които ни

се случват, са или последица от кармичен товар, който носим, или са допуснати от нас на енергийно ниво заради настройката на съзнанието, която сме си направили. Дори черната магия, която е много мощно насочване на тъмни сили към нас, не би ни засегнала, ако не го допуснем на енергийно ниво. Когато се научим да не роптаем срещу съдбата, а да приемаме всичко случващо се като заслужено, да изплуваме над болката и обидата и да живеем с благодарност, ние се освобождаваме прегрочно от оръсията си.

СТРАХЪТ

Неслучайно той постоянно и умишлено е насаждан в съзнанието ни от световния управляващ елит с всички възможни средства – новини, реклами, филми, изкуство, внушения за богатството като висша форма на щастие, военни действия, открити прояви на насилие над свободния дух. Страхът е напълно безсмислено чувство (не говорим за здрав разум и предпазливост, а за чистия, първичен, безпричинен страх). Той поддържа душите ни в нискочестотните трептения, които са нужни на управляващите, за да запазят Матрицата. Силата на страха е вече толкова голяма, че някои хора буквално умират от страх. Осемдесет процента от смъртните случаи на изгубени в природата се дължат не на истинска смъртоносна причина, а на това, че човекът е изпитал ужас и сам е предизвикал гибелна случка. Страхът е най-лошият съветник. Единствено под неговото въздействие човек може да вземе решение, което очевидно е против собственото му благо и здравия разум. Мой познат влезе в болница с бъбречна криза в периода, когато при приемането задължително правеха тест за ковид. Тестът излезе положителен. Човекът изпадна в ужас, започна да се задушаваше от паникатаки и за два дни почина.

ЧУЖДА СЪЩНОСТ

Аурата на човека е неговото защитно силово поле. Когато в нас се появи лоша мисъл или чувство, тя отваря пробойна в аурата ни. Низшите астрални същества, които постоянно се навъртат около нас, чакат точно това и влизат в съзнанието ни. Те улавят отрицателната мисъл и започват да я усилват, надхвайки ни да направим нещо лошо. Унищожителните чувства, наркоманията и развоението на личността винаги се дължат на чужда същност, проникнала в нас.

ХРАМЪТ НА БОГА

Всяко страдание, включително и болестта, в крайна сметка води до една цел: отказ от всички материални начини за справяне с трудностите. Страданията ни тласкат към постигане на такова равнище на съзнание, при което всяко наше желание се сбъдва и всяка болест може да бъде изцелена само със силата на мисълта. Можем да определим това равнище като събуждане на нашата божествена същност и пряко свързване с родителя Творец, при което ние не просто се молим, а заявяваме желанията си и се превръщаме в сътворци на живота.

Такова равнище е постижимо само за хора, чиито желания, дори когато се отнасят до самите тях, целят благо на цялата общност и планетата ни. Това е смисълът на библейския израз „да съградим Божи храм в душите си“. Според едно предание, когато затворили Соломон в ага, той почнал да мери мястото на дължина и широчина. Попитали го какво прави. Той отвърнал: „Меря мястото, където ще съградя храм на Бога“. Тогава го изпъдили от ага.

И Учителя ни съветва: „Като дойдат низшите същества в тебе, ти се присъедини към божествените замисли и низшите същества ще те оставят на мира“.

КАТО ДЕЦАТА

Замисляли ли сте се защо някои хора погрозняват с годините, а други остават красиви на преклонна възраст? Защото грозните мисли и чувства рано или късно оставят своя отпечатък върху лицето и тялото на човека. А красивите мисли карат лицата да светят дори и през бръчките.

Защо възраст остарява? Защото губим

ВСЯКО СТРАДАНИЕ ВОДИ ДО ЕДНО: ОТКАЗ ОТ ВСИЧКИ МАТЕРИАЛНИ НАЧИНИ ЗА СПРАВЯНЕ С ТРУДНОСТИТЕ. СТРАДАНИЯТА НИ ТЛАСКАТ КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ТАКОВА РАВНИЩЕ НА СЪЗНАНИЕ, ПРИ КОЕТО ВСЯКО НАШЕ ЖЕЛАНИЕ СЕ СБЪДВА И ВСЯКА БОЛЕСТ МОЖЕ ДА БЪДЕ ИЗЦЕЛЕНА САМО СЪС СИЛАТА НА МИСЪЛТА. МОЖЕМ ДА ОПРЕДЕЛИМ ТОВА РАВНИЩЕ КАТО СЪБУЖДАНЕ НА НАШАТА БОЖЕСТВЕНА СЪЩНОСТ

детското си любопитство и радост от живота. Защото ги заменяме с отрицателни, тежестни мисли и чувства. Защото попадаме в капана на страха и съмненията, на алчността и желанието за власт и богатство. И като последица от всичко това ние прекъсваме връзката си с Твореца. Така спираме да се зареждаме от висшия свят и позволяваме на низшия да изчерпва силата ни. Точно това е старостта – загуба на силата. Има един прекрасен разказ на Величка Настрадаинова – „Госпожица Вещицата“. Може да се намери в интернет. Той показва как насаждането на мислите на Айнщайн например у друг човек ще превърне този човек в Айнщайн. Колкото дълго успеем да запазим чисти мислите и чувствата си, както в детството, толкова дълго ще запазим и младостта.

Гледайте разговора ни с Румяна Халачева на тема „Заблудите в медицината“ в Ютуб канала на Списание 8.

Пътищата за изцеление

ЗДРАВΟΣЛОВНО ХРАНЕНЕ

То изключва месото, бялото брашно, бялата захар, рафинираното олио, маргарина, алкохола (е, може по чаша вино веднъж в месеца), газирани и енергийните напитки, продуктите от краве и биволско мляко, имитиращите продукти и всички храни с дълго съдържание, състоящо се от непознати нам вещества и госта Е-та.

То включва: плодове и зеленчуци, зеленолистни растения, сурови ядки, пълнозърнест хляб (желателно с квас), картофи, ориз, бобови растения, гъби, козе и овче мляко, краве масло, яйца, мед. Лъжа е, че диабетичите не бива да поемат въгле-

хидрати, а трябва да наблягат на месото. Вредна за тях е само бялата захар и мазнините!

Поне половината от всяко ядене да бъде салатата. Тялото се нуждае от проста и свежа храна. То страда, когато стомахът е винаги пълен. Помнете, че няма гебел столетник!

Периодично гладуване за изчистване на тялото с билков чай, наречена вода и изцедени плодови сокове. Дори „нелечимите“ болести, като рак и разни синдроми на името на някого, се лекуват с 40-дневен пост от този тип.

ДИШАНЕ

Дълбокото и равномерно дишане насища кръвта с кислород.

То може да ни спаси от паниката, сърцебиене и даже от разрив на сърцето.

ДВИЖЕНИЕ

Необходимо е съчетание от упражнения, което да се изпълнява 4 – 5 дни от седмицата и да натоварва всички групи мускули в тялото. Йога и плавната китайска гимнастика са подходящи за всички.

СЛЪНЦЕ

Клетките на тялото складира фотони светлина, с които се лекуват, когато се появи болест. Ако не ги зареждаме със светлина, губим съпротивител-

ните си сили. Слънцето увеличава производството на серотонин – хормона на щастието, и мелатонин – хормона на съня. И двата хормона са свързани с радостта, душевното равновесие, добрата памет, способността за учене и запазването на младостта. Когато излагането на слънце е свързано и с работа със земята, ползата за човека е най-голяма.

БИЛКИ, ПЧЕЛНО МЛЕЧИЦЕ И ПРАШЕЦ

Те имат способността да връщат тялото в здравата честота на трептене. А пчелното млечице и пчелният прашец съдържат безценни хранителни вещества.

ВОДА

Тя е течна кристално вещество, което има памет. Водата в телата ни се натравя и застоява при неправилен начин на живот. Затова е много полезно да наричаме водата, която пием. Ако при всяко минаване край нея, казваме гуми като „обичам те“ и „благодаря ти“, тя ще образува правилни красиви кристали. Това означава, че е добре структурирана и лечебна.

БИОРЕЗОНАНС

Лечение с биорезонанс и с подходяща музика, трептяща на по-висока честота, също възстановява третенията на здраво тяло. Чалгата и рапът трептят на честотата на първа и втора чакра – храна и секс, затова те не могат да лекуват. Маршовете повдигат падналия дух на човека и укрепват съпротивителните

му сили. Всяка красива и широко разливаща се мелодия трепти на по-високи честоти и задейства по-високите чакри в тялото.

АРОМА- И ЦВЕТОТЕРАПИИ

Чрез вдихване по десет минути на ген на аромат от някакво уханно растение можем да повишим честотата на трептене на тялото си. Много хора пият с успех цветни есенции.

А замисляли ли сте се защо всички банджити, сатанисти и тъмни магове ходят облечени в черно? И защо Учителя е карал учениците си да се обличат в бяло? Ако насочим лъчи с различен цвят в една точка, ще се получи бял цвят – той съдържа в себе си всички останали. Той е най-пълен, свършен и завършен. А черният е липса на цвят, празнота, черна гупка. Той има свойството единствено да поглъща. Обличайки се в черно, тъмните човешки същества поглъщат силата ни. А когато ние облечем черни грехи, те поглъщат енергиите на околния свят и ги стоварват върху телата ни.

Нашите енергийни средища – чакрите, са обазрени в свои цветове, в които отсъстват черно, кафяво и сиво. Колко е тъжно, че по улиците на България се виждат предимно хора, облечени в черно, чудещи се защо се чувстват потиснати.

МАСАЖИ

Те отпускат нервната система, спомагат за правилното движение на кръвта и лимфната течност, а добър специалист може дори да премахне гръбнач-

но изкривяване.

АКУПУНКТУРА

Убождането с игли върху определени точки в тялото освобождава заприщаната жизнена сила и така спомага за оздравяването.

ВЯРА

Не допускайте никаква мисъл за болест! Дори пропускайте покрай ушите си названията им, ако някой груг ги споменава. Болести не съществуват! Ако усетите лека предупредителна болка, изпратете ѝ любов и лечебна светлина. Това става чрез насочване на вътрешния ни поглед и съсредоточаване на ума в органа, който искаме да излекуваме. Не говорете за болести! Трептенията на гумите имат огромна мощ и ги подсилват. Спрете да общувате с отрицателно настроени хора! Ако това е неизбежно, пренасочвайте разговорите в положителна посока.

Често тъмните сили ни нападат, за да ни накарат да се отречем от Бога. Това е изпитание. Тук трябва да заявим на тъмните: „Не разбрахте ли, че с мен няма да успеете?! Време е да спрете!“.

СИЛА ЗА ЖИВОТ

Овластяване на работата с вътрешния глас и умението да задаваме въпроси и да получаваме отговори от него. Например: някой има обрив по лицето. Опитвал е всичко, което знае, но не може да го премахне. Изключва ума, спира мислите и казва: „Не може да няма лек за тези обриви“ и оставя вътрешния глас да му отговори: „Кислородна вода“.

Празниците, отбелязвани от българите в миналото, били не само дни за всенародно веселие. Голяма част от тях са служели и за насока във времето, като поставяли началото или края на дадени селскостопански дейности. Такъв ден е Преображение Господне, голям християнски и народен празник за всички българи.

Преображението на Иисус и на лятото

Денят, в който вярващите могат да видят самия Господ, а народът се стяга за есента

Горан Стефанов, снимки архив

През август отбелязваме няколко големи християнски празника:

- **1 август** Макавей;
- **6 август** Преображение Господне;
- **15 август** Голяма Богородица;
- **29 август** Секновение.

Според библейския разказ, след като Христос бил кръстен от Йоан Кръстител, той се усамотил в пустинята, където прекарал 40 дни в пост. Там му се явил демон на име Самаел, който го изкушавал, но Спасителя устоял и го победил. След това Иисус тръгнал да проповядва. Голямо количество народ го последвало, но той избрал 12 апостоли и ги обучил как да разпространяват Божието слово, как да привличат народа и какво да правят след смъртта му. Но у апостолиите винаги имало сянка от съмнение. Веднъж Ии-

сус взел Петър, Йоан и Яков и се изкачили заедно на планината Тавор. Тогава Христос започнал да се моли, а апостолите му заспали уморени. Изведнъж той се преобразил. Лицето му засияло като слънце, грехите му станали бели като сняг, а от двете му страни се появили старозаветните пророци Илия и Моисей. Те започнали да разговарят, а в това време апостолиите се събудили и зяпнали учудени. Петър толкова се възхитил, че поускал да направят три храма за Иисус, за Илия и за Моисей. В това време от небето се спуснал светец облак и неземен глас обявил, че Христос е син Божий, а Иисус се изпълнил със силна светлина. Апостолиите паднали по лице на земята, понеже не могли да издържат повече да гледат Божията светлина. Когато слизали надолу, Христос ги заклел да не споделят с никого това, което са видели, до неговото възкресение.

СЛЪНЦЕТО НИ ОБРЪЩА ГРЪБ

Българите са забелязали, че няколко дни преди и след празника лястовичките започват да се събират на ята и се готвят да отлетят на юг. Затова казват, че времето започва да се преобразява, а слънцето обръща гръб на лятото и поглежда към зимата. На Преображение жътвата вече трябвало да е към приключване, защото подухвал хладен ветреца и по харманите започвало да става веенето, или отсяването на зърното от плявата.

Някога е съществувало поверие, според което го Преображение не трябва да се яде грозде, защото не било още кръстено. На празника, рано сутринта, се носело грозде в черквата, за да го прекади свещеникът и след това се раздавало по къщите. В Северна България казват, че преди да узрее гроздето, узряват къпините, но не трябва да

се ядат преди него, защото къпините били гроздето на дявола. Същото предание разказва, че когато Господ създал гроздето, дяволът създал къпините, но ги направил да узряват порано. Той започнал с тях да прелъстява хората. Смятало се, че ако някой през годината хапне къпина, преди да е ял грозде на Преображение, дяволът можел да го вземе.

НОЩТА НА ЖЕЛАНИЯТА

Сред македонските българи пък съществувало вярване, че в нощта срещу Преображение в небето се отваряла Божията врата и сам Господ се явявал на хората. Само праведните и вярващите хора можели да видят тази врата и да си пожелаят нещо, а Господ изпълнявал желанията им.

В Странджа разказват, че някога техните баби и дядовци са казвали молитвите си много тихо, шепнейки, почти без глас. Тази практика според странджанци била наследена от монасите исихасти, живели някога в планината.

В началото на XIV век именно в Странджа исихастският учител свети Григорий Синаит основал своята Велика лавра. В построяния от него манастир светецът започнал да обучава монаси исихасти. Самата дума исихазъм произлиза от гръцки език и означава безмълвие. Исихастите освен обетите, които всички монаси давали, като обет за безбрачие, за нестяжение (доброволна бедност), за послушание, правели и още един. Това бил обетът за безмълвие. Те спирали да празнословят и започвали да се молят по особен начин.

„Преображение Господне“, икона от Теофан Грек

ДУШАТА Е В СЪРЦЕТО

Молели се почти постоянно чрез така наречената Умна или Иисусова молитва, която в нейния разширен вариант е: „Господи, Иисусе Христе, сине Божий, помилуй мен, грешния“, а в съкратен: „Господи, Иисусе Христе, помилуй ме“ (виж брой 11/2022). Исихастите повтаряли молитвата много тихо или наум подобно на мантра, като съответно правели специфични движения, като поклони, при които главата се навеждала много ниско между коленете,

или ръцете се вдигали високо, а тялото се изпъвало като струна. Всичко това ставало с определен ритъм на вдигване и издигване, при което молитвата се произнасяла на срички, много тихо или без глас. Целта на тези движения била да доведе извършващите ги исихасти до особен екстаз, или както те казвали – да успеят да вкарат ума в сърцето.

В Средновековието се е вярвало, че душата на човек се намира в сърцето. А тя е помъдра от човешкия ум, който възприема света рационално и

лесно може да бъде заблуден. Душата не може да бъде излъгана. Затова умът е трябвало да бъде вкаран в сърцето, където да се учи от душата. И когато това станело, исихастите са могли да наблюдават таворската светлина. Това е именно онази светлина, която Исус излъчвал на планината Тавор при своето преображение. Тримата апостоли не успели да издържат пред таворската светлина и паднали по лице на земята, защото се опитали да я погледнат с очите си, а не със сърцата и душите си. Исихастите съзерцавали тази божествена светлина, защото успявали да изчистят умовете си. Затова Преображение Господне бил важен и за исихастите празник.

В странджанските манастири се обучавал в исихазма някогашният елит на целия православен свят. Там е бил Калист, по-късно станал патриарх на Византия, Теодосий Търновски – духовният учител на българския патриарх Евтимий Търновски и на Григорий Цамблак, станал митрополит на Киев, както и различни монаси, които впоследствие станали висши духовници в Сърбия, Влахия и Черна гора.

Свещецът Григорий Синаит виждал спасението от надигащата се османска опасност единствено в обединението на православния свят и си го поставил за своя мисия. Българският цар Иван Александър разбрал намерението на свети Григорий, изградил укрепена кула и изпратил войници, за да пазят Великата лавра в Странджа. За съжаление, няколко години след смъртта на учителя исихаст през 1346 г. манастирите били разрушени от османските орди.

Теодосий Търновски

СТРАНДЖА СЕ ВДИГА НА ВЪСТАНИЕ

Странджанци свързват празника с още едно значимо за планината и България събитие, което днес е малко позабравено от повечето българи. През 1903 г., в нощта срещу Преображение Господне, цяла Странджа се вдига на въстание, за да се присъедини към освободената през 1878 г. България. Въстанието е зверски

потушено, а част от Странджа се присъединява към България 10 години по-късно.

Празникът Преображение, макар и да попада в средата на Богородичния пост, винаги е бил много важен и се е отбелязвал по цялата земя на България. Правилни са се големи празненства и сборове, а на места дори са казвали, че макар да е пости, в този ден било разрешено да се яде риба.

АСТРОНОМИЯ

ЗРЕЛИЩЕ ПО ЦЕЛИ НОЩИ

НА НЕБЕТО...

В средата на август денят продължава около четиринадесет часа. Луната е в апогей на 9-и в 4,32 ч. и в перигей на 21 август в 8,05 ч. В средата на месеца се виждат добре съзвездията от летния триъгълник: Лебед, Орел, Лира, както и двете мечки. В началото на нощта се вижда добре Венера, след полунощ – Марс и Юпитер, а останалите външни планети са достъпни през цялата нощ. Особено зрелищно украшение на августовското небе са Плеядите – близък звезден куп, известен още като Седемте сестри.

С бинокъл или малък телескоп може да се видят астероидите Церес и Ирис. На 12-и е пределът на метеорния поток Персеиди, който достига максимална честота от порядъка на сто метеора в час, а през първата седмица на септември – на потока Ориониди, който е около пет пъти по-слаб.

... И НА ЗЕМЯТА

На 11 и 12 август 1877 г. американският астроном Асаф Хол открива спътниците на Марс Фобос и Деймос. Но много открития не са привързани към определена дата. Например днес не знаем точно кога Ератостен е измерил диаметъра на Земята. Преди повече от 22 века древногръцките философи са били наясно, че Земята е кълбо, но не и колко е голяма. Ератостен е определил това, като е измерил височината на слънцето над хоризонта в точки с различни географски ширини и прилагайки прости геометрични закони, е определил размера на нашата планета с точност 10–15%.

На 20 август 1977 г. е изстрелян космическият апарат „Вояджър-2“, който много успешно изследва външните планети от Слънчевата система и понастоящем лети в междузвездното пространство.

Д-р Валентин Иванов

АСТРОЛОГИЯ

АВГУСТ ЩЕ БУШУВА

Август е и не бързаеме. Почти през целия месец Бързоногият нехранимайко на Слънчевото ни семейство Меркурий е отново в ретроградна фаза, непогрящ никакви нови начинания, припряност, сключване на сделки и договори, започване на работа, обучения, квалификации. По-добре всичко, свързано с пари и важни покупки, да оставим след 30 август.

Точно готогава и Венера е в Дева, знак под управлението на Меркурий и въздействието му ще се отрази и в нейните области на влияние.

Венера в Дева е малко по-сържана, възискателна в отношенията, внимателна, изискана и леко упрекваща.

Марс, свързван с действията, преследването на успех, враждебността, неразбирателствата, също е в Меркуриевия знак на Близнаци с дейност в общуване, разисквания, преговори – всичко в осведомителното поле, но припомням, че владетелят му се движи назад и жизнеността на Марс ще е донякъде на ръчна спирачка.

По-напрегнати са дните около пълнолунието на 19 август – възможни са възбудимост, безпокойство, тревожност, афект, изненадващи обрати вследствена квадратурата на светилата с Уран, а за творчески настроените – прозрения, находчиви решения, приповдигнатост.

Това е август – бушуващи сили, които да се опитаме да проявим разумно и спокойно, докато Меркурий се впусне напред, а Слънцето премине в разсъдливата Дева, високоорганизиран знак на точност и стремеж към съвършенство и чистота.

Гая Герасимова

12 август
18,18 ч.
първа
четвърт

19 август
21,25 ч.
пълнолуние

26 август
12,26 ч.
последна
четвърт

3 септември
4,55 ч.
новолуние

Близо до Маслен нос, край Приморско, се намира „Св. Николай Чудотворец“, единственият на Балканския полуостров подводен параклис. Гмурнете се заедно с нас в тази подводна история. Водач ще ни бъде мечтателят и водолаз Тодор Попов.

ХРАМ ПОД ВОДАТА

**В „СВ. НИКОЛАЙ ЧУДОТВОРЕЦ“ СЕ ПРАВЯТ СВАТБИ И КУПОНИ.
ПОСЕТИТЕЛИТЕ МОГАТ ДА ЗАПАЛЯТ ХИМИЧЕСКИ ПРЪЧИЦИ, ВМЕСТО
ТРАДИЦИОННИТЕ ЦЪРКОВНИ СВЕЩИ**

Текст и снимки г-р инж. Гинка Стоева

Между нас има хора, за които страстта е като песчинка, попаднала в мида. Дълбае и гложди, но извайва бисер за радост на света. Лятото ни гари срещата с Тодор Попов – цветна личност с богата биография, необичайни хрумки и неугасващо въодушевление. Страстта му към погводния свят се запалва през далечната 1982 г., когато на 16 години става сертифициран водолаз.

ПРОМИШЛЕН ЛОВ НА РАПАНИ

След като в продължение на няколко години работи като инструктор в „Морски клуб“, Велико Търново, той поема по широкия свят като професионален водолаз в Ирландия, Франция, Германия и др. Където и да пребивава, каквото и да прави, мисълта за България не го напуска и все го тегли към начинания на родна земя. Така се ражда идеята за промишлен лов на рапани в Черно море.

„Рапаните са пренесени от Японско море. Дошли са с бойните кораби, които пет години стоят на котва по време на Втората световна война. Постепенно колонизират западното и южното крайбрежие на Черно море, но към 90-те години у нас ги ползваха само за изработка на сувенири, а месото им в Япония е деликатес. Разбрах, че събирането на рапани за износ е изгоден бизнес“, разказва Тодор. Потръгва му добре, но рапаните се хранят с черната мида, която започва да изчезва и популацията намалява, при което замира и бизнесът.

Тодор Попов връчва международния сертификат Discover Scuba Diver на курсистка.

Скоро след това съдбовна любовна среща променя живота му. Сключва брак и заживява в Чехия от 1991 до 2004 г. През този период създава много квалифицирани водолази и отглежда сина си Иво, който днес също е сертифициран водолаз и съдружник на баща си във водолазния клуб „Посейдон“.

МУЗЕЙ НА КОТВИТЕ

Завръща се в родината като управител на чешко-българска туристическа фирма. Създава един от първите водолазни клубове и тогава решава да направи погводен музей на котвите в Приморско. Речено – сторено.

Погводният параклис „Св. Николай Чудотворец“

В ЗАЛИВА СВ. ПАРАСКЕВА СЕ Е ПОДВИЗАВАЛ СЛАВНИЯТ ВЪЛЧАН ВОЙВОДА. „ТАМ И ДОСЕГА СЕ НАМИРАТ ОСТАНКИ ОТ ОПОЖАРЕНИТЕ ОТ НЕГО КОРАБИ.“

Идеята среща въодушевлението на курсистите в клуба и цялото събират котви от потънали кораби по Черноморието от 20 метра дълбочина и повече. Представя си „как ще идват туристи, любители на водолазния спорт, ще се змуркат да видят котвите, ще хранят рибите и ще разказват...“, но уви! Когато на следващата година се завръща в града, вижда, че „местните жители са ги изтеглили с въжета и са си ги сложили пред заведенията...“.

ВЪЛЧАН ВОЙВОДА

Случилото се не го отказва да преследва мечтите си: „В Малта, на остров Гозо, потъналите кораби са изтеглени. Към бреговете в Америка падналите самолети се потопяват и стават туристически развлечения. Кралят на Йордания е запален водолаз. В залива Акаба има танк „Шърман“ и самолет, пуснати от владетеля пак със същата цел. В България има толкова много неизползвани находки!“, с нескрито въодушевление Тодор Попов обхожда мислено цялото ни крайбрежие, разказвайки куп любопитни истории... В залива Св. Параскева например в отминалите времена се е подвизавал славният Вълчан Войвода. „Там и досега се намират останки от опожарените от него кораби.“ Сравнително наблизо е и Маслен нос. Той е висок, със стръмни, стърчащи до 50 метра над повърхността на морето скали. На дълбочина достигат към 30 метра. „Носът е бил съдбоносен за много плавателни съдове, особено през зимния период със силни бури. Тук са потънали много кораби, най-известният от които – „Аглай Валяну“ (Aglaj Valjanu) – през 1898 г., а през

Вещите за параклиса, положени на поляната в комплекс „Рогни простори“ за освещаване от отец Гавраил, преди потапянето им.

1901 г. същата съдба спхожда и руския параход „Цесаревна“, разказва Тодор. В един от заливите на Приморско пък Тодор Попов открива огромна колона, вероятно от гревен храм, с тегло от около половин тон.

ПАРАКЛИСЪТ – СЪБДНАТА МЕЧТА

Тогава му хрумва да създаде около нея подводен параклис „Св. Николай Чудотворец“ – хем ще закриля моряците, хем ще привлича гмуркачи. Допитва се до свещеника отец Гавраил и той му дава благословия. Запалва с идеята скулптора Никола Диков от София, влага собствени средства и време и задвижва начинанието. Този път „всичко е с армировка със стърчащи шипове, отлято от сулфатустойчив цемент – специален, който издържа на солената агресивна среда, с пълнеж от мраморен прах и мозайка.“ Изгражда подводен олтар, икона на светеца с бронзово лице и благославяща ръка, бронзов кръст и свещник – всичко необходимо за истински

... ЦЯЛО ЛЯТО ЗАПОЧВАТ ДА СЪБИРАТ КОТВИ ОТ ПОТЪНАЛИ КОРАБИ ПО ЧЕРНОМОРИЕТО ОТ 20 МЕТРА ДЪЛБОЧИНА И ПОВЕЧЕ... КОГАТО НА СЛЕДВАЩАТА ГОДИНА СЕ ЗАВРЪЩА, ВИЖДА, ЧЕ „МЕСТНИТЕ ЖИТЕЛИ СА ГИ ИЗТЕГЛИЛИ С ВЪЖЕТА И СА СИ ГИ СЛОЖИЛИ ПРЕД ЗАВЕДЕНИЯТА...“

параклис според канона на Църквата. Така в България се появява първият и единствен подводен параклис на Балканите. Създаден е само за девет часа от водолази доброволци.

На 12 м дълбочина те полагат и каменна фигура на русалка в естествен размер и с разпилени коси, дело на скулптора Москов.

Всеки, който желае да посети мястото, първо може да премине обучение в клуб „Посейдон“. Ориентир за местоположението на храма е плоча с надпис „За равен брой“ – обичайният поздрав на водолазите, който показва желанието им за еднакво количество гмуркания и излизания.

Необикновеният храм бързо се превръща в забележителност.

В него се правят сватби, годежи, увеселения и други събития. Посетителите могат да запалят под водата химически пръчици, вместо традиционните църковни свещи.

Други шури идеи на Тодор Попов са да направи подводна художествена галерия и храм на Посейдон. „Разбрали сме се с един дърворезбар да направи изображение на Посейдон с тризъбец в ръката на брега, при табелите. Долу, под водата, има невероятен феномен – стена, ниша и колона, които са изключително подходящи!“, заблестяват очите на водолаза, решен да привлече хиляди гмуркачи от цял свят в Приморско, както и много деца, които да зарази с любовта си към морето.

Муха в главата

Але Горска, илюстрация Людмил Иванов

Мразя мухите. Особено когато трябва да ги гоня, за да ги убия. Понякога отнема толкова много време да размажеш една муха, защото малките гадинки са изключително бързи и хитри. Летят с бясна скорост, издавайки къде се намират с неприятното си пърпоре, но са достатъчно невротични, за да се измъкват всеки път от клопката на зелената ми гжапанка. Не мога да ги понасям тези ловки летящи създания, които тъкмо да ги хванеш, и са отишли в другия край на стаята.

Стремежът на мухата е да кацне точно там, където ти не искаш да го прави. Тъкмо си си намазал вкусна филия с конфитюр, и тя, вместо да кацне до нея или другде, сякаш нарочно и напълно безцеремонно, точно по твоя зорък поглед, се приземява в центъра на филията, гърчейки малките си крачета от невиждано насекомено удоволствие. Тази малка гад сякаш се присмива на всеки опит да я изгониш, затънала до половина в мармалаг, злобеейки от своята победа с леко пърхащи крилца. Разхожда се по филията, а ти не можеш дори да си помислиш да я ядеш, представяйки си къде е кацала преди това. Отврат.

Ето сега точно сегнах да си почина и да почета книга в хола. Отворих широко прозореца, защото денят е изключително горещ. Хей така от нищото с бясна скорост вътре връхлетя една малка черна гад. Мина покрай мен и ми се стори, че сякаш ми се изплези и

подло ми се подигра. Кацна на бялата стена точно срещу мен и започна да си раздвижва краката, като че ли не е извършвала движението досега и просто си е лежала. Излегах свирепо гадинката, която наруши пълната ми хармония, взех в ръка зелената си гжапанка и се отправих бавно и с прецизни движения към нея. За разлика от друг път, когато не успявах да уцеля жертвата, този път тя сякаш чакаше с желание да бъде размазана. С такава сила на удара я разпльоках на стената, че от нея остана нещо като хербарий. Стана ми изключително неприятно от гледката. Изхвърлих я в боклука и побързах да изчистя петното от бялата стена. Колкото и да търках, то не се махаше – едно не много голямо, с размери на грахово зърно очертание. Сега това петно щеше да си стои и да го гледам всеки път, защото е разположено точно срещу фотьойла ми. Чудесно. На искрящо белите ми стени. Сякаш тъпата муха ме наказваше и дори от отвъдното бе провесила сянката си точно над мен.

От този момент животът ми се превърна в истински ад и претърпя пълна промяна. Ако знаех какво ще ми се случи, никога нямаше да убивам малкото изчадие. Сякаш зла прокоба обсеби живота ми и превзе всичко хубаво в него, превръщайки го в апокалипсис.

***

Когато се събудих на следващата сутрин, чух познатото омразно бръмчене, но този

път то бе толкова силно, като че ли идваше направо от главата ми. Чувствах се някак малък и незначителен, като да изпитвам вина, примесена с неприязън и недовлетворение, че някаква гадна ситуация се е случила, а аз съм в нейния център. Огледах се наоколо, за да локализирам откъде идва бръмченето. Сякаш идваше от всички посоки. Чувах само този ужасен пърпорец звук, който ставаше все по-нетърпим и силен, а аз все по-разгрозителен и желаещ да го премахна. Откъде идваше, по дяволите, този звук? Положението взе да става повече от непоносимо. Жуженето продължи дори когато излязох от вкъщи. Вече чувствах, че нещо не е наред. Едвам се сгържах да не изкрещя от гняв. Най-накрая локализирах мястото. Нямаше никакво съмнение – ужасното бръмчене идваше от главата ми. Сякаш някаква мръсна, гадна муха се бе настанила вътре и се блъскаше в пространството между четири прозореца, опитвайки се да излезе. Веднага се обадох и запазих час при лекаря. Изследвах ме със скенер. Докторът не откри нищо страшно освен една съвсем малка тъмна сянка в лявата част на мозъка ми, за която ми каза да не се безпокоя. Когато видях снимката, петното малко ми заприлича на онова, което остана след като убих мухата. Имаше същите очертания. Потръпнах от мисълта. Лекарят ми обясни, че предишния ген имало проблем със скенера и можело да се получи някакво размазване. Щели да го поправят и да ме изследват пак след няколко дни. Така че петното било от него, а не такова мъдрещо се в мозъка ми. На фона на жуженето хич не му повярвах, но няхах друг избор. А аз какво щях да правя дотогава? Уж нищо ми няма, а жуженето продължава. Докторът ме изпрати на невролог.

***

Пристигнах пред кабинета на невролога и една слаба и кощрабеста сестра ме посрещна навъсено и неучтиво.

– Изчакайте, моля – изкряска тя, – в момента докторът преглежда друг пациент. Вие сте следващият. Малко уважение имай-

те, какво сте се разтропали така!

– Добре – кимнах аз, въпреки че ми идваше да я сдъвча заради тона.

Доста почаках. Сякаш вътре обсъждаха някакъв световен проблем и часове наред не можеха да стигнат до общо решение. Вече трудно издържах на жуженето. Обърнах се към невротичната сестра, която явно бе и офис асистент на малката клиника, за да попитам дали често се случва да се чака толкова дълго за преглед. Тя ме изгледа нагло, с пронизителен поглед, и отсече:

– Ще чакаш бе, мой човек. Нали не си наред с главата! Закъде толкова бързаш? За лудницата ли?

Причерня ми пред очите и за миг изгубих равновесие. Жуженето в главата ми бе толкова нетърпимо, а сега и тази кокошка ми се правеше на интересна. Забих ѝ един звъчен шамар. Не знам какво ми стана. Досега не бях посягал на жена или пък на друг човек. Явно жуженето започна да ме контролира. След това припаднах.

***

Малко по-късно се свестих в някаква стая, в която мирушеше твърде странно. На нещо между застояло и някакъв дезинфектант. Нямаше никого освен мен. Опитах да се изправа, но успех единствено леко да повдигна главата си, другата част от тялото ми не помръдваше. Бях прикован към леглото, овъзран с някакви въжета, които здраво стискаха ръцете и краката ми. Е, поне не съм парализиран, въздъгнах и се успокоих, но едновременно се уплаших, че съм в това незавидно положение. След миг си припомних какво се бе случило пред кабинета. Тази неприятна особа – сестрата – можеше да повдигне обвинение. А което е по-лошо – да ме изкарат луд. Последните ѝ думи бяха нещо за лудницата. Чух стъпки в коридора, които приближаваха все повече и повече. Бях в легнало положение с глава към прозореца и не можех да се извъртя и да видя кой влиза през вратата. Когато това се случи, единственото, което усетих, бе убождането с игла в горната част на ръката ми. След това съм заспал.

***

Събудих се и нямах никаква представа за времето и къде се намирам. Клепачите ми тежаха ужасно и имах усещането, че трудно ще отворя очи. Все пак успях да ги отворя – усещах ги много подпухнали, сякаш бяха станали малки ценки. Устата ми беше запушена с лепенка. Оглеждах се. Намирах се привързан за друго легло, но стаята беше различна. Този път имах видимост към вратата, а помещението изглеждаше още по-зле от предишното и миришеше много по-лошо. Сякаш нещо бе разложено в него и завинаги се беше разтворило в пространството, без надежда, че ще бъде намерено и почистено. Явно докато съм бил в безсъзнание, съм бил облечен в нещо толкова плътно и впито по тялото ми, че изпитвах сериозен дискомфорт, особено в долната му част. Така привързан към леглото, без да мога да помръдна, ужасяващото жужене в главата ми напълно щеше да ме довърши. Треперех от гняв, че не мога да се движа, да размахам ръце, да направя нещо – без значение какво. Контролът ми беше отнет – и над тялото, и над ума. За по-побъркваща ситуация в живота си не успях да се сетя.

***

След известно време, докато се борех с вътрешната си ярост и чувството на безпомощност, чух стъпки, които се приближаваха към стаята. След миг в нея влезе същата сестра, на която бях ударил шамар. С нея дойдоха и двама полицаи. Тя отпуши устата ми, а аз така пронизително и яростно изкрещях, че всички запушиха гружно ушите си. Сестрата побърза да ми бие инжекция. След миг станах толкова хрисим и добронамерен, че взех решение, ако се измъкна от цялата тази ситуация безнаказано, да стана последовател на Кришна – да се превърна в поклонник на любовта и мира. Да сея радост и мир в живота на хората и никога да не убивам дори и муха. Потръпнах при мисълта за последното. Да, повече нямаше да убивам мухи, никога. Какви неприятности само си

докарах заради някаква малка незначителна гадинка, която просто си лети. Ако ще да ми кацне следващия път на носа, ще си снимам селфи с нея за спомен, но няма да я закачам. Обещавам! Само това да спре и да се измъкна от това ужасно място. Давам обет за послушание и почитане на всички мухи. Оттук насетне в моя дом винаги ще има място за тях, че гори и да стане тяхно свърталище, нищо няма да кажа. Вече знам какви неприятности може да гокара дори само една. Явно бях попаднал на техния лидер. Сигурен съм, че беше специална муха, досега с други не ми се беше случвало нищо. Ще ги почитам, ще правя сангвичи само за тях, за да могат да се разхождат с малките си гнусни крачета по тях. Само да се махна оттук. Чува ли ме някой? Ехо, ехо... бавно съзнанието ми се замъгли и чувах отгалечените гласове на сестрата и полицаите, които обсъждаха ситуацията, в която се бях забъркал. След миг изгубих съзнание.

***

Когато се събудих, се чувствах някак малък и незначителен. Вече имах странно усещане, че ми е приятно да жужа и да бръмча. Най-вероятно вече бях полудял, но защо осъзнавах, че не съм наред? Странно, вече не бях овързан, раздвижих краката си. Оглеждах се около себе си и забелязах него – човека, който ме гледеше от фотьоила с пронизителен и гневен поглед. Реших да не се съпротивлявам. След цялото преживяване нямах сили да направя абсолютно нищо. Той стана, тръгна бавно към мен, с прецизни движения взе зелената си джапанка в ръка и ме размаза. От мен остана само едно мъничко петно. Твърде незначително нещо, за да продължа да живея. Неговият живот сигурно е по-ужасен от моя. А нали обещах да правя вече само добро. Оставих живота си в неговите ръце, пък дано му олекне най-накрая. Щом аз съм му проблемът. Дойде ми до гуша всички да си го изкарват на мен. Преживявам всеки ден все един и същ кошмар. Настъпи време той да спре. Нека да поживее в главата му, за да реши един път завинаги проблема си с мен.

Умствена гимнастика

1. Конусовидните жилища на северноамериканските индиански племена се наричат:

- а) шатра
- б) иглу
- в) типи
- г) юрта

2. Скицата „Витрувиански човек“ на Леонардо да Винчи е нарисувана като:

- а) част от търсенията му на съвършения женски овал на лицето
- б) опит за изучаване на съотношенията в човешкото тяло
- в) пример за телесната обусловеност на човека към летене
- г) онагледяване на разположението на центъра на тежестта на човешкото тяло

3. На планета, обикаляща около две слънца, колко сенки имат обектите?

- а) една
- б) две
- в) четири
- г) нямат сянка

4. Бръснач на Окам е наименованието на:

- а) вид мъжка прическа
- б) уред за обезкостяване на отровни риби
- в) похват в кинорежисурата
- г) принципа за простотата в науката

5. Шипобегрена и шипоопашата са имената на два, срещащи се у нас вида:

- а) неотровни змии
- б) земноводни жаби
- в) сухоземни костенурки
- г) странджански говеда

6. Съби Стойков Попович е рожденото име на:

- а) Георги Раковски
- б) Павел Вежинов
- в) Чудомир
- г) Георги Бенковски

7. Лавразия и Гондвана са двете части, образували се след разпадането на предпологаемия суперконтинент:

- а) Родиния
- б) Панотия
- в) Пангея
- г) Кенорланг

8. Какво е пряпорец?

- а) свадлив човек
- б) знаме
- в) дънна речна риба
- г) земеделско сечиво

9. Думата мавзолей произлиза от името на:

- а) областния наместник в Персийската империя Мавзол
- б) италианския граф Зола
- в) тайнството елеосвещение (маслосвет)
- г) древното племе маври

10. Къде е закачена камбаната на базиликата „Света София“?

- а) църквата не притежава камбана
- б) в прилежащата ѝ камбанария
- в) на дърво пред входа на храма
- г) в средата на наоса

11. От откриването си през 1930 г. колко обиколки около Слънцето е направил Плутон?

- а) под половин
- б) една
- в) три
- г) Плутон е неподвижен

12. Българските радиолобители обозначават националната си принадлежност с инициала:

- а) BUL
- б) BG
- в) LZ
- г) RBL

13. Кое от изброените не е старо име на града Стара Загора?

- а) Верея
- б) Боруї
- в) Станимака
- г) Августа Траяна

14. Най-големият национален парк в България, заемащ площ от 81 046 ха, е:

- а) Пирин
- б) Рила
- в) Странджа
- г) Централен Балкан

15. Римската цифра С се използва за означаване на числото:

- а) 50
- б) 100
- в) 500
- г) 1000

16. Школата на кой философ е наречена Академия?

- а) Хипатия
- б) Аристотел
- в) Анτισмен
- г) Платон

17. Кое небесно тяло е известно с разговорното име „Кучешка звезда“?

- а) Сириус
- б) Канопус
- в) Слънце
- г) Алфа Кентавър

ВИСОКОКАЧЕСТВЕНА ПРИРОДНА МЕДИЦИНА

Избери продуктите
на Др. Биомастер при:

- ✓ Стрес и тревога;
- ✓ Проблеми с метаболизма;
- ✓ Болка и скованост в ставите;
- ✓ Слаб имунитет;
- ✓ Бактериални и вирусни инфекции;
и други.

8%

ОТСТЪПКА

код: Spisanie8

Въведете този код в
полето за отстъпка
при поръчка от сайта
www.DrBiomaster.com

За въпроси и поръчки

тел. 0879 627 295 и www.DrBiomaster.com

ПРОБУЖДАНЕ

Среща на учителите

ВХОД
СВОБОДЕН

Гуру Йоги Тан
и Елеазар Хараш

6 септември
2024 г.

17:00 – 20:00

ФКЦ - ВАРНА

„Великото в живота – това е пробуждането на човешката гуша.“
Учителя, Рилска беседа от 18 юли 1937 г.